บทที่ 3

สภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

การแบ่ง เขตพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วยจังหวัดสงขลาและพื้นที่บางส่วนของจังหวัดพัทลุง และสตูล ซึ่งถือว่า เป็นพื้นที่ใต้อิทธิพลของหาดใหญ่-สงขลา (Hunting Report, 1974) โดยการพิจารณาความเป็น Central Place ของหาดใหญ่-สงขลา ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารราชการ การคมนาคมขนส่ง การบริการทางสังคม ธุรกิจพาณิชยกรรม และบริการอุตสาหกรรม พื้นที่ศึกษามีขนาด เนื้อที่ประมาณ 13488 ตารางกิโล เมตร

1. อาณา เขตติดต่อ

พื้นที่ศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ภาคใต้ซึ่งมีทะ เลทั้งด้านตะวันออกและตะวันตก และบางส่วนติด เขตชายแดนประ เทศมา เล เซีย อาณา เขตติดต่อมีดังนี้คือ

ทิศ เหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง ทางด้านจังหวัดพัทลุง

ทิศใต้ ติดต่อกับประ เทศมา เล เซีย จังหวัดยะลาและปัตตานี ทางด้านจังหวัดสตูลและสงขลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะ เลอ่าวไทย ทางด้านจังหวัดสงขลาและพัทลุง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดตรัง ทางด้านจังหวัดพัทลุงและทะ เลอันดามัน ทางด้านจังหวัดสตูล

จังหวัดพัทลุง เป็นจังหวัดที่อยู่ทางทิศ เหนือของพื้นที่ศึกษาอยู่ห่างจากกรุง เทพมหานครตาม เส้นทางรถยนต์ ประมาณ 1140 กิโล เมตร หรือประมาณ 846 กิโล เมตรทางรถไฟ พื้นที่ทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัดพัทลุง เป็นทะ เลสาปน้ำจืดขนาดใหญ่ ถัดไป เป็นพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสงขลาและทะ เลอ่าวไทย ส่วนด้านตะวันตก เป็นแนวภู เขาสูงซึ่งกันระหว่างจังหวัดพัทลุงกับจังหวัดตรัง

จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดที่อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดพัทลุง ซึ่งต่อ เนื่องกันตามแนวขนาบของภู เขาและทะ เล อยู่ห่างจากกรุง เทพมหานคร เป็นระยะทาง 1274 กิโล เมตร ทิศใต้ของจังหวัดสงขลาสามารถติดต่อกับประ เทศมา เล เซีย จังหวัดยะลา และปัตตานี

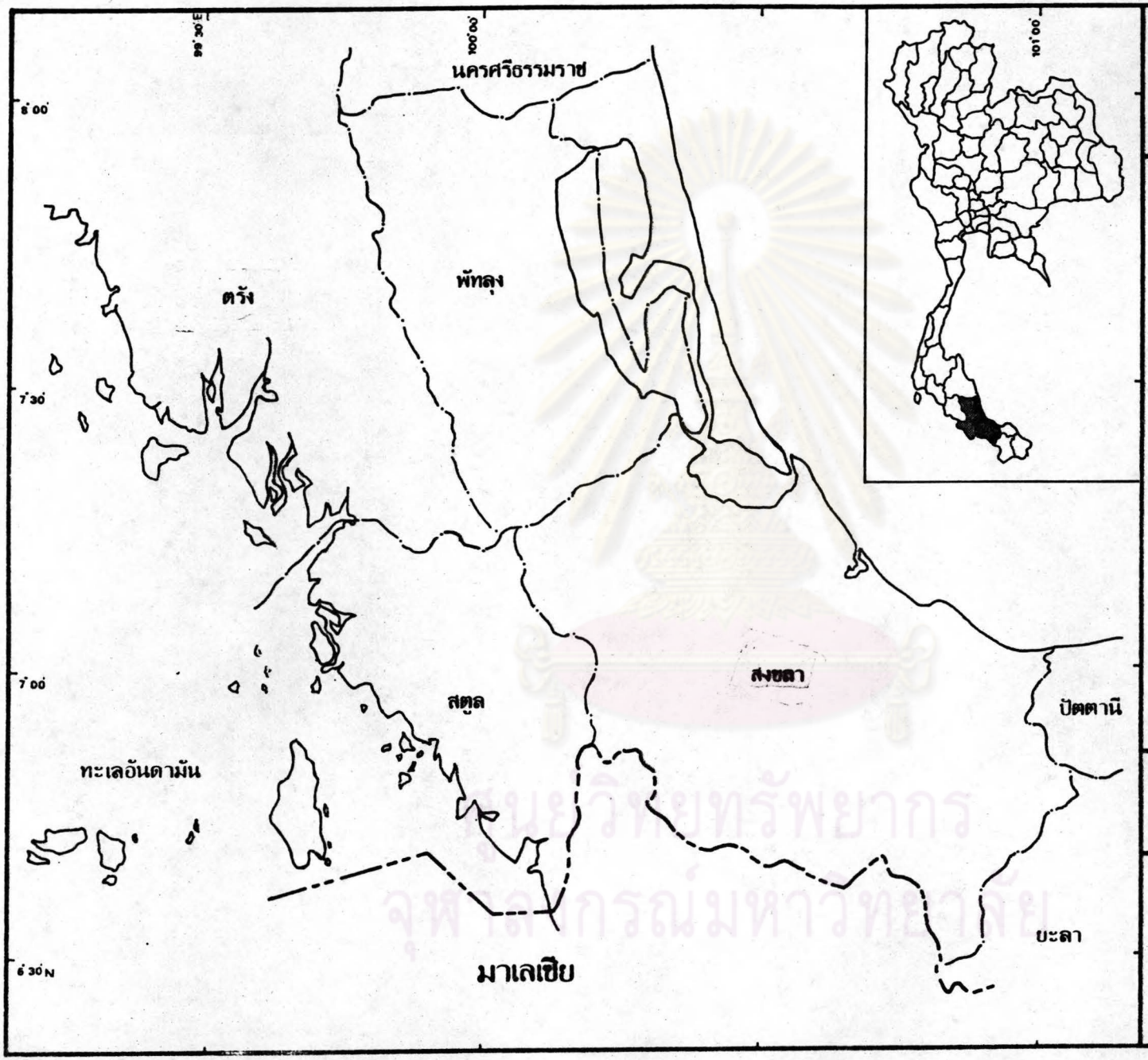

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

เส้นแบ่งเขตประเทศ

เส้นแบ่งเขตจังหวัด

ชายทะเล

แสดง

ลักษณะและที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา

มาตราส่วน

แผนที่ 3.1

0 10 20 30 40 กม.

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมแผนที่ทหาร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จังหวัดสตูล เป็นพื้นที่ต่อเนื่องมาจากจังหวัดสงขลามาทางด้านทิศตะวันตก จนสุดชายฝั่งทะเลอันดามัน มีพื้นที่บางส่วนทางทิศใต้ติดต่อกับประเทศมาเลเซียและตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 1271 กิโลเมตร

2. พื้นที่การปกครอง

พื้นที่ศึกษาซึ่งประกอบด้วย 3 จังหวัด สามารถแบ่งพื้นที่ปกครองและขนาดเนื้อที่ได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 พื้นที่การปกครองและจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา

จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ	จำนวนเนื้อที่ (กม.^{2})	ตำบล	หมู่บ้าน	ระยะทางห่างจากจังหวัด (กม.)	จำนวนประชากร ปี 2528
พื้นที่ศึกษา	13488.0	215	1660		1,638,373
จังหวัดพัทลุง	3424.473	60	508		431,966
1. อำเภอเมืองพัทลุง	653.0520	18	152	-	128,424
2. อำเภอควนขนุน	840.3645	16	132	17	107,229
3. อำเภอเขาชัยสน	379.1146	8	62	28	62,914
4. อำเภอปากพะยูน	433.2738	6	49	28	43,496
5. อำเภอตะโหมด	264.2597	3	20	39	19,494
6. อำเภอกงหรา	255.8557	3	31	39	25,182
7. กิ่งอำเภอศรีบรรพต (อำเภอควนขนุน)	218.5045	3	22	27	12,726
8. กิ่งอำเภอป่าบอน (อำเภอปากพะยูน)	380.0484	3	40	50	32,501
จังหวัดสงขลา	7393.889	120	913		1,008,198
1. อำเภอเมืองสงขลา	372.46	17	116	-	211,788
2. อำเภอหาดใหญ่	1236.2*	15	118	26	254,297
3. อำเภอสะเดา	888.65	7	49	70	78,640
4. อำเภอระโนด	791.9*	11	63	73	75,473

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

จังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ	จำนวนเนื้อที่ (กม.^{2})	ตำบล	หมู่บ้าน	ระยะทางห่างจากจังหวัด (กม.)	จำนวนประชากร ปี 2528
พื้นที่ศึกษา	13488.0	215	1660		1,638,373
จังหวัดสงขลา	7393.889	120	913		1,008,198
5. อำเภอรัตภูมิ	608.2*	5	45	60	50,836
6. อำเภอเทพา	987.62	7	58	73	49,746
7. อำเภอนาทวี	625.87	10	83	52	39,392
8. อำเภอสทิงพระ	121.18	11	79	36	49,959
9. อำเภอจะนะ	527.13	14	126	37	71,218
10. อำเภอสะบ้าย้อย	861.20	8	56	104	41,879
11. กิ่งอำเภอกระแสสินธุ์ (อำเภอระโนด)	97.35	3	22	-	17,118
12. กิ่งอำเภอนาหม่อม (อำเภอหาดใหญ่)	89.6*	4	28	34	16,686
13. กิ่งอำเภอควนเนียง (อำเภอรัตภูมิ)	139.1*	4	41	72	30,024
14. กิ่งอำเภอบางกล่ำ (อำเภอหาดใหญ่)	47.6*	4	29	46	21,136
จังหวัดสตูล	2478.977	35	239		198,209
1. อำเภอเมืองสตูล	880.179	12	62	-	80,836
2. อำเภอละงู	323.836	6	53	50	42,459
3. อำเภอทุ่งหว้า	258.029	5	32	76	14,205
4. อำเภอควนกาหลง	620.680	5	39	29	27,306
5. กิ่งอำเภอท่าแพ (อำเภอเมืองสตูล)	197.250	4	28	26	17,216
6. กิ่งอำเภอควนโดน (อำเภอเมืองสตูล)	199.003	3	25	20	16,187

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

* จำนวนเนื้อที่ ได้จากการวัดในแผนที่ระดับตำบลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

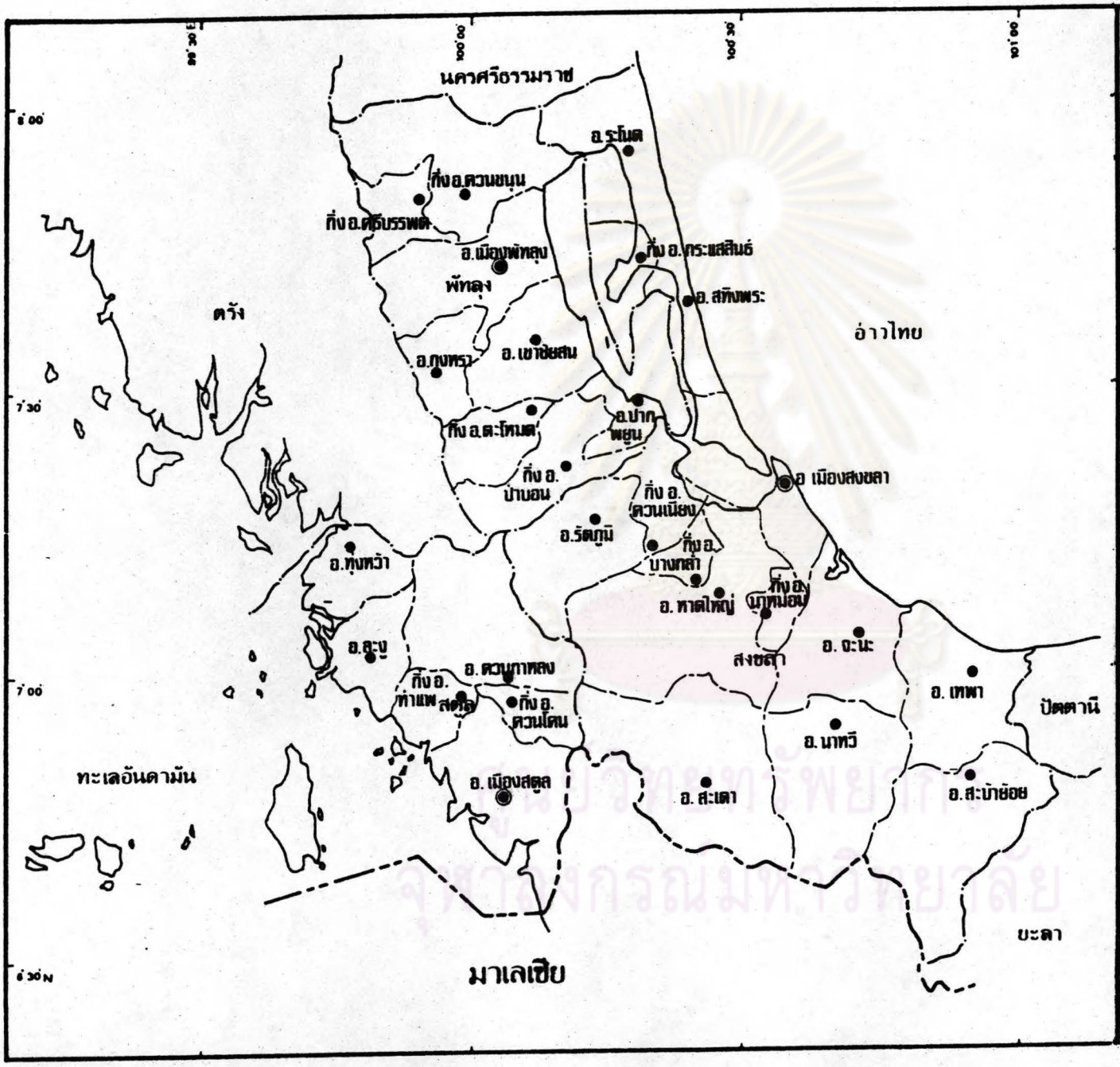

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

เส้นแบ่งเขตประเทศ

เส้นแบ่งเขตจังหวัด

เส้นแบ่งเขตอำเภอ

แสดง

เขตการปกครองระดับอำเภอ

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.2

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมการปกครอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขนาดเนื้อที่ทั้งหมดของพื้นที่ศึกษาประมาณ 13,488 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 19.1 ของพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วยสามจังหวัด คือ พัทลุง สงขลา และสตูล ซึ่งรวมทั้งหมดมี 20 อำเภอ 8 กิ่งอำเภอ 215 ตำบล และ 1660 หมู่บ้าน จังหวัดที่มีขนาดพื้นที่และจำนวนประชากรมากที่สุดในพื้นที่ศึกษาคือ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 7393.9 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นเนื้อที่ร้อยละ 54.8 ของพื้นที่ศึกษามีจำนวนประชากรทั้งสิ้นเมื่อปี 2528 ประมาณ 1,008,198 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 61.5 ของจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษา อาศัยอยู่ใน 10 อำเภอ ซึ่งต่อมาในปี 2521 - 2528 ได้แยกจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเพิ่มขึ้นอีก 4 กิ่ง คือ

1. กิ่งอำเภอกระแสสินธุ์ แยกออกมาจากอำเภอระโนดเมื่อปี 2521 ปัจจุบันมีจำนวนประชากรประมาณ ร้อยละ 1.7 ของประชากรทั้งจังหวัด
2. กิ่งอำเภอนาหม่อม แยกออกมาจากอำเภอหาดใหญ่ เมื่อปี 2524 มีสัดส่วนประชากรร้อยละ 1.7 ของประชากรทั้งจังหวัด
3. กิ่งอำเภอควนเนียง แยกมาจากอำเภอรัตภูมิ เมื่อปี 2528 มีสัดส่วนประชากรประมาณร้อยละ 3 ของประชากรทั้งจังหวัด
4. กิ่งอำเภอบางกล่ำ ซึ่งเป็นกิ่งอำเภอล่าสุด แยกมาจากอำเภอหาดใหญ่ เมื่อปี 2528 มีสัดส่วนประชากรร้อยละ 2.1

อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดของจังหวัดสงขลา และของพื้นที่ศึกษา คือ อำเภอหาดใหญ่ ประมาณ 254,297 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 ของประชากรจังหวัด หรือร้อยละ 15.5 ของประชากรทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา รองลงไปคืออำเภอเมืองสงขลา มีสัดส่วนประชากรประมาณร้อยละ 21.0 ของประชากรจังหวัดหรือร้อยละ 12.9 ของพื้นที่ศึกษา

จังหวัดพัทลุง เป็นจังหวัดสำคัญรองลงมาจากจังหวัดสงขลา มีขนาดเนื้อที่ประมาณ 3,424.5 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 25.4 ของเนื้อที่ทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย 6 อำเภอกับอีก 2 กิ่งอำเภอ อำเภอที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่ที่สุดคือ อำเภอควนขนุน ซึ่งมีเนื้อที่คิดเป็นร้อยละ 24.5 ของเนื้อที่จังหวัด มีประชากรคิดเป็นร้อยละ 24.8 ของประชากรจังหวัด หรือร้อยละ 6.5 ของประชากรในพื้นที่ศึกษา ซึ่งรองมาจากจำนวนประชากรของอำเภอเมืองพัทลุง ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 29.7 ของประชากรจังหวัดหรือร้อยละ 7.8 ของประชากรในพื้นที่ศึกษา อำเภอที่มีขนาดเล็กที่สุดของจังหวัดพัทลุงคือ กิ่งอำเภอศรีบรรพต ซึ่งมีขนาดเนื้อที่เพียง

ร้อยละ 6.4 ของเนื้อที่จังหวัด และขนาดประชากรเพียงร้อยละ 2.9 ของประชากรทั้งจังหวัด กิ่งอำเภอที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ล่าสุดของจังหวัดพัทลุงคือ กิ่งอำเภอป่าบอน ซึ่งแยกจากอำเภอปากพะยูน เมื่อปี 2528 นับได้ว่าเป็นกิ่งอำเภอที่สำคัญแห่งหนึ่ง เนื่องจากมีขนาดเนื้อที่และจำนวนประชากรมากกว่าบางอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกัน เช่น อำเภอกงหรา หรืออำเภอตะโหมด

ส่วนจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดในพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย 4 อำเภอกับ 2 กิ่งอำเภอ อำเภอที่สำคัญที่สุดคือ อำเภอเมืองสตูล ซึ่งมีขนาดเนื้อที่ประมาณร้อยละ 35.5 ของพื้นที่จังหวัด หรือร้อยละ 6.5 ของพื้นที่ศึกษา และมีจำนวนประชากรคิดเป็นร้อยละ 4.9 ของพื้นที่ศึกษา รองลงไปคือ อำเภอละงู มีขนาดประชากรประมาณร้อยละ 2.6 ของประชากรในพื้นที่ศึกษา และอำเภอที่มีขนาดเนื้อที่น้อยที่สุดในจังหวัดคือ กิ่งอำเภอท่าแพ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

1. ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะผิวพื้น

พื้นที่ศึกษา เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแหลมทอดตัวออกไปในทะเลในแนวเหนือใต้ ทำให้มีทะเลขนาบข้างสองด้านคือ ทะเลอ่าวไทยทางด้านตะวันออก และทะเลอันดามันทางด้านตะวันตก ลักษณะพื้นผิวของพื้นที่ศึกษา เป็นที่ดอนสูงและเทือกเขาในตอนกลางทอดต่อเนื่องตามแนวเหนือใต้ และลาดเอียงจากส่วนกลางลงสู่ทะเลในแนวตะวันออกและตะวันตก ตอนบนของพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัดพัทลุง เป็นภูเขาคือ เทือกเขาบรรทัดหรือเทือกเขานครศรีธรรมราช และค่อย ๆ ลาดต่ำลงมาทางด้านตะวันออกจดทะเลสาปสงขลา เกิดเป็นที่ราบสูงลาดชันริมเทือกเขาระดับพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 40 - 800 เมตร และมีความกว้างประมาณ 10 กิโลเมตร ต่ำลงมาเป็นที่ราบสลับที่ดอน มีระดับสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 5 - 15 เมตร ปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการทำนา ปลูกยางพารา มะพร้าวและพืชไร่ ต่อมาคือบริเวณที่ราบต่ำบริเวณทะเลสาปสงขลา ซึ่งมีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของภาคใต้

พื้นที่ด้านตะวันออกของพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่จังหวัดสงขลา ลักษณะภูมิประเทศเริ่มตั้งแต่พื้นที่ภูเขา เนินเขาและที่ราบสูงต่อเนื่องมาจากจังหวัดพัทลุงไปถึงพื้นที่ตอนใต้ และค่อยๆ ลาดลงไปทางตะวันออกลงสู่ทะเลสาปสงขลา และที่ราบชายฝั่งทะเล และมีที่ราบรอบทะเลสาปซึ่งมีสภาพเป็นป่าชายเลนและป่าพรุ ที่ลุ่มชุ่มชื้น และบางแห่งเป็นดินเค็ม ความยาวของฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยของจังหวัดสงขลายาวประมาณ 154.6 กิโลเมตร

ส่วนด้านตะวันตกของพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ของจังหวัดสตูล ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงต่อเนื่องมาจากทิศเหนือและตะวันออก มีภูเขาบรรทัดกั้นพรมแดนระหว่างจังหวัดตรังกับสตูล และกั้นระหว่างจังหวัดสตูลกับประเทศมาเลเซีย สภาพพื้นที่จะลาดเอียงจากด้านตะวันออกลงสู่ทะเลทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ ความลาดเอียงด้านนี้จะชันกว่าด้านตะวันออกของพื้นที่ศึกษา มีที่ราบแคบ ๆ ขนานไปตลอดชายฝั่ง ถัดลงไปเป็นป่าชายเลน และเกาะแก่งอีกหลายเกาะ เกาะที่สำคัญเช่น เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะหินงาม เกาะสาหร่าย และเกาะยาว รวมความยาวของฝั่งทะเลอันดามันช่วงจังหวัดสตูล ประมาณ 144.8 กิโลเมตร

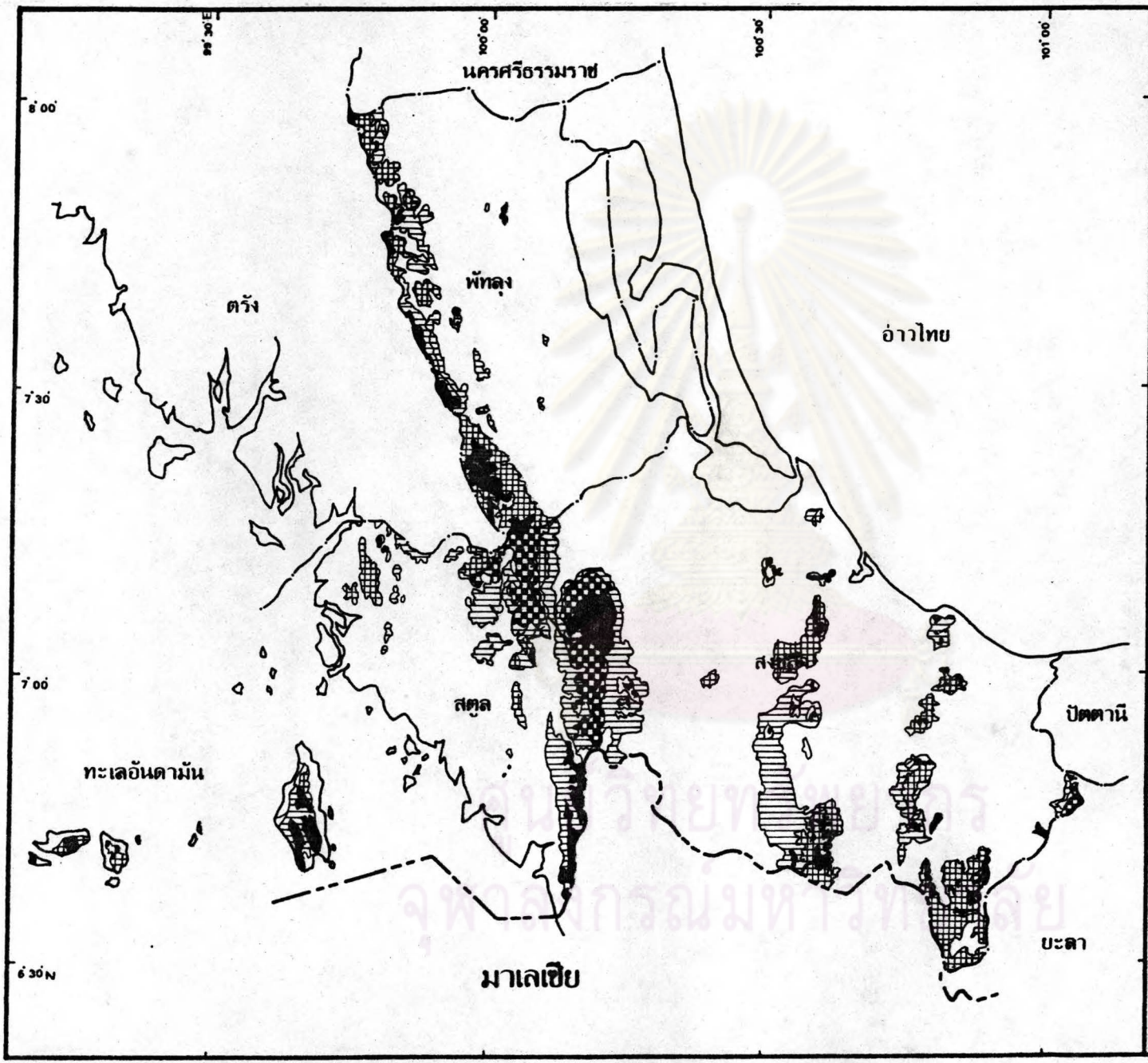

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- 0
- 100
- 200
- 300
- 600 - 1,200

แสดง

เส้นระดับความสูง (เมตร)

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.3

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมแผนที่ทหาร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นที่ลุ่มน้ำที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาคือ ลุ่มทะเลสาบสงขลา เป็นลุ่มน้ำขนาดใหญ่ มีแม่น้ำที่เกิดจากเทือกเขาบรรทัดที่สำคัญไหลลงสู่ทะเลสาบ เช่น แม่น้ำปาดปุระ แม่น้ำลำปำ แม่น้ำบางแก้ว ในจังหวัดพัทลุงและมีคลองอู่ตะเภา คลองสำโรง และอื่น ๆ ในจังหวัดสงขลา ก่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ในบริเวณทะเลสาบ ซึ่งมีความสำคัญทั้งในด้านนิเวศน์วิทยาและเศรษฐกิจสังคม

2. ลักษณะภูมิอากาศ

การศึกษาลักษณะภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิและความชื้นของพื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของภาคใต้นั้น สามารถพิจารณาได้จากลักษณะภูมิอากาศรวม ๆ ของภาคใต้ได้ดังต่อไปนี้

เนื่องจากภาคใต้เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของแหลมที่ยื่นออกไปในทะเลในแนวตะวันตก-เฉียง เหนือ-ตะวันออกเฉียงใต้ จึงรับลมมรสุมได้เต็มที่สลับกันทั้งสองฝั่งตลอดปี ตามหลักเกณฑ์การแบ่งประเภทอากาศของคอปเปน (Koppen's classification) จัดได้ว่า ภูมิอากาศของภาคใต้ด้านตะวันออกมีอากาศแบบฝน เมืองร้อนตลอดปี หรือแบบป่าดงดิบ (Tropical Rain Forest) และถึงแม้ว่าปริมาณฝนทั้งปีจะน้อยกว่าด้านตะวันตกก็ตาม แต่ปริมาณน้ำฝนตกทุกเดือนไม่ต่ำกว่า 62 มม. ส่วนลักษณะอากาศทางด้านตะวันตกมีลักษณะแบบฝน เมืองร้อน เกือบตลอดปี หรือแบบมรสุม เมืองร้อน (Tropical Monsoon Climate) แม้ว่าบริเวณนี้จะมีปริมาณฝน เฉลี่ยต่อปีสูงกว่า 3000 มม.ก็ตาม แต่จะมีระยะเวลาช่วง 1-2 เดือนที่ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่า 62 มม.

จากสภาพภูมิอากาศแบบฝน เมืองร้อนตลอดปี จึงทำให้อุณหภูมิตามฤดูกาลของภาคใต้ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก ซึ่งจะเห็นได้จากสถิติ เฉลี่ยในคาบ 25 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2494 - 2518 ของกรมอุตุนิยมวิทยา ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ หรือฤดูหนาว ภาคใต้มีอุณหภูมิต่ำสุดปานกลางระหว่างปี ในเดือนมกราคม ประมาณ 21 °ซ และอุณหภูมิสูงสุดปานกลางระหว่างปีในเดือนเดียวกัน 31 °ซ ส่วนในฤดูร้อนหรือฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะมีอุณหภูมิต่ำสุดปานกลางระหว่างปี ประมาณ 23 °ซ และอุณหภูมิสูงสุดปานกลางระหว่างปี ประมาณ 33 °ซ ในเดือนเมษายน ซึ่งถือว่าเป็นเดือนที่ร้อนที่สุดโดยทั่วไป จะเห็นได้ว่าพิสัยอุณหภูมิ ทั้งในฤดูหนาวและร้อนมีค่าน้อยและคงที่คือประมาณ 10 °ซ เท่านั้น

การศึกษาลักษณะภูมิอากาศของภาคใต้ซึ่งแบ่งออกเป็นพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกและตะวันตก สามารถศึกษาเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ลักษณะภูมิอากาศเฉลี่ยรายเดือนในคาบ 25 ปี (พ.ศ.2494 - 2518) และเปรียบเทียบภูมิอากาศบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและตะวันตกของภาคใต้

ลักษณะภูมิอากาศ	สถานีตรวจอากาศในพื้นที่ศึกษาหรือใกล้เคียง	ปริมาณเฉลี่ยทั้งปี	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
1. ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.) ในคาบ 25 ปี (พ.ศ.2494-2518)	สงขลา	2162.7	130.5	38.6	42.8	58.3	122.2	96.4	111.6	113.9	128.3	309.0	566.7	444.4
	ตรัง	2379.9	63.2	31.7	57.6	129.1	275.3	275.5	284.4	374.9	341.2	323.6	217.6	105.8
2. จำนวนวันที่ฝนตก (วัน) ในคาบ 25 ปี	สงขลา	159.3	11.9	5.0	5.2	6.9	14.0	11.9	12.7	13.2	14.4	21.5	22.4	20.2
	ตรัง	173.7	5.1	3.3	5.8	12.2	19.0	17.9	18.1	19.8	20.3	22.4	17.8	12.0
3. อุณหภูมิเฉลี่ย (องศา ซ) ในคาบ 25 ปี	สงขลา													
	- สูงสุด	31.5	29.6	30.4	31.5	32.8	33.1	32.8	32.7	32.6	32.3	31.1	29.7	29.3
	- เฉลี่ย	27.4	26.8	27.3	27.8	28.5	28.2	27.9	27.6	27.6	27.2	26.8	26.5	26.5
	- ต่ำสุด	23.8	23.0	23.9	23.8	24.2	24.3	24.0	23.6	23.7	23.6	23.5	23.7	23.8
	ตรัง													
	- สูงสุด	32.3	31.9	34.1	35.2	35.2	32.9	31.8	31.5	31.4	31.2	31.1	30.7	30.7
	- เฉลี่ย	27.4	27.0	28.2	28.9	29.0	27.9	27.6	27.2	27.2	26.9	26.6	26.4	26.5
	- ต่ำสุด	22.7	21.3	21.3	22.0	23.1	23.6	23.4	23.1	23.2	23.1	23.0	22.7	22.1
4. ความชื้นสัมพัทธ์ในคาบ 25 ปี (เปอร์เซ็นต์)	สงขลา	79.0	77.0	77.0	77.0	78.0	80.0	79.0	79.0	78.0	80.0	83.0	85.0	82.0
	ตรัง	80.0	74.0	70.0	71.0	76.0	83.0	83.0	83.0	84.0	85.0	86.0	85.0	80.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

หมายเหตุ สถานีตรวจอากาศจังหวัดตรัง นี้อเป็นจุดที่ใกล้เคียงพื้นที่ศึกษา เพื่อการอ้างอิง เปรียบเทียบลักษณะภูมิอากาศของพื้นที่ฝั่งตะวันตก

ลักษณะภูมิอากาศ	ชายฝั่งทะเลตะวันตก	ชายฝั่งทะเลตะวันออก
1. ลมผิวพื้น	ความเร็วลมเฉลี่ยประมาณ 6 น็อต ความเร็วลมสูงสุดวัดได้ 55 น็อต	ความเร็วลมเฉลี่ยประมาณ 6 น็อต ความเร็วลมสูงสุดวัดได้ 76 น็อต
2. ฝน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 3026.5 มม. ฝนตกหนักที่สุดในเดือนกันยายน	ปริมาณฝนโดยเฉลี่ยประมาณ 2230 มม. ฝนตกหนักที่สุดในเดือนพฤศจิกายน
3. อุณหภูมิ	อุณหภูมิเฉลี่ยวัดได้ 25.5 - 28.0°ซ อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน วัดได้ 39.7 °ซ และต่ำสุดเดือนมกราคม วัดได้ 13.7 °ซ	อุณหภูมิเฉลี่ยวัดได้ 26.9 °ซ อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน วัดได้ 39.0 °ซ และต่ำสุดเดือนธันวาคม วัดได้ 12.2 °ซ
4. ความชื้นสัมพัทธ์	ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์	ค่าเฉลี่ยประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดประมาณ 94 เปอร์เซ็นต์ และเฉลี่ยต่ำสุดประมาณ 65 เปอร์เซ็นต์
5. พายุหมุนเขตร้อน	ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชั่น ครั้งที่พายุรุนแรงที่สุดคือ พายุแฮเรียตที่สนามบินภูเก็ต เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2505 วัดปริมาณฝนได้ 132 มม.	เป็นพายุดีเปรสชั่นเช่นกัน ครั้งที่พายุรุนแรงที่สุดคือ พายุวูช เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2513 วัดปริมาณฝนได้ 264.1 มม.
6. ลักษณะทะเล	ทะเลมีคลื่นปานกลางถึงจัดในเดือนมิถุนายน - ตุลาคม และอาจมีคลื่นใต้น้ำ	ทะเลมีคลื่นจัดถึงปานกลาง และอาจมีคลื่นใต้น้ำในเดือนตุลาคม กุมภาพันธ์ ส่วนในเดือนมีนาคม - เมษายน มีคลื่นเล็กน้อยถึงปานกลาง

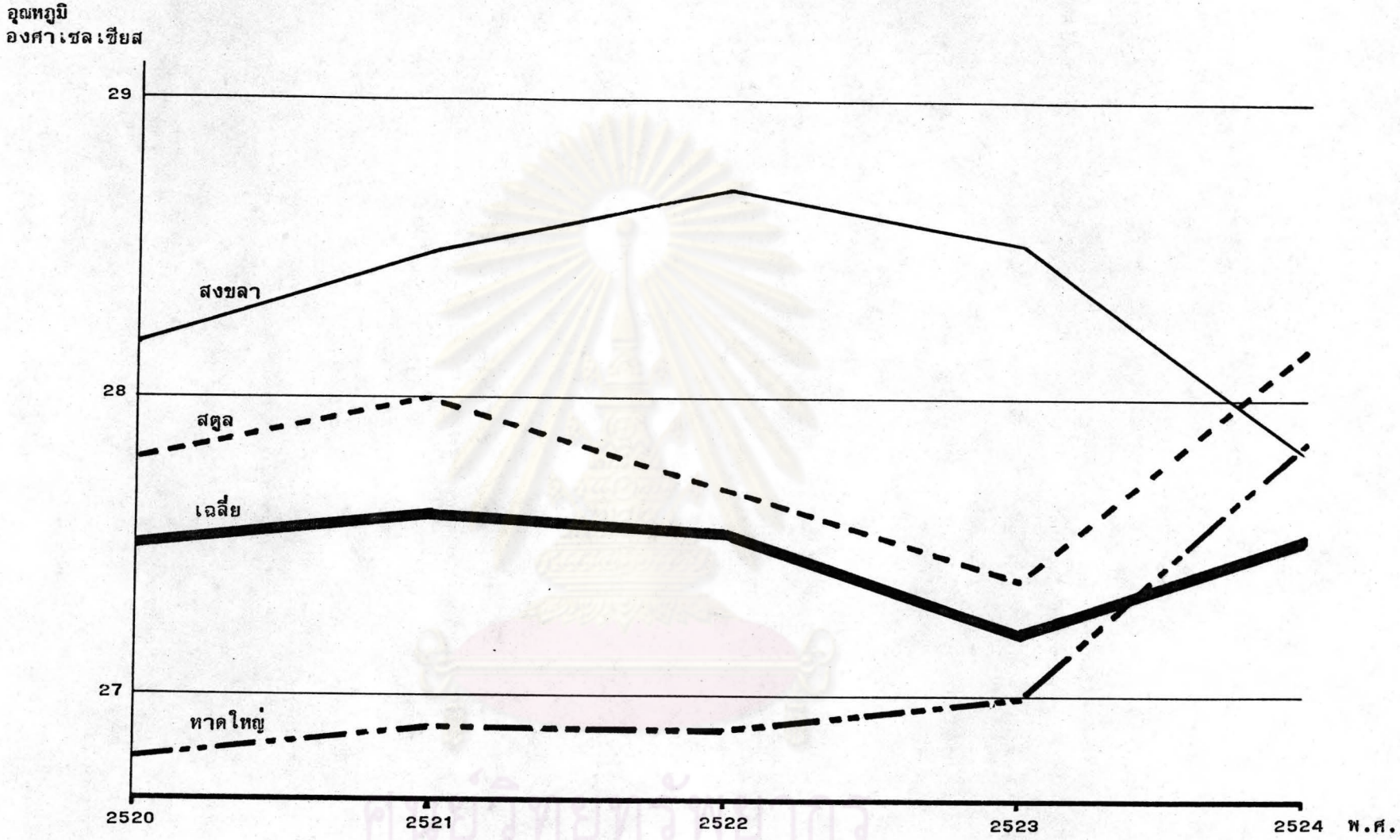

แผนภูมิที่ 3.1 ค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในพื้นที่ศึกษาระหว่างปีพ.ศ.2520 - 2524

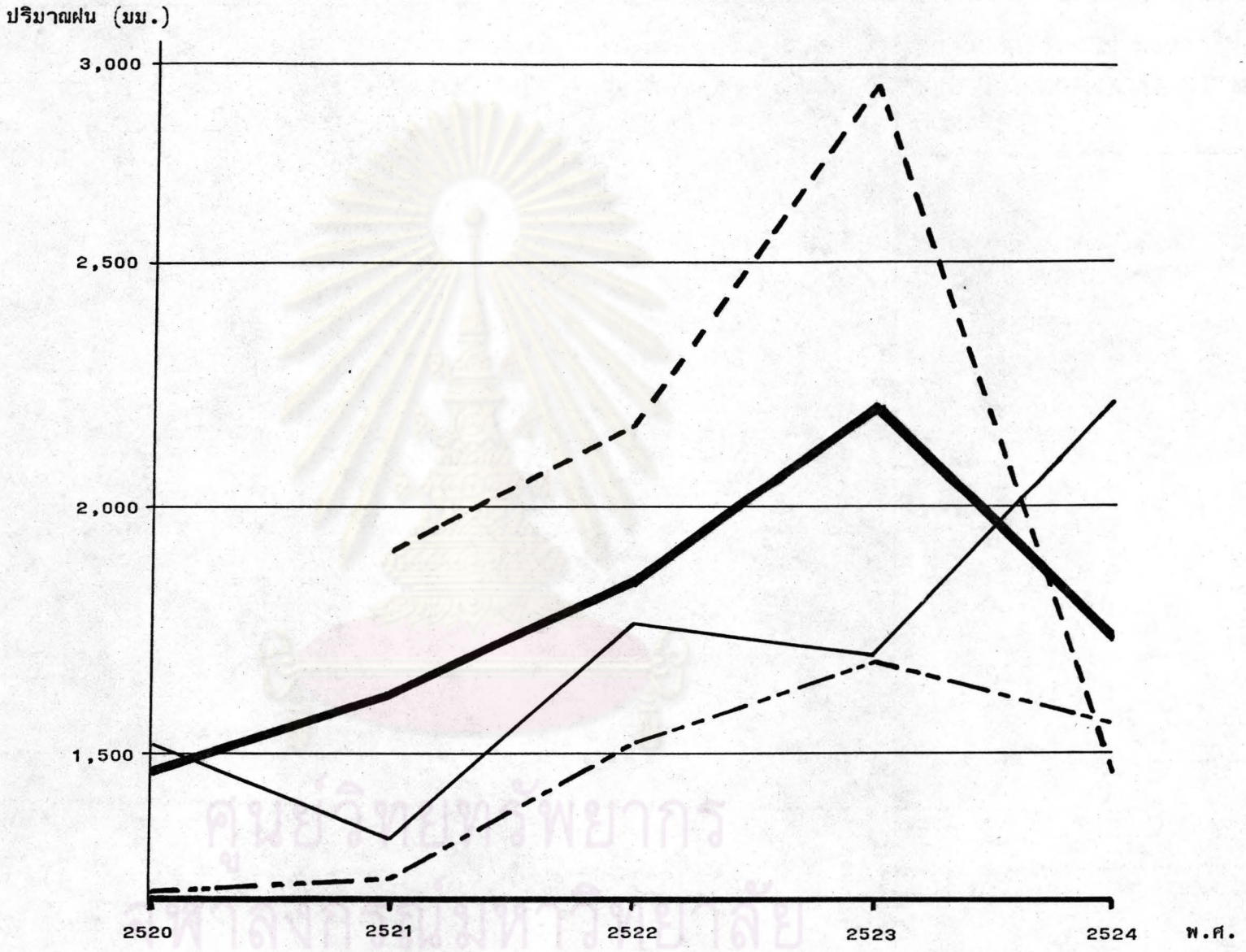

แผนภูมิที่ 3.2 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ณ สถานีตรวจอากาศในพื้นที่ศึกษา ปี 2520 - 2524

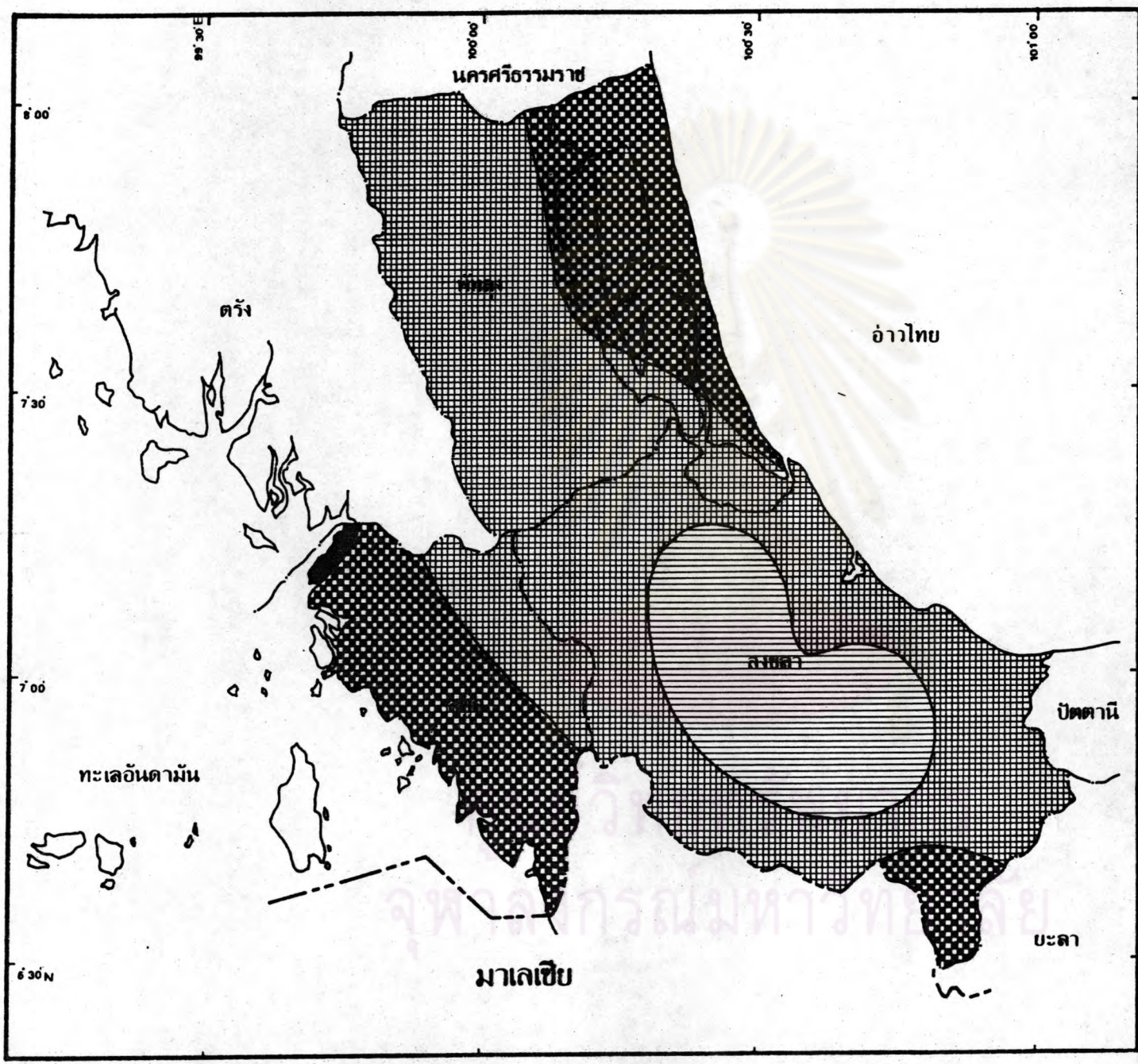

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- 1,225 - 1,500 ม.ม.
- 1,500 - 2,000 ม.ม.
- 2,000 - 3,000 ม.ม.
- มากกว่า 3,000 ม.ม.

แสดง

ปริมาณฝนปานกลางประจำปี 2494-2513

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.4

ทิศเหนือ

ที่มา กรมอุตุนิยมวิทยา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. แหล่งน้ำธรรมชาติและการชลประทาน

แหล่งน้ำนับเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ศึกษาที่มีลักษณะเป็นภูเขาในตอนกลาง และที่ราบลาดลงทั้งสองด้านก่อให้เกิดทางน้ำธรรมชาติขึ้นหลายแห่งทั่วบริเวณทั้ง 3 จังหวัด ส่วนในบางบริเวณที่ไม่มีทางน้ำธรรมชาติ ก็ได้มีการพัฒนาแหล่งน้ำจากบ่อน้ำบาดาล และมีการก่อสร้างโครงการชลประทานขึ้น เพื่อให้ได้มีน้ำใช้สำหรับกิจกรรมด้านต่าง ๆ ตลอดปีนอกเหนือจากน้ำฝน การศึกษาในเรื่องนี้สามารถพิจารณาเป็นรายจังหวัดได้ดังต่อไปนี้

3.1 จังหวัดพัทลุง

ก. แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดพัทลุงมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งแบ่งเป็น

1) แหล่งน้ำผิวดิน ประกอบด้วยแม่น้ำที่เกิดจากเทือกเขาบรรทัดไหลไปสู่ที่ราบด้านตะวันออก และลงสู่ทะเลสาบสงขลา แม่น้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำปากประ แม่น้ำลำปำ แม่น้ำบางแก้ว และลำคลองอื่น ๆ อีกหลายสาย

2) แหล่งน้ำใต้ดิน จังหวัดพัทลุงได้ขออนุญาตขุดบ่อบาดาลต่อกรมทรัพยากรธรณีแล้ว จำนวน 50 บ่อ ซึ่งในปัจจุบันใช้การได้เพียง 44 บ่อ

ข. แหล่งน้ำจากโครงการชลประทาน จังหวัดพัทลุงมีโครงการชลประทานเพื่อการเกษตรดังต่อไปนี้

1) โครงการบ้านพร้าว เป็นโครงการร่วมของจังหวัดพัทลุงและนครศรีธรรมราช เป็นโครงการประเภทเหมืองฝาย มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ 36,000 ไร่ ในอำเภอควนขนุน

2) โครงการคลองพิกุลทอง เป็นโครงการกักเก็บน้ำสำหรับพื้นที่ประมาณ 5000 ไร่ ในอำเภอควนขนุน

3) โครงการนาท่อม เป็นโครงการเหมืองฝาย พื้นที่ได้รับประโยชน์ประมาณ 10,000 ไร่ ในอำเภอเมืองพัทลุง

4) โครงการนาท่อมขยาย มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 40,000 ไร่ ในอำเภอเมืองพัทลุง

5) โครงการศาลาไหย่ง มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 4,000 ไร่

6) โครงการท่าแค มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 2,000 ไร่

7) โครงการพญาไฮ้ง มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 17,000 ไร่

8) โครงการห้วยยอด มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 5,000 ไร่

9) โครงการควนกูฏิ มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 16,000 ไร่

10) โครงการควนกูฏิขยาย มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 22,700 ไร่

11) โครงการปากพะเนียด มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 3,000 ไร่ ในอำเภอเขาชัยสน

12) โครงการหมีข้อง มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 5,000 ไร่

13) โครงการท่าเชียด มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 100,000 ไร่ ในอำเภอเขาชัยสน

14) โครงการป่าบอน มีพื้นที่ชลประทานประมาณ 7,000 ไร่

15) โครงการทดลองปันแล

16) โครงการอ่างโคกชะวาย

17) โครงการฝายควนนางพิม

18) โครงการฝายคลองท่าแพะ

19) โครงการฝายบ้านไร่

3.2 จังหวัดสงขลา

ก. แหล่งน้ำธรรมชาติ

1) แหล่งน้ำผิวดิน อันได้แก่ คลองอู่ตะเภาที่เกิดจากเทือกเขาทางตอนกลางของพื้นที่ศึกษาไหลผ่านอำเภอหาดใหญ่ลงสู่ทะเลสาบสงขลา คลองสำโรงอันเกิดจากเทือกเขาทางตอนใต้ของพื้นที่ศึกษาไหลผ่านอำเภอเมืองสงขลาลงสู่ทะเลสาบ ก่อให้เกิดเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ คือทะเลสาบสงขลา ซึ่งใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเกษตรกรรม แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และอื่นๆ

2) แหล่งน้ำใต้ดิน ในจังหวัดสงขลาได้ขออนุญาตเจาะบ่อบาดาลประมาณ 156 บ่อ แต่ใช้ได้เพียง 146 บ่อ

ข. แหล่งน้ำจากโครงการชลประทาน จังหวัดสงขลามีโครงการชลประทานเพื่อการเกษตรและโครงการอ่างเก็บน้ำเพื่ออุปโภคดังต่อไปนี้

1) โครงการปากระวะ เป็นโครงการร่วมระหว่างจังหวัดสงขลาและนครศรีธรรมราช เพื่อการเกษตรและป้องกันน้ำท่วม รวมเนื้อที่ชลประทานประมาณ 30,000 ไร่

2) โครงการระโนด เป็นโครงการร่วมเช่นเดียวกับโครงการแรก มีเนื้อที่ชลประทาน 60,000 ไร่

3) โครงการบ้านระวะ เป็นโครงการอ่างเก็บน้ำ เพื่อการเกษตรและป้องกันน้ำท่วม มีเนื้อที่ชลประทาน 7,000 ไร่

4) โครงการชะม่วง เนื้อที่ชลประทาน 32,000 ไร่

5) โครงการชะม่วงขยาย เนื้อที่ชลประทาน 34,800 ไร่

6) โครงการคลองเขาร้อน เนื้อที่ชลประทาน 5,000 ไร่

7) โครงการอ่างเก็บน้ำสวนป่าควรเขาวัง ปริมาตรกักเก็บน้ำ 0.06 ล้านลูกบาศก์เมตร

8) โครงการคลองวาด เนื้อที่ชลประทาน 4,000 ไร่

9) โครงการคลองแห เนื้อที่ชลประทาน 4,000 ไร่

10) โครงการอ่างเก็บน้ำ เพื่ออุปโภคมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปริมาตรกักเก็บน้ำ 0.04 ล้านลูกบาศก์เมตร

11) โครงการอ่างเก็บน้ำ เพื่ออุปโภควิทยาลัยครูสงขลา ปริมาตรกักเก็บน้ำ 0.04 ล้านลูกบาศก์เมตร

12) โครงการปลักปลิง เนื้อที่ชลประทาน 20,000 ไร่

13) โครงการปลักปลิงขยาย เนื้อที่ชลประทาน 32,000 ไร่

14) โครงการคลองทรายขาว เนื้อที่ชลประทาน 4,000 ไร่

15) โครงการฝายปลักหนู

16) โครงการฝายคลองทราย

17) โครงการฝายคลองเปียะ

18) โครงการเขื่อนทะเลสาบสงขลา

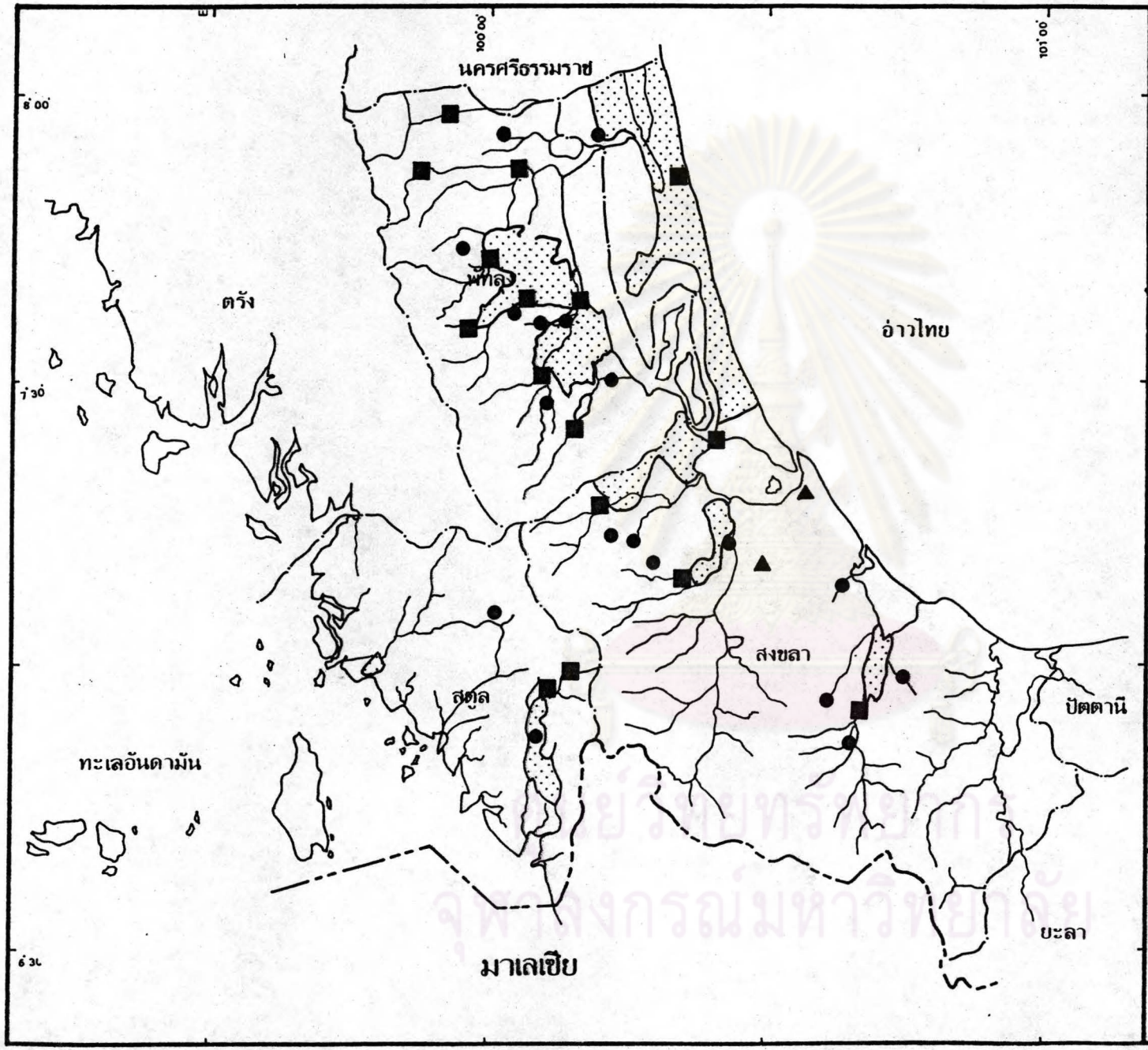

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- เนื้อที่ฝลประทาน
- เขื่อนเก็บน้ำ
- อ่างเก็บน้ำ
- โครงการขนาดเล็ก

แสดง

โครงการฝลประทาน

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.5

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมฝลประทาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ลักษณะธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณี

4.1 ลักษณะทางธรณีวิทยา ลักษณะธรณีวิทยาประกอบด้วยหินชนิดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. หินอัคนี หินประเภทนี้มีกลุ่มของหินแกรนิต และแกรโนดิโอไรท์ บริเวณเทือกเขา ตั้งแต่จังหวัดพัทลุง ต่อเนื่องลงมาทางใต้จนถึงเขตสหพันธ์รัฐมาเลเซีย และยังพบเป็นหย่อม ๆ ในบริเวณที่เป็นภูเขาของจังหวัดสงขลา

2. หินชั้นและหินแปร ในบรรดาหินชั้นและหินแปรของพื้นที่ศึกษาประกอบด้วยหินชุดต่าง ๆ จากชุดที่เก่าที่สุดได้แก่

2.1 หินชุดตะรุเตาและหินชุดทุ่งสง พบในบริเวณเกาะตะรุเตา และพบอีกเล็กน้อยในบริเวณเทือกเขาด้านตะวันตกของจังหวัดพัทลุง ส่วนหินชุดทุ่งสงนั้นพบอยู่ทั่วไปตลอดแนวเทือกเขาดังกล่าว

2.2 กลุ่มหินตะนาวศรี ประกอบด้วยหินดินดานและหินทราย พบปรากฏเป็นแนวยาวตั้งแต่ตอนเหนือของพื้นที่ศึกษาลงมาถึงทางใต้ของจังหวัดสงขลา ตลอดจนบริเวณตอนกลางของจังหวัดสตูล

2.3 กลุ่มหินชุดราชบุรี เป็นหินปูนสีขาวปนเทา พบปะปนอยู่เช่นเดียวกับหินชุดตะนาวศรี

2.4 กลุ่มหินชุดภูกระดึง พบเป็นหย่อม ๆ ในบริเวณทะเลสาบสงขลา

2.5 กลุ่มหินที่เกิดจากตะกอนทับถม ปรากฏในบริเวณชายฝั่งทะเลทั่วไป และบริเวณโดยรอบของทะเลสาบสงขลา

2.6 กลุ่มหินกระบี่และกลุ่มหินลำปาง พบบ้างในพื้นที่ศึกษา

4.2 ทรัพยากรธรณี ในพื้นที่ศึกษามีแร่ปรากฏอยู่ประมาณ 10 ชนิด คือ

1) ดีบุก พบในพื้นที่ด้านตะวันตกของอำเภอหาดใหญ่ และกิ่งอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

2) ซิลิกา พบที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นบริเวณชายฝั่ง

3) Laterite พบในพื้นที่ตอนเหนือของอำเภอกงหรา จังหวัดสงขลา

4) Clay (ดินเหนียว) พบในบริเวณอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

5) แมงกานีส พบในบริเวณอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

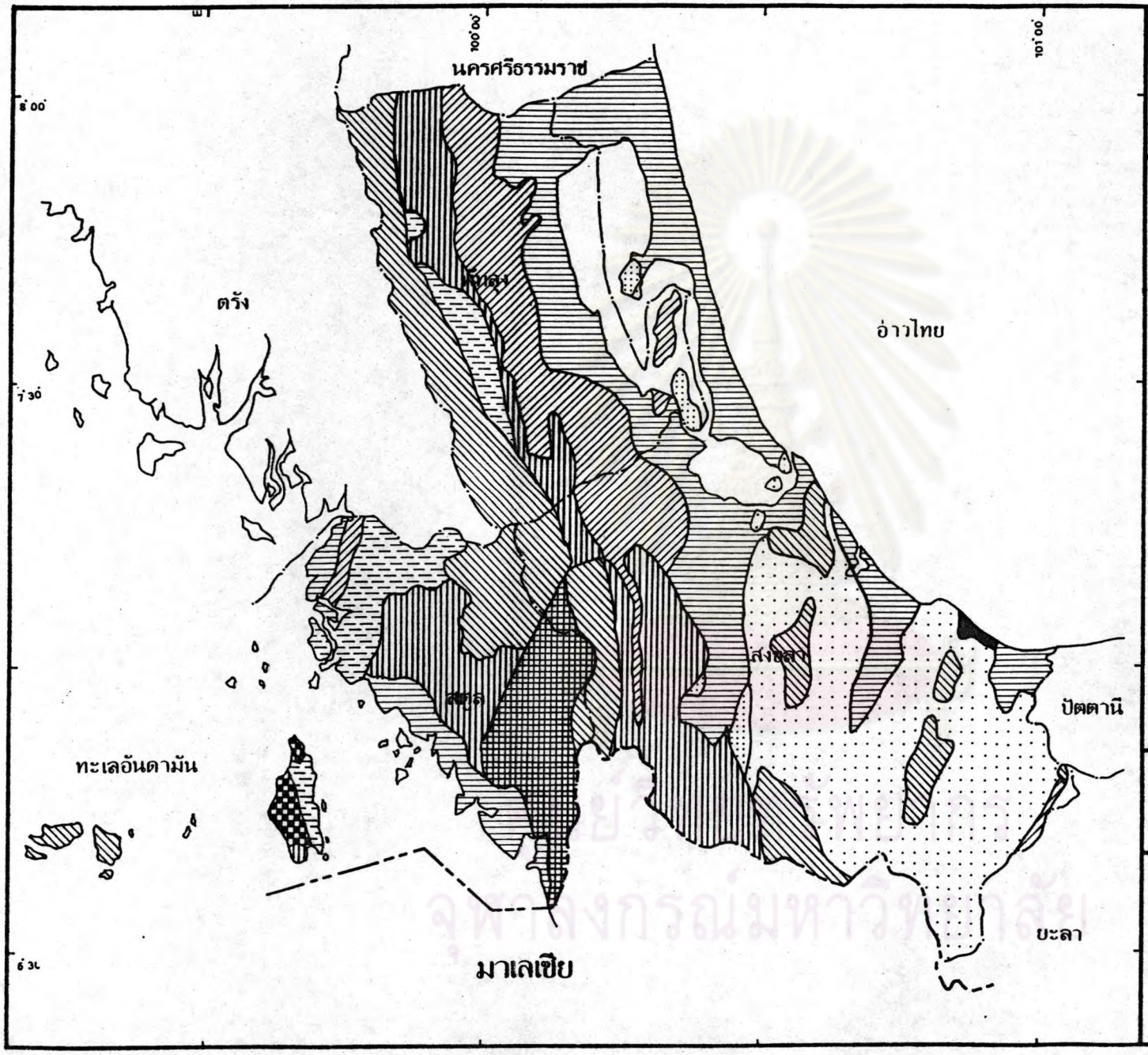

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- ตะกอนน้ำพา , ตะกอนชะล้าง
- กลุ่มหินแม่เมาะ
- กลุ่มหินภูพาน
- กลุ่มหินภูกระดึง
- กลุ่มหินลำปาง
- กลุ่มหินราชบุรี
- กลุ่มหินตะนาวศรี
- กลุ่มหินทุ่งสง
- กลุ่มหินตะรุเตา
- หินแกรนิตและแกรโนดิโอไรท์

แสดง

ธรณีวิทยา (ชั้นหิน)

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.6

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมทรัพยากรธรณี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. Dolomite พบทางตอนใต้ของอำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ใกล้พรมแดนติดต่อจังหวัดสงขลา

7. เหล็ก พบบ้างในอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

8. แบไรท์ พบในอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

9. วูลแฟรม พบในบริเวณรอยต่อระหว่างอำเภอหาดใหญ่กับอำเภอรัตภูมิ

10. ฟอสเฟส พบในบริเวณรอยต่อระหว่างจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา

จากสถิติทะเบียนผู้ประกอบการทำเหมืองแร่ของกรมทรัพยากรธรณีในปี 2523 ปรากฏว่าในจังหวัดสงขลามีจำนวนเหมืองแร่ถึง 56 เหมือง คิดเป็นพื้นที่ทำเหมืองประมาณ 12,575 ไร่ จนถึงปัจจุบันคาดว่า จำนวนเหมืองดังกล่าวได้ลดลงไปมาก เนื่องจากเหมืองได้ปิดกิจการไปหลายรายอันเป็นผลมาจากปริมาณแร่ที่ขุดได้กับราคาแร่ในตลาดโลกลดลง ทำให้รายได้จากการขุดแร่ไม่คุ้มกับการลงทุน

ตารางที่ 3.3 แสดงพื้นที่สัมปทานแร่ในพื้นที่ศึกษา ปี 2523

สถานที่ตั้ง	พื้นที่สัมปทาน (ไร่)	ชนิดแร่	จำนวนเหมือง
จังหวัดพัทลุง			
ต.คลองเหลิม อ.กงหรา	269	ตะกั่ว	3
จังหวัดสงขลา			
ต.ฉลุง อ.หาดใหญ่	3,157	ดีบุก, วูลแฟรม	1,8
ต.นาหม่อม กิ่ง อ.นาหม่อม	635	ดีบุก	4
ต.ทุ่งคำเสา อ.หาดใหญ่	263	ดีบุก, วูลแฟรม	2
ต.ควนลัง-ทุ่งคำเสา อ.หาดใหญ่	540	ดีบุก	2
ต.ท่าช้าง อ.หาดใหญ่	1,829	ดีบุก	7
ต.ทุ่งขมิ้น อ.หาดใหญ่	1,059	ดีบุก	5
ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่	1,115	ดีบุก	5
ต.ทุ่งใหญ่ อ.หาดใหญ่	30	ดีบุก	1
ต.ท่าหมอไทร อ.จะนะ	1,550	ดีบุก, ตะกั่ว	6
ต.นาหว้า อ.จะนะ	230	ดีบุก	1
ต.คลองเปรียะ อ.จะนะ	73	ดีบุก	1
ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา	919	ดีบุก, วูลแฟรม	5
ต.เกาะสะบ้า อ.เทพา	90	ดีบุก	1
ต.ท่าชะม่วง อ.รัตภูมิ	317	ดีบุก, วูลแฟรม	2
ต.ฉาง อ.นาทวี	450	ดีบุก	3
จังหวัดสตูล			
ต.ควนกาหลง อ.ควนกาหลง	14	พลวง	1

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.4 ปริมาณการผลิตแร่ดีบุกและแร่ทังสะ เตนในจังหวัดสงขลา เปรียบ เทียบกับทั่วประ เทศ ปี 2518 - 2526

(หน่วย : เมตริกตัน)

ปี	ผลผลิตทั้งประ เทศ		ผลผลิตของจังหวัดสงขลา			
			แร่ดีบุก		แร่ทังสะ เตน	
	แร่ดีบุก	แร่ทังสะ เตน	(ตัน)	สัดส่วนของทั้งประ เทศ	(ตัน)	สัดส่วนของทั้งประ เทศ
2518	22,397	3441	1123	5.0	120	3.5
2519	27,921	3986	1104	4.0	127	3.2
2520	33,044	4276	1129	3.4	107	2.5
2521	41,210	6182	1274	3.1	127	2.1
2522	46,364	3543	1386	3.0	125	3.5
2523	45,986	3134	1534	3.3	107	3.4
2524	42,968	2348	1667	3.9	123	5.2
2525	35,644	1661	1178	3.3	124	7.5
2526	27,225	1092	920	3.4	95	8.7

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม

หมายเหตุ จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดเดียวในพื้นที่ศึกษาที่ผลิตแร่ดีบุกและทังสะ เตน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

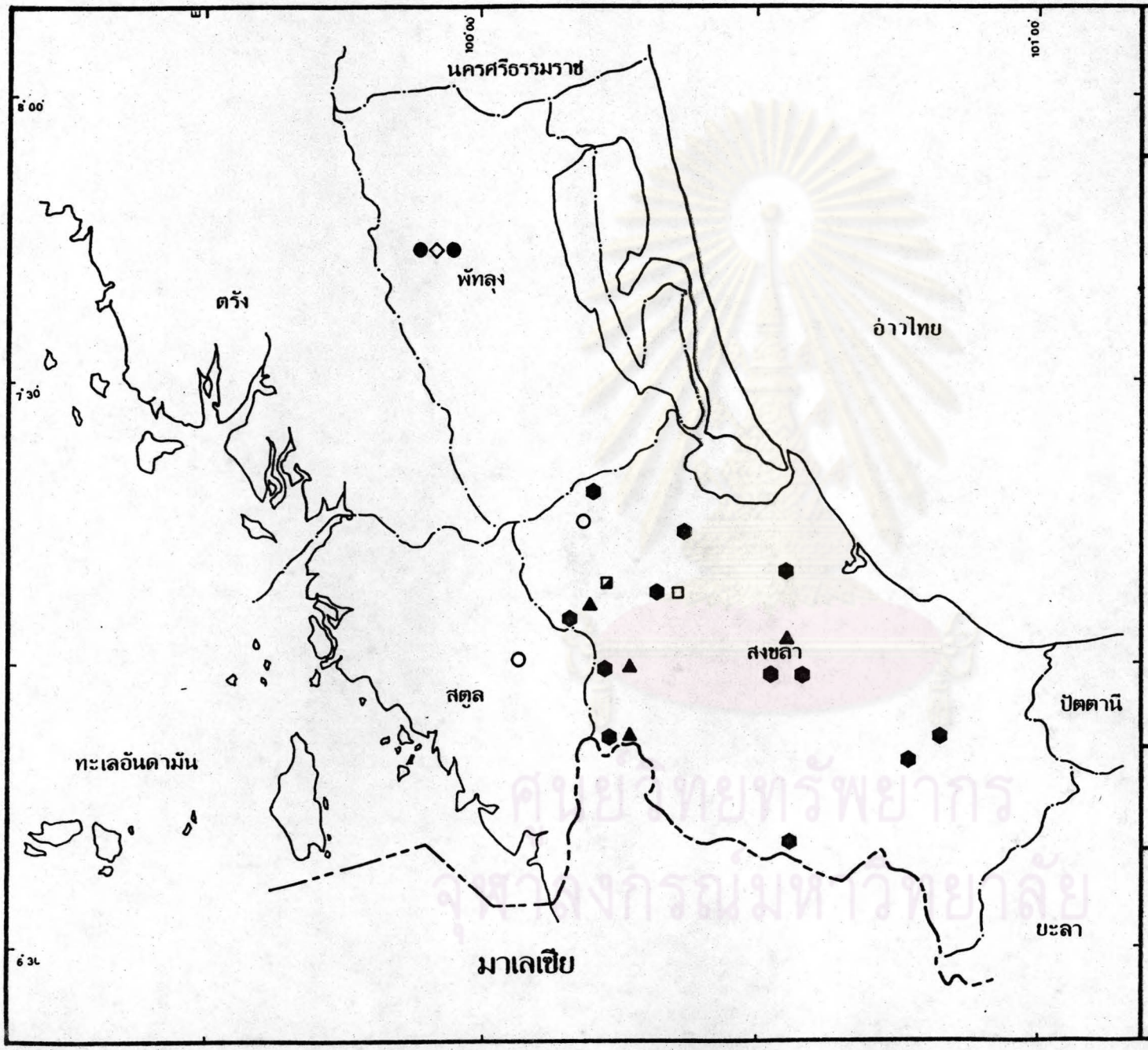

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- ● ดีบุก
- ▲ ทังเล่ตน
- ◪ แบไรท์
- ● พลวง
- ◇ แคลไซท์
- ○ ตะกั่ว
- □ วุลแฟรม

แสดง
แหล่งแร่ในพื้นที่ศึกษา

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผ่นที่ 3.7

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมทรัพยากรธรณี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 ลักษณะและประเภทของดิน

4.3.1 ประเภทของดิน

พื้นที่ศึกษาสามารถแบ่งประเภทของดินตามลักษณะการเกิดได้ดังต่อไปนี้

1) ดิน Alluvial ที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำกร่อย หรือที่เรียกกันว่าดินตะกอนน้ำกร่อย เป็นดินที่มีกรดกำมะถันสูง พบอยู่ทั่วไปในบริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา ตั้งแต่ทางตอนเหนือของทะเลน้อยในจังหวัดพัทลุง ลงมาถึงที่ราบริมทะเลสาบตอนกลาง ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของน้ำกร่อย

2) Alluvial ดินเค็มที่น้ำทะเลพัดมาทับถม ซึ่งมีอยู่ตลอดแนวที่ราบชายฝั่งทะเลอันดามันด้านจังหวัดสตูล และบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยที่ตำบลปากบาง อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

3) Alluvial ที่เกิดจากน้ำจืดพัดมาทับถมในลักษณะที่ราบหรืออาจเป็นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ ในบริเวณตำบลวังใหญ่ ลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

4) Alluvial ที่เกิดจากน้ำทะเลพัดมาทับถม ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลสาบด้านตะวันออกเป็นแนวยาวลงมาตั้งแต่อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ และบางส่วนของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

5) Low Humid Gley เป็นดินยุคค่อนข้างใหม่ ถึงเก่าที่เกิดจากน้ำจืดพัดมาทับถมเป็นลักษณะลูกคลื่น พบในที่ราบตอนเหนือของจังหวัดพัทลุง และอำเภอหาดใหญ่ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา และบางส่วนของอำเภอละงู จังหวัดสตูล

6) Gray Podzalic เป็นดินเก่า เกิดจากน้ำจืดพัดมาทับถมในลักษณะที่ราบสูง ๆ ต่ำ ๆ พบในบริเวณที่ราบเชิงเขาตลอดแนวเทือกเขาบรรทัด ตั้งแต่จังหวัดพัทลุง ลงมาถึงที่ราบเชิงเขาทางตอนใต้ของจังหวัดสงขลา

7) Red Yellow Podzalic เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวอยู่กับที่ของหินที่เป็นกรด เป็นดินที่พบอยู่ทั่วไปในพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เชิงเขาตลอดแนวของเทือกเขาบรรทัดลงมาถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสงขลาด้านตะวันออกเฉียงใต้ และพื้นที่ทางเหนือของจังหวัดสตูล

8) Red Yellow Podzolic ที่เป็นดินเก่าเกิดจากน้ำจืดพัดมาทับถมลักษณะเป็นคลื่น พบในบริเวณพื้นที่ตำบลทุ่งหมอ ตำบลสะเอา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

9) Regosols เป็นดินเกิดใหม่บริเวณชายทะเลและเนินทราย พบอยู่ในบริเวณชายทะเล ตั้งแต่อำเภอสทิงพระ ลงมาถึงอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

10) ดินเกิดตามที่สูงชัน เกิดจากการสลายตัวของหินพวก Intermediat ส่วนใหญ่พบในบริเวณที่เป็นภูเขาสูงชัน ทางตอนกลางของพื้นที่ศึกษา ลงมาถึงบริเวณภูเขาทางด้านใต้ของพื้นที่ศึกษา

11) ดินเกิดตามที่สูงชัน เป็นพวกหินปูนอย่างหยาบ พบบ้างในบริเวณภูเขาบรรทัด อำเภอสะเดา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

12) ดินเก่าเกิดจากตะกอนลำน้ำพัดมาทับถมมา เป็นเวลานาน เป็นที่ราบสูง ๆ ต่ำ ๆ ได้แก่พื้นที่ราบลุ่มน้ำตอนกลางของพื้นที่จังหวัดพัทลุงและต่อเนื่องลงมาถึงอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

13) Peat และ Muck เป็นดินที่เกิดในพื้นที่ราบลุ่ม พบในบริเวณอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

4.3.2 ศักยภาพของดินเพื่อการเกษตร

ลักษณะของดินในพื้นที่ศึกษา แบ่งตามศักยภาพเพื่อการเกษตรได้ดังต่อไปนี้ :-

1) ดินลึก มีการระบายน้ำเลว เนื้อดินละเอียด มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางหรือสูง พบในพื้นที่ราบตลอดแนวระหว่างทะเลสาบสงขลา และทะเลอ่าวไทย

2) ดินลึก มีการระบายน้ำเลว มีเนื้อละเอียด อุดมสมบูรณ์ต่ำ พบในที่ราบลุ่ม โดยเฉพาะในจังหวัดพัทลุง ซึ่งใช้เป็นพื้นที่ทำนา ในบริเวณอำเภอหาดใหญ่ รัตภูมิ และนาหม่อม จังหวัดสงขลา และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสตูล

3) ดินลึก ระบายน้ำดีหรือปานกลาง เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย อุดมสมบูรณ์ต่ำ ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของชุมชนของทั้งพื้นที่ศึกษา

4) ดินตื้น ระบายน้ำปานกลางถึงดี พบในเขตที่ลาดชันมากในบริเวณภูเขา

5) ดินตื้นถึงลึก ระบายน้ำดีถึง เลว เกินไป พบใน เขตที่ลาดชันมาก เช่น เนิน เขา หรือ เทือก เขา

6) ดินที่มีน้ำทะ เล แช่ขัง เกือบตลอดปี เป็นดินตม หรือ เลน พบในบริ เวณที่ลุ่มชายฝั่ง เช่น อำ เภอจะนะ อำ เภอเมือง และอำ เภอ เทพา จังหวัดสงขลา และตลอดแนวชายฝั่งของจังหวัดสตูล

7) ดินที่น้ำท่วมขัง เกือบตลอดปี และ เป็นดินอินทรีย์วัตถุ พบในบริ เวณอำ เภอ เทพา จังหวัดสงขลา

8) ดินลึก การระบายน้ำดี เกินไป เนื้อดิน เป็นทราย พบในชั้นดาน ระดับความลึกประมาณ 100 เซนติ เมตรจากพื้นดิน พบในบริ เวณหาดทราย เหนือทะ เลน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

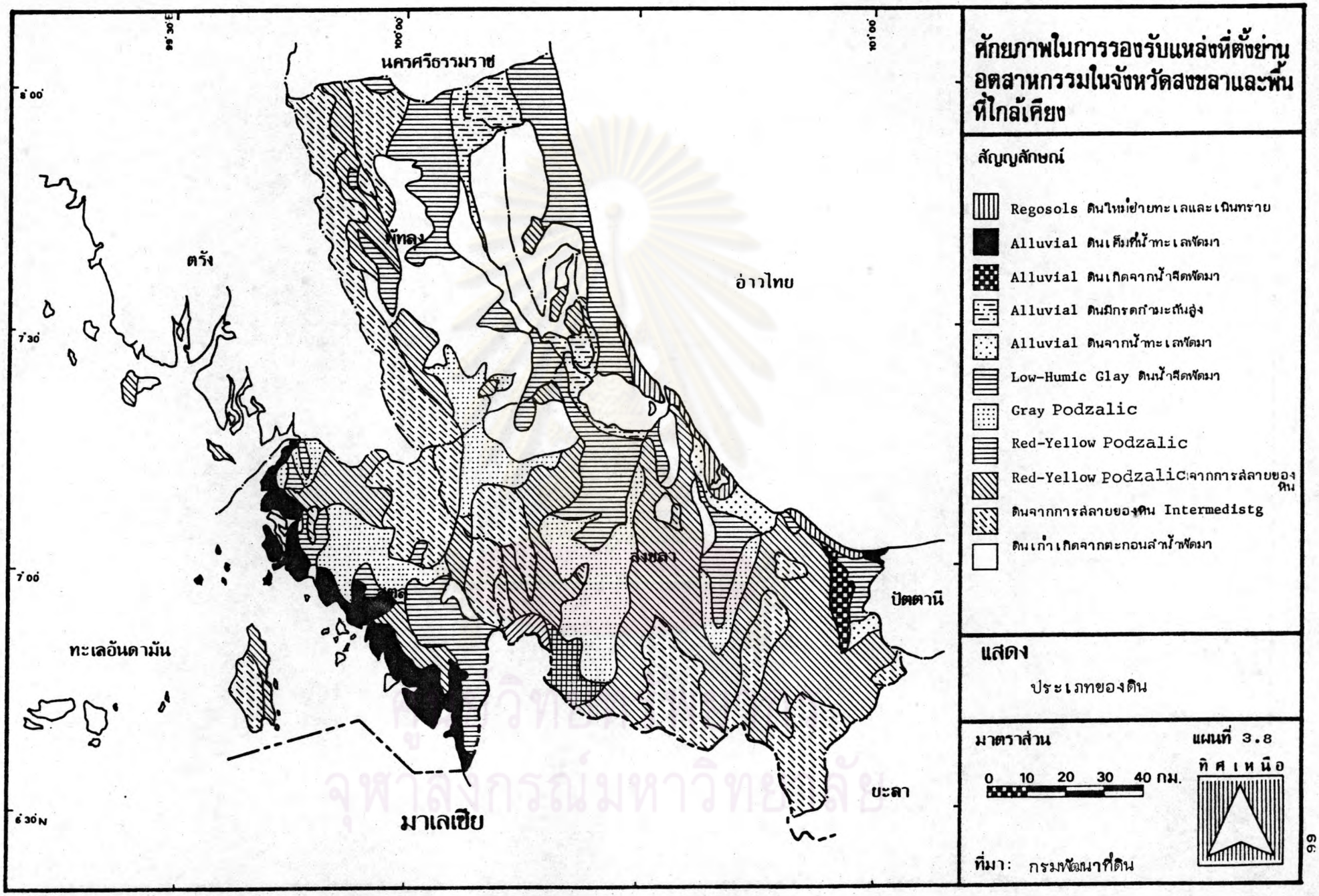

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

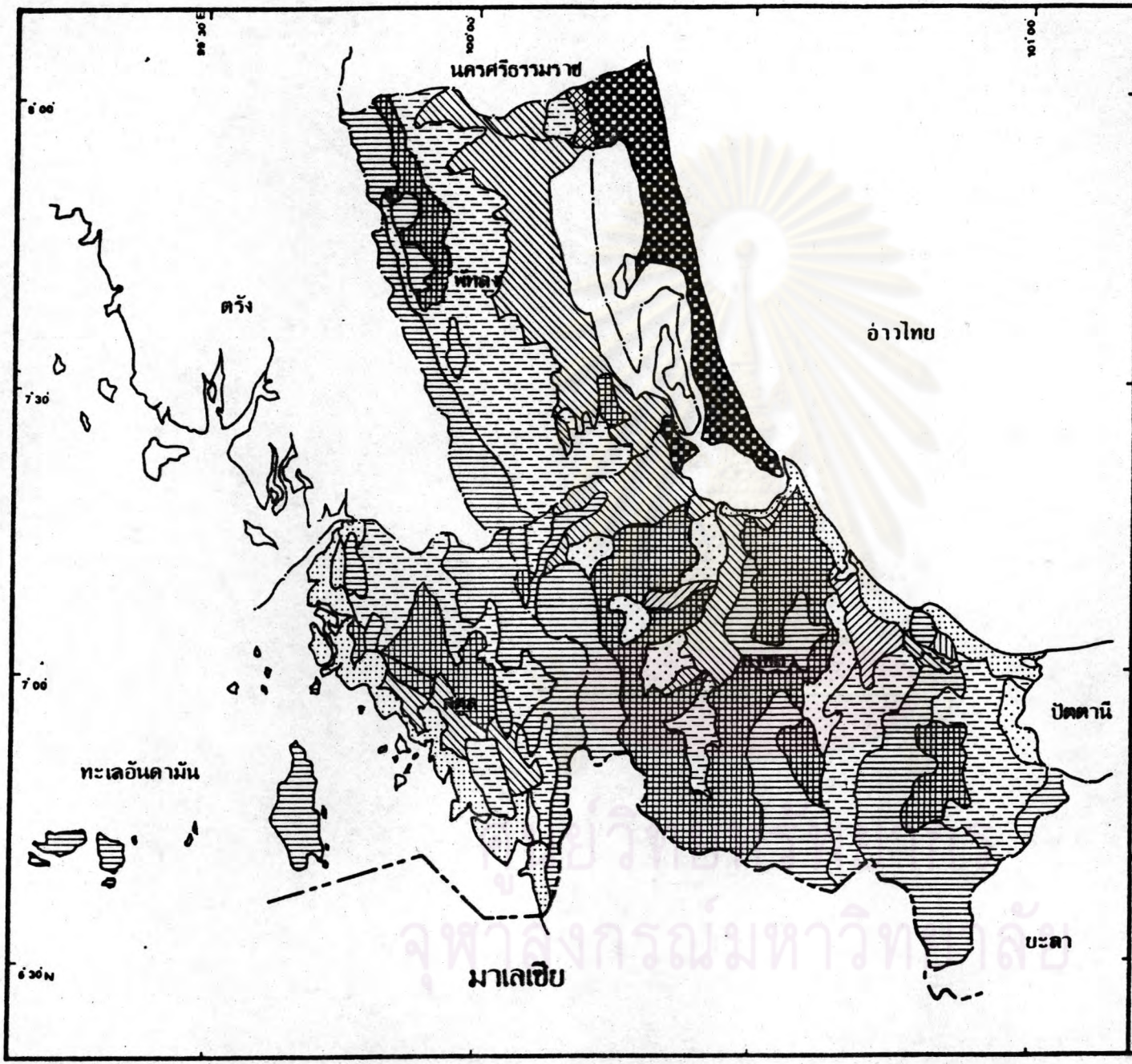

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- ดินลึก ระบายน้ำเลว อุดมสมบูรณ์ปานกลาง
- ดินลึก ระบายน้ำเลว อุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินลึกถึงตื้นปานกลาง ระบายน้ำเลว
- ดินลึก ระบายน้ำเลว เนื้อดินปนเม็ดทราย
- ดินลึก ระบายน้ำดี เนื้อละเอียด
- ดินลึก ระบายน้ำดีหรือปานกลาง
- ดินตื้น ระบายน้ำปานกลางถึงดี
- ดินที่มีน้ำทะเลแช่ยังเกือบตลอดทั้งปี
- ดินลึก ระบายน้ำดีเกินไป
- ดินตื้นถึงลึก การระบายน้ำดีถึงดีเกินไป

แสดง

ศักยภาพของที่ดินเพื่อการเกษตร

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.9

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.3 การพังทลายของดิน

จากลักษณะโครงสร้างของชั้นหินและดินของพื้นที่ศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถแบ่งระดับการพังทลายหรือการชะล้างของดินได้ดังนี้คือ

1) Very slight เป็นการสึกกร่อนเบาบาง หรือแทบจะไม่สึกกร่อนเลย คิดเป็นอัตราการชะล้างของดินประมาณ 0.01 - 1.0 ตันต่อไร่ ต่อปี เช่นในพื้นที่ทั่วไปของจังหวัดพัทลุง

2) Slight เป็นการสึกกร่อนน้อยในอัตรา 1.01 - 5.0 ตันต่อไร่ ต่อปี พบทั่วไปในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทั้งด้านอ่าวไทยและอันดามัน

3) Moderate เป็นการพังทลายระดับปานกลางในอัตรา 5.01 - 20.0 ตัน ต่อไร่ต่อปี เช่นในบริเวณตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัดสงขลา

4) Severe เป็นการพังทลายระดับรุนแรงในอัตรา 20.01 - 100.0 ตันต่อไร่ต่อปี ซึ่งพบน้อยมากในพื้นที่ศึกษา

5) Very severe เป็นการพังทลายที่รุนแรงมากในอัตรา 100.01 - 966.65 ตันต่อไร่ต่อปี พบในบริเวณตอนเหนือของกิ่งอำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

6) Misscellaneous เป็นการพังทลายของดินที่มีหลายระดับคละกัน ตั้งแต่ระดับน้อยมากจนถึงรุนแรงมาก จะพบในบริเวณพื้นที่บนเกาะต่าง ๆ ของจังหวัดสตูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

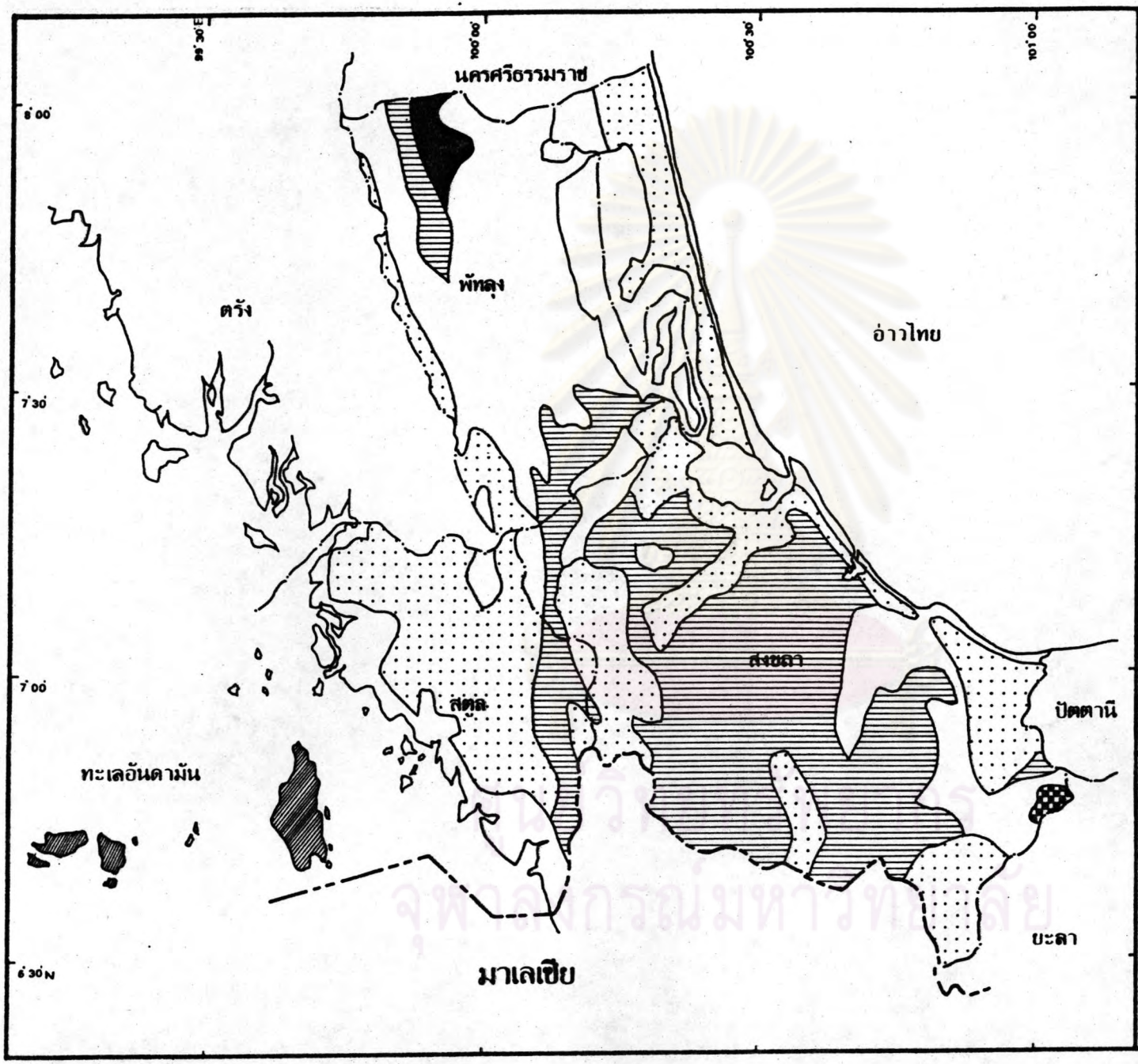

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

Very slight	0.01 - 1.00 ตัน/ไร่/ปี
Slight	1.01 - 5.00 ตัน/ไร่/ปี
Moderate	5.01 - 20.0 ตัน/ไร่/ปี
Severe	20.01 - 100 ตัน/ไร่/ปี
Very severe	100.01 - 999.65 ตัน/ไร่/ปี
Miscellaneous	

แสดง

SOIL EROSION

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.10

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

5. ป่าไม้เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

5.1 ป่าไม้ในภาคใต้

ลักษณะของป่าไม้ในภาคใต้ สามารถแบ่งได้เป็น

1) ป่าดงดิบ

2) ป่าชายเลน

3) ป่าละเมาะ

4) ป่าพรุ

ลักษณะพรรณไม้ประจำถิ่นของภาคใต้มีไม้ที่สำคัญ เช่น

1) ไม้ตระกูล Dipterocarpaceae หรือตระกูลยาง ที่สำคัญเช่น ยางขาว ยางวาด ยางปาย ยางเสียน ยางยูง ยางบันหมู และตระกูลนี้ยังมีไม้อื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น ไม้กะบาก ตะเคียนชันตาแมว เคี่ยม ตะเคียนทอง ตะเคียนหิน เหลาเตา ตะเคียนทรายแอ๊ก โกเบ สะยาแดง มารันตี และพะยอมเป็นต้น

2) ไม้ตระกูลอื่นที่สำคัญ เช่น ขนุนปาน มะหาด ตังหน จ๋วง เยลูตง หว้า กันเกรา อินทนิลน้ำ ทัง บุนนาค มังตาล พันจำ และสัก

3) ไม้พื้นล่างที่ขึ้นหนาแน่นในป่าดงดิบภาคใต้มีคล้าย ๆ กับป่าดงดิบเขตร้อนชื้นอื่น ๆ เช่นเดียวกับจังหวัดจันทบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 3.5 แสดงการเปรียบเทียบพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย โดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียมในปี 2516, 2519 และ 2521 เพื่อให้เห็นถึงสัดส่วนเนื้อที่ป่า และแนวโน้มของการลดลง ในปี 2516 ภาคที่มีเนื้อที่ป่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับสัดส่วนพื้นที่ของภาคคือ ภาคเหนือ รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2519 เนื้อที่ป่าไม้ลดลงทั่วทุกภาคจนถึงปี 2521 เนื้อที่ป่าไม้ของภาคใต้คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25 ของพื้นที่ภาคใต้ และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ

5.2 <u>ป่าไม้ในพื้นที่ศึกษา</u>

พื้นที่ป่าไม้ของพื้นที่ศึกษานั้น พิจารณาได้จากตารางที่ 3.5 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมในช่วงปี 2516, 2519 และ 2521 โดยการปรับขนาดเนื้อที่จังหวัดจากการแปลภาพถ่ายให้ใกล้เคียงกับข้อมูลของกรมแผนที่ทหาร การจำแนกเนื้อที่ป่าไม้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมได้จำแนกเป็น ป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ ป่าสน ป่าเต็งรัง ป่าเลน ป่าไผ่ ป่าเต็งรังแคระแกร็น และสวนป่า ซึ่งจะแตกต่างไปจากข้อมูลการสำรวจในสมุดรายงานสถิติของจังหวัดและข้อมูลการสำรวจการใช้ที่ดินของกองจำแนกที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้จากการแปลภาพถ่ายทางอากาศและการสำรวจภาคสนาม

พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ศึกษาเป็นไปตามลักษณะภูมิประเทศ กล่าวคือ บริเวณตอนกลางและตอนใต้ของพื้นที่ศึกษามีลักษณะเป็นเทือกเขา ฉะนั้นจึงมีป่าดงดิบในบริเวณดังกล่าว ประกอบด้วยป่าไม้ที่มีไม้เนื้อแข็ง เช่นไม้หลุมพอ ไม้ตะเคียน ไม้พะยอม และไม้ยาง ในบริเวณดังกล่าวยังมีสัตว์ป่าที่สำคัญและหายากอาศัยอยู่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2503 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.5 พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยในระหว่างปี 2504 - 2525

ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ (1) ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ป่า (2) 2504		เนื้อที่ป่าจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม LANSAT 1,2,3 (3)							
				2516		2519		2521		2525	
	(กม.^{2})	(กม.^{2})	%	(กม.^{2})	%	(กม.^{2})	%	(กม.^{2})	%	(กม.^{2})	%
<u>รวมทั้งประเทศ</u>	513,115.02	273,628	53.33	221,707	43.21	198,417	38.67	175,224	34.15	156,000	30.52
ภาคเหนือ	169,644.290	116,275	68.54	113,595	66.96	102,327	60.31	94,937	55.96	87,756	51.73
ภาคตะวันออก-เฉียงเหนือ	168,854.340	70,904	41.99	50,671	30.01	41,494	24.57	31,221	18.49	25,886	15.33
ภาคกลาง	67,398.700	35,660.50	52.91	23,970	35.56	21,826	32.38	20,426	30.31	18,516	24.47
ภาคตะวันออก	36,502.500	21,163	57.98	15,036	41.19	12,631	34.60	11,037	30.24	8,000	21.92
ภาคใต้	70,715.190	29,626	41,89	18,435	26.07	20,139	28.47	17,603	24.89	16,442	23.25
<u>พื้นที่ศึกษา</u>	13,297.339	-	-	-	-	2,722	20.47	2,410	18.12	2,292	17.24
สงขลา	7,393.889	Na	-	เมฆปกคลุม	-	1,208	16.33	1038	14.40	978	13.23
พัทลุง	3,424.473	Na	-	เมฆปกคลุม	-	593	17.31	539	15.74	533	15.56
สตูล	2,478.977	2128	85.84	1,052	42.44	921	37.15	833	33.60	781	31.50

ที่มา : กองจัดการป่าไม้ กรมป่าไม้

(1) ข้อมูลกรมแผนที่ทหาร

(2) ข้อมูลจากภาพถ่ายทางอากาศ

(3) ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม LANSAT 1,2,3

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3 เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าในพื้นที่ศึกษา

ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ศึกษา เป็นภูเขา ที่ราบสูง เกาะ และที่ลุ่มทะเลสาป จึงก่อให้เกิดพื้นที่ป่าไม้ปกคลุมหนาทึบในบริเวณที่เป็นภูเขาสูงและพื้นที่เกาะ และมีป่าพรุในบริเวณที่เป็นที่ลุ่มทะเลสาปในบริเวณดังกล่าว เป็นแหล่งที่มีคุณค่าทางระบบนิเวศน์วิทยา เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุด ทั้งสัตว์ป่า สัตว์ปีกและสัตว์น้ำ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ประกาศเป็น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เพื่อคุ้มครองสัตว์ในบริเวณดังกล่าว เขตดังกล่าวครอบคลุมบริเวณกว้างขวาง เกี่ยวกับพื้นที่หลายจังหวัด ที่สำคัญได้แก่ เขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งมีพื้นที่ควบคุมถึง 9.3 แสนไร่ในพื้นที่หมู่เกาะของจังหวัดสตูล เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยและทะเลสาปสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ริมทะเลสาปของสามจังหวัดคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุงและสงขลา เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.6 พื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าในพื้นที่ศึกษา ตามประกาศพระราชกิจจานุเบกษา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พื้นที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ปีที่ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา	พื้นที่ประกาศ	ขนาดพื้นที่ (ไร่)
1. เขตอุทยานแห่งชาติ			
1.1 ตะรุเตา	2517	จังหวัดสตูล : รวมหมู่เกาะตะรุเตา อาดัง ราวี และเกาะอื่น ๆ ในตำบลเกาะสาหร่าย อำเภอเมืองสตูล	931,250
1.2 ทะเลบัน	2523	จังหวัดสตูล :	63,500
		อำเภอเมือง : ตำบลบ้านควน	63,500
		กิ่ง อ.ควนโดน : ตำบลควนสตอ	
1.3 หมู่เกาะเภตรา	2527	จังหวัดตรัง .	308,988
		อำเภอปะเหลียน : ตำบลเกาะสุกร	
		จังหวัดสตูล	
		อำเภอทุ่งหว้า : ตำบลขอนคลาน	
		อำเภอละงู : ตำบลแหลมสนและปากน้ำ	
1.4 เขาปู่-เขาย่า	2525	จังหวัดพัทลุง	433,750
		กิ่ง อ.ศรีบรรพต : ตำบลเขาปู่	
1.5 เขาน้ำค้าง	ยังไม่ประกาศ	จังหวัดสงขลา	137,500
2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า			
2.1 เขาบรรทัด	2518	จังหวัดพัทลุง-ตรัง	805,000
		อำเภอเมือง : ตำบลคลองเฉลิม	
		อำเภอกงหรา : ตำบลบ้านนา	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

พื้นที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ปีที่ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา	พื้นที่ประกาศ	ขนาดพื้นที่ (ไร่)
		อำเภอเขาชัยสน : ตำบลตะไหมด	
		อำเภอปากพะยูน : ตำบลป่าบอน	
		จังหวัดสงขลา	
		อำเภอรัตภูมิ : ตำบลคูหาใต้,ท่าชะม่วง	
		จังหวัดสตูล	
		อำเภอทุ่งหว้า : ตำบลทุ่งหว้า	
2.2 ไดนงาช้าง	2521	จังหวัดสงขลา	113,750
		อำเภอหาดใหญ่ : ตำบลทุ่งตำเสา,ฉลุง	
		อำเภอรัตภูมิ : ตำบลท่าชะม่วง	
		จังหวัดสตูล	
		อำเภอควนกาหลง : ตำบลทุ่งนุ้ย	
3. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า			
3.1 ทะเลน้อย	2518	จังหวัดนครศรีธรรมราช	281,250
		อำเภอชะอวด : ตำบลเตรียง	
		จังหวัดพัทลุง	
		อำเภอควนขนุน : ตำบลทะเลน้อย	
		จังหวัดสงขลา	
		อำเภอระโนด : ตำบลเกรียะ	
3.2 ทะเลสาบ	2519	จังหวัดสงขลา	227,916
		อำเภอเมือง : ตำบลปากรอ, ชะแล้	
		บางเขียด	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

พื้นที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ปีที่ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา	พื้นที่ประกาศ	ขนาดพื้นที่ (ไร่)
		อำเภอสทิงพระ : ตำบลท่าหิน, คูขุด, คลองรี	
		อำเภอระโนด : ตำบลเกาะใหญ่	
		อำเภอรัตภูมิ : ตำบลควนโส	
		จังหวัดพัทลุง	
		อำเภอปากพยูน : ตำบลเกาะนางคำ, เกาะหมาก, ปากพะยูน, และดอนประดู่	
3.3 หนองปรักพระยาและเขาระยาบังสา	2523	จังหวัดสตูล	12,770
		อำเภอเมือง : ตำบลฉลุง	
3.4 ป่ากราด	2525	จังหวัดสงขลา	2,575
		อำเภอนาทวี : ตำบลสะท้อน	
3.5 เขาปะช้าง	2528	จังหวัดสงขลา	146,875
		อำเภอจะนะ : ตำบลตลิ่งชัน สะกอมและบ้านนา	
		อำเภอเทพา : ตำบลเกาะสะบ้าและเทพา	

ที่มา: กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

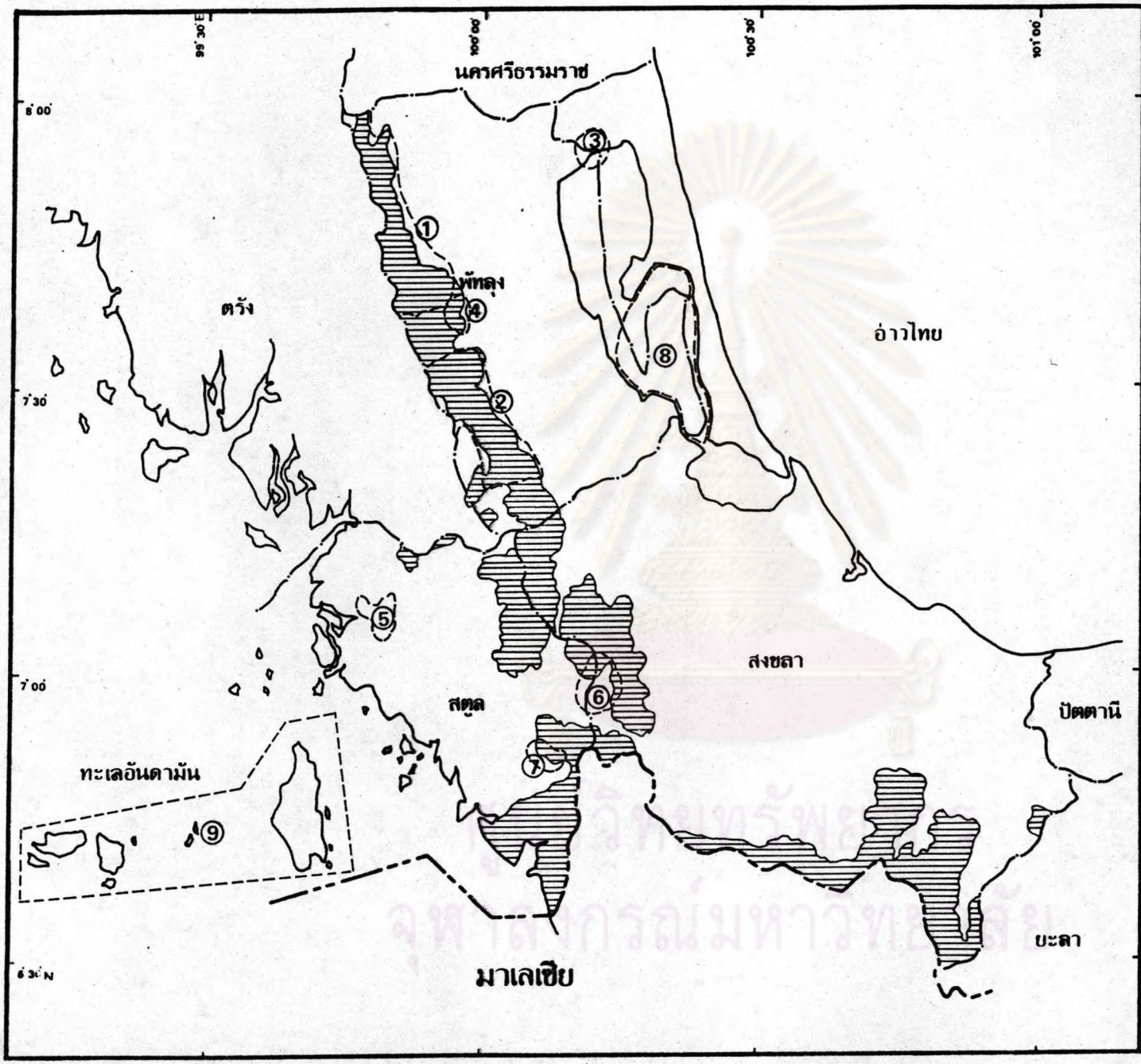

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- ป่าไม้
- ① เขาปู่เขาย่า
- ② เขาบรรทัด
- ③ ทะเลน้อย
- ④ เขาคราง
- ⑤ หนองปรักพระยาและเขาระยาปังล่า
- ⑥ โตนงาช้าง
- ⑦ ทะเลปัน
- ⑧ ทะเลสาบ
- ⑨ หมู่เกาะตะรุเตา

แสดง ป่าไม้ , เขตวนอุทยานแห่งชาติ และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผ่นที่ 3.11

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมป่าไม้

6. การใช้ที่ดิน

6.1 การใช้ที่ดินของภาคใต้

การศึกษาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของภาคใต้ ใช้ข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งได้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม และการสำรวจภาคสนามแล้วนำมาปรับกับจำนวนเนื้อที่ของกรมแผนที่ทหาร เพื่อให้ข้อมูลใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การใช้ที่ดินของภาคใต้เมื่อปี 2523 สามารถจำแนกประเภทการใช้ที่ดินได้ดังตารางที่ 3.7 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เกษตรกรรมนับว่าเป็นพื้นที่ประเภทที่มีมากที่สุด เนื้อที่ประมาณ 18,187,101 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 41.15 ของพื้นที่ภาคใต้ ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ เนื้อที่ประมาณ 8,466,580 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 19.16 เนื้อที่เพาะปลูกที่สำคัญรองลงไปได้แก่ นาข้าว น้ำฝนคิดเป็นร้อยละ 13.16 ซึ่งยังไม่รวมนาข้าวในเขตชลประทานอีกประมาณร้อยละ 3.01 ของพื้นที่ภาค มะพร้าวปลูกในเนื้อที่ประมาณ 1,175,476 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.66 นอกจากนั้นยังมีพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ของภาคใต้ เช่น ไม้ผล และไม้ยืนต้น ประมาณร้อยละ 2.02 พืชไร่ และสวนปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะปาล์มน้ำมันนั้นนับว่ารัฐบาลกำลังส่งเสริมให้มีการปลูกมากขึ้น ซึ่งในปี 2523 มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันประมาณ 245,030 ไร่

2) ทุ่งหญ้าและที่รกร้าง ในภาคใต้ยังมีเนื้อที่ทุ่งหญ้าและที่รกร้างอีกมากรองลงมาจากพื้นที่เกษตรกรรม กล่าวคือ คิดเป็นร้อยละ 18.79 ของพื้นที่ภาค ซึ่งในจำนวนนี้ใช้เป็นพื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้น

3) เขตชุมชน หรือ Built up area ของภาคใต้มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 300,588 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.68 ของพื้นที่ภาค พื้นที่นี้รวมถึงตัวเมือง หมู่บ้านและที่อยู่อาศัยประมาณร้อยละ 0.18 สนามบินประมาณร้อยละ 0.03 แหล่งอุตสาหกรรมหรือพื้นที่เหมืองแร่ประมาณร้อยละ 0.46 นอกจากนั้นเป็นพื้นที่สถาบัน หรือสถานที่ราชการอีกประมาณร้อยละ 0.01

นอกจากการใช้ประโยชน์ที่ดินหลัก ๆ ดังกล่าวแล้ว ภาคใต้ยังมีพื้นที่อื่น ๆ อีก เช่น พื้นที่ลุ่ม พื้นที่น้ำ พื้นที่ซึ่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้และอื่น ๆ ซึ่งรวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 39.38 ของพื้นที่ภาคใต้ทั้งหมด

ตารางที่ 3.7 การใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ในภาคใต้ พ.ศ.2523

การใช้ที่ดิน	เนื้อที่/ไร่	เนื้อที่/ตร.กม.	ร้อยละ
1. พื้นที่เกษตรกรรม	(18,187,101)	(29,099,362)	(41.15)
ไม้ผลและไม้ยืนต้น	892,205	1,427,528	2.02
มะพร้าว	1,175,476	1,880,762	2.66
ยางพารา	8,466,580	13,546,528	19.16
ปาล์มน้ำมัน	245,030	392,048	0.55
พืชไร่	259,962	415,939	0.59
นาข้าว	5,818,435	9,309,496	13.16
นาข้าวในเขตชลประทาน	1,329,413	2,127,061	3.01
2. ทุ่งหญ้าและที่รกร้าง	(8,303,567)	(13,285,707)	(18.79)
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	130,424	208,678	0.30
ที่รกร้างว่างเปล่า	8,173,143	13,077,029	18.49
3. ที่ลุ่ม	208,071	332,914	0.47
4. เขตชุมชน	(300,588)	(480,940)	(0.68)
ตัวเมือง หมู่บ้าน ที่อยู่อาศัย	81,399	130,238	0.18
สนามบิน	11,545	18,472	0.03
แหล่งอุตสาหกรรม เหมืองแร่	202,512	324,019	0.46
สถานที่ราชการ สถาบัน	5,132	8,211	0.01
5. น้ำ			
พื้นที่น้ำ	640,900	1,025,440	1.45
6. พื้นที่ซึ่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้	102,225	163,560	0.23
7. พื้นที่อื่น ๆ	16,454,540	26,327,264	37.23
รวมทั้งหมด	44,196,992	70,715,187	100

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.2 การใช้ที่ดินในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาการใช้ที่ดินในพื้นที่ศึกษา รวบรวมข้อมูลปีล่าสุด เท่าที่มีอยู่ของกรมพัฒนาที่ดิน กล่าวคือ ข้อมูลการใช้ที่ดินจังหวัดสงขลา ปี 2525 จังหวัดพัทลุงปี 2524 และจังหวัดสตูลปี 2529 ทั้งนี้ ขนาดเนื้อที่ดังกล่าวได้ปรับให้ตรงกับข้อมูลของกรมแผนที่ทหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากตารางที่ 3.8 แสดงการใช้ที่ดินของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา จะเห็นได้ว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 59.3 ของพื้นที่ทั้งสามจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่ปลูกยางพาราประมาณ 3.3 ล้านไร่ หรือร้อยละ 39.6 ของพื้นที่ทั้งหมด จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางมากที่สุดคือ จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ปลูกประมาณ 2.5 ล้านไร่ รองลงไปคือสตูลมีประมาณ 4.6 แสนไร่ นอกจากนี้พื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดได้แก่ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีเนื้อที่นาประมาณ 7.5 แสนไร่ รองลงไปคือจังหวัดพัทลุง มีเนื้อที่ประมาณ 5.8 แสนไร่ ส่วนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ปลูกในจังหวัดสตูล

พื้นที่ป่าไม้เป็นพื้นที่สำคัญรองลงไปจากพื้นที่เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 32.5 ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าดิบและป่าละเมาะ โดยเฉพาะในจังหวัดพัทลุงมีพื้นที่ป่าประมาณ 8.4 แสนไร่ รองลงไปคือจังหวัดสงขลา ประมาณ 7 แสนไร่ และเนื่องจากจังหวัดสตูลและสงขลาอยู่ติดทะเล จึงมีพื้นที่บางส่วนเป็นป่าชายเลน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสตูล คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 2.1 แสนไร่ จังหวัดสงขลามีประมาณ 1.4 แสนไร่ และจังหวัดพัทลุงมีบ้างเล็กน้อย นอกจากนี้ จังหวัดสงขลาและพัทลุงมีป่าพรุอีกบางส่วน คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 2.1 แสนไร่ และ 1.5 หมื่นไร่ ตามลำดับ สำหรับพื้นที่ที่ได้พัฒนาเป็นเขตชุมชนในพื้นที่ศึกษานั้น คิดเป็นร้อยละ 3.9 ของพื้นที่ทั้งสามจังหวัด โดยจังหวัดสงขลามีเนื้อที่เขตชุมชนถึง 2.1 แสนไร่ ในจำนวนนี้คิดเป็นพื้นที่เมืองประมาณ 2.4 หมื่นไร่ ซึ่งนับว่าเป็นพื้นที่เมืองที่ใหญ่ที่สุดในพื้นที่ศึกษา และจังหวัดสงขลายังมีพื้นที่หมู่บ้าน คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 1.7 แสนไร่ สถานที่ราชการ ซึ่งรวมถึงค่ายทหารด้วยคิดเป็นเนื้อที่ 4407 ไร่ และสถานีคมนาคม เช่น สนามบินอีกประมาณ 2191 ไร่ พื้นที่เขตชุมชนของจังหวัดพัทลุงมีขนาดเนื้อที่น้อยรองลงมาจากจังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูลมีจำนวนเนื้อที่ประเภทนี้น้อยที่สุด ส่วนพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์นั้น จังหวัดสตูลนับว่ามีพื้นที่เหลืออีกมากประมาณ 3.6 หมื่นไร่ และจังหวัดพัทลุงมีพื้นที่น้ำซึ่งหมายถึงทะเลสาป ส่วนที่อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุง คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 2.2 แสนไร่

ตารางที่ 3.8 การใช้ที่ดินของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา

ประเภทการใช้ที่ดิน	พื้นที่ศึกษา		สงขลา		พัทลุง		สตูล	
	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ
เขตชุมชน	323,579	3.9	212,115	4.6	90,190	4.2	21,274	1.4
เมือง	28,917	0.3	23,687	0.5	3,512	0.2	1,718	0.1
หมู่บ้าน	272,477	3.3	169,303	3.7	84,203	3.9	18,971	0.2
สถานที่ราชการ	7,325	0.1	4,407	0.1	2,475	0.1	443	0.03
สถานีคมนาคม	2,333	0.03	2,191	0.05	-		142	0.01
เหมืองแร่	12,527	0.2	12,527	0.3	-		-	
พื้นที่เกษตรกรรม	4,929,438	59.3	3,333,519	72.2	923,958	43.2	671,961	43.4
ไม้ผลไม้ยืนต้น	17,009	0.2	1,907	0.04	14,977	0.7	125	0.01
ยางพารา	3,292,642	39.6	2,512,650	54.4	322,034	15.1	457,958	29.6
มะพร้าว	79,470	1.0	66,641	1.5	2,634	0.1	10,195	0.7
ปาล์มน้ำมัน	45,622	0.5	928	0.02	-		44,694	2.9
พืชผักอื่น ๆ	106	0	-		-		106	0.01
นาข้าว	1,494,589	18.0	751,393	16.3	584,313	27.3	158,883	10.3
พื้นที่ป่าไม้	2,698,690	32.5	1,042,554	22.5	868,273	40.6	787,863	50.9
ป่าดิบ ป่าละเมาะ	2,107,630	25.4	694,146	15.0	842,486	39.4	570,998	36.9
ป่าชายเลน	366,131	4.4	138,141	3.0	11,125	0.5	216,865	14.0
ป่าพรุ	224,929	2.7	210,267	4.5	14,662	0.7	-	
พื้นที่ซึ่งไม่ได้ใช้ประโยชน์	39,490	0.5	2,603	0.1	550	0.03	36,337	2.4
พื้นที่น้ำ	240,092	2.9	-		221,287	10.3	18,805	1.2
พื้นที่ลุ่มน้ำขัง	61,182	0.7	18,893	0.4	36,038	1.7	6,251	0.4
พื้นที่ชายหาด	18,437	0.2	11,496	0.2	-		6,941	0.5
เนื้อที่รวม	8,310,908	100	4,621,180	100	2,140,296	100	1,549,432	100

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

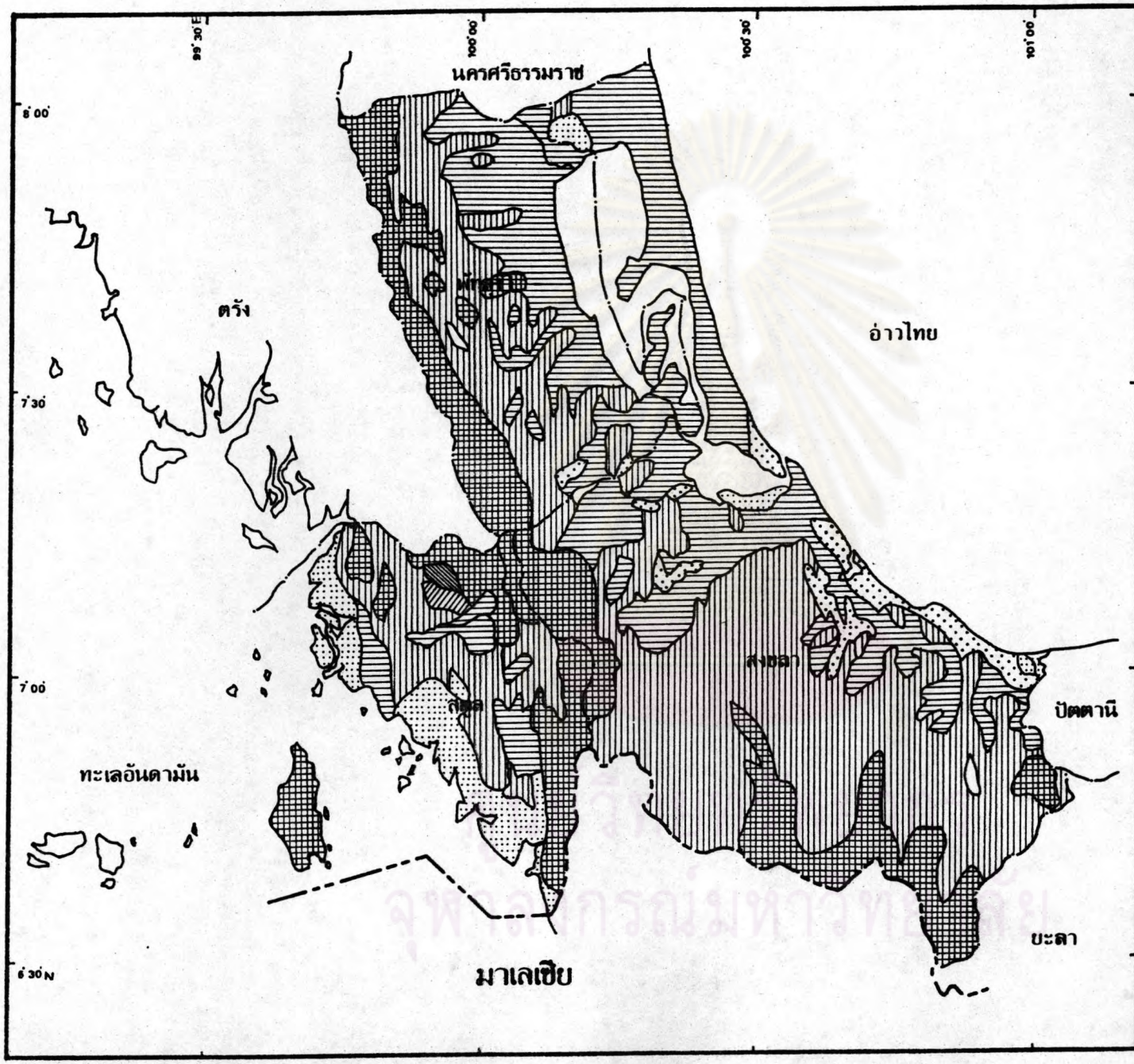

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- ทุ่งนา
- ยางพารา
- กาแฟ
- ปาล์มน้ำมัน
- ป่าดงดิบ
- ส่วนมะพร้าว
- ป่าชายเลน

แสดง

การใช้ที่ดิน ปี 2525

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.12

ทิศเหนือ

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

กล่าวโดยสรุป สำหรับการใช้ที่ดินในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร-กรรม โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ยางพารา ปลูกมากในจังหวัดสงขลา รองลงไปคือ สตูล และพัทลุง พื้นที่ทำนาส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสงขลา รองลงไปคือพัทลุงและสตูล พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดสตูล พื้นที่ป่าไม้เป็นพื้นที่สำคัญรองลงมาจากพื้นที่เกษตรกรรม เมื่อเทียบสัดส่วนเนื้อที่จังหวัดแล้ว จะเห็นว่าจังหวัดสตูลมีพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์เหลือมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ส่วนพื้นที่เขตชุมชนจังหวัดสงขลานับว่าสำคัญที่สุด กล่าวคือ สูงกว่าจังหวัดพัทลุงและสตูลประมาณ 2.3 และ 10 เท่าตามลำดับ

6.3 <u>ราคาที่ดินและการเปลี่ยนแปลง</u>

การศึกษานี้ จะใช้ราคาที่ดินเป็นดัชนีตัวหนึ่งที่บ่งบอกถึงศักยภาพของพื้นที่ใด ๆ ว่ามีแนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมได้เพียงใด กล่าวคือ พื้นที่ใดมีราคาที่ดินสูง แสดงว่าที่นั้นได้มีการพัฒนาเป็นชุมชนที่มีความเจริญสูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ และมีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมมากกว่าที่อื่น ๆ เนื่องจากชุมชนนั้นมีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ดีกว่า อันหมายถึงความพร้อมในการรองรับแหล่งอุตสาหกรรมได้ดีกว่า แต่ถ้าจะพิจารณาทางด้านการเลือกแหล่งที่ตั้งโรงงาน ที่ดินที่มีราคาสูงย่อมเป็นอุปสรรคในการลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการต้องไปพิจารณาเลือกที่ดินที่มีราคาต่ำกว่าในทำเลที่ไม่ไกลจากชุมชนมากนัก

การศึกษาด้านราคาที่ดินและการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินใช้ข้อมูลจากบัญชีกำหนดจำนวนราคาที่ดินตามราคาตลาด เพื่อใช้เป็นเงินทุนทรัพย์สำหรับเรียกเก็บเงินค่าธรรม-เนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ของสำนักงานที่ดินจังหวัด และสำนักงานกลางประเมินราคาที่ดิน กรมที่ดิน ซึ่งเป็นข้อมูลระหว่างปี 2525 - 2527 และปี 2528 - 2530

การวิเคราะห์โดยพิจารณาราคาที่ดินสูงสุด และต่ำสุดของแต่ละอำเภอ ซึ่งถือเป็นราคาตัวแทนของอำเภอนั้น ๆ แต่เนื่องจากระดับราคาในแต่ละอำเภอมีค่าต่างกันมาก ทั้งในพื้นที่ในและนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล และความใกล้ไกลจากถนน ผู้ศึกษาจึงได้แสดงค่าพิสัย (Range) ของความแตกต่างของราคาในอำเภอนั้น ๆ พร้อมทั้งอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินในช่วงปี 2525 และ 2528 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ราคาที่ดินของอำเภอต่าง ๆ ในพื้นที่ศึกษามีความแตกต่างกันมากตามลักษณะความแตกต่างของความเจริญของชุมชนและความใกล้ไกลจากชุมชนและถนน ราคาที่ดินที่

แสดงในตารางที่ 3.9 เป็นค่าสูงสุดและต่ำสุดของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอนั้น ๆ ซึ่งเป็นราคาเฉลี่ยต่อไร่ของทุกตำบลในและนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล พร้อมทั้งค่าพิสัย (Range) ของความแตกต่างของราคาสูงสุด-ต่ำสุด ในการวิเคราะห์ราคาที่ดินจะใช้ค่าสูงสุดในการเปรียบเทียบระหว่างอำเภอต่าง ๆ โดยการจัดลำดับราคาที่ดินของปี 2528 ตามตารางที่ 3.10 และได้แบ่งกลุ่มอำเภอตามระดับราคาสูงสุดของอำเภอนั้น ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มอำเภอที่มีราคาที่ดินสูงมาก ราคาเฉลี่ยต่อไร่ตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มอำเภอที่มีราคาที่ดินสูง ราคาเฉลี่ยต่อไร่ ตั้งแต่ 250,000 - 1 ล้านบาท

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มอำเภอที่มีราคาที่ดินระดับปานกลาง ราคาเฉลี่ยต่อไร่ระหว่าง 100,000 - 250,000 บาท

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มอำเภอที่มีราคาที่ดินต่ำ ราคาเฉลี่ยต่อไร่ ตั้งแต่ 100,000 บาท ลงมา

จากตารางที่ 3.10 จะเห็นได้ว่า อำเภอในกลุ่มที่ 1 เป็นอำเภอที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่ง และการปกครองของจังหวัด โดยเฉพาะอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งแม้จะไม่ได้มีความสำคัญทางด้านศูนย์บริหารราชการเหมือนอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด แต่ก็มีราคาที่ดินสูงที่สุดถึงราคาไร่ละ 13.2 ล้านบาท ทั้งนี้ เนื่องจากอำเภอหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางธุรกิจการท่องเที่ยวและศูนย์การคมนาคมที่สำคัญที่สุดของภาคใต้ และเหตุที่ราคาที่ดินของอำเภอเมืองพัทลุงสูงกว่าของอำเภอเมืองสงขลา ก็เนื่องจาก อำเภอเมืองสงขลานั้นเป็นเมืองศูนย์ราชการและเป็นเขตที่อยู่อาศัย เขตธุรกิจนั้นส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งต่างกับอำเภอเมืองพัทลุงที่เป็นทั้งศูนย์บริหารราชการ เขตที่อยู่อาศัยและเขตพาณิชยกรรมที่สำคัญของจังหวัด อำเภอในกลุ่มที่ 1 นี้.เมื่อนำไปพิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินในตารางที่ 3.12 ซึ่งเป็นอัตราเฉลี่ยของราคาสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละอำเภอระหว่างปี 2525 และ 2528 แล้วจะพบว่าอำเภอในกลุ่มที่ 1 จะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่สูงนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำเภอหาดใหญ่ซึ่งมีระดับราคาที่ดินสูงมากแต่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น อาจเนื่องจากระดับราคาเพดานของอำเภอนี้สูงมากอยู่แล้ว จะเปลี่ยนแปลงได้ก็เพียงเล็กน้อยตามสภาพเศรษฐกิจการลงทุนของท้องถิ่นเท่านั้น ส่วนอำเภออื่น ๆ ในกลุ่มนี้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 22 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่ไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ

อำเภอในกลุ่มที่ 2 มีระดับราคาที่ดินระหว่างไร่ละ 2.5 แสน ถึง 1 ล้านบาท นั้น ส่วนใหญ่เป็นอำเภอในจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นอำเภอต่อเนื่องกับอำเภอหาดใหญ่ คือ อำเภอจะนะ และอำเภอสะเดา และอำเภอที่มีเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น เช่น อำเภอระโนด อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา และอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล อำเภอในกลุ่มที่ 2 นี้ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงกว่ากลุ่มที่ 1 เช่น อำเภอควนขนุน ซึ่งระดับราคาสูงขึ้นจากเดิมประมาณเกือบ 3 เท่า อาจเนื่องจากการเปิดใช้ถนนทางหลวงสายนครศรีธรรมราช-พัทลุง อำเภอสะเดา ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 50 และอำเภอทุ่งหว้าซึ่งมีอัตราร้อยละ 100

อำเภอในกลุ่มที่ 3 ระดับราคาที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 1 แสน - 2.5 แสนบาท ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ในเขตแนวต่อระหว่างจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา เช่น อำเภอเขาชัยสน กึ่งอำเภอป่าบอน กึ่งอำเภอตะโหมด และอำเภอรัตภูมิ ซึ่งในอำเภอเหล่านี้เป็นเส้นทางผ่านของถนนทางหลวงสายเอเชียที่สำคัญของภาคใต้ กลุ่มที่ 3 นี้ อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงได้แก่ กึ่งอำเภอป่าบอนด้วยอัตราร้อยละ 66.7 อำเภอนาทวีในอัตราร้อยละ 56 อำเภอรัตภูมิในอัตราร้อยละ 58.4 ส่วนอำเภอสะบ้าย้อย ระดับราคาไม่เปลี่ยนแปลง

อำเภอในกลุ่มที่ 4 ซึ่งมีระดับราคาที่ดินเฉลี่ยต่ำกว่า 1 แสนบาทต่อไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เพิ่งแยกตัวตั้งเป็นกึ่งอำเภอได้แก่ กึ่งอำเภอกระแสสินธุ์ กึ่งอำเภอศรีบรรพต กึ่งอำเภอท่าแพ อำเภอในกลุ่มนี้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงมากโดยเฉพาะกึ่งอำเภอท่าแพมีอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาสูงที่สุดคือ ประมาณร้อยละ 133.4 และอำเภอกงหราในอัตราร้อยละ 107.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.9 แสดงระดับราคาที่ดินเฉลี่ยต่อไร่ของพื้นที่ศึกษาระหว่างปี 2525-2527 และปี 2528-2530

(หน่วย : พันบาท)

จังหวัด - อำเภอ	ปี 2525 - 2527			ปี 2528 - 2530		
	สูงสุด	ต่ำสุด	พิสัย	สูงสุด	ต่ำสุด	พิสัย
จังหวัดสงขลา						
1. อำเภอเมืองสงขลา	5,000	4.8	2497.6	5,000	5	2497.5
2. อำเภอหาดใหญ่	13,000	3.5	6498.3	13,200	4.8	6597.6
3. อำเภอสะเดา	350	2	174	350	4	173
4. อำเภอรัตภูมิ	100	3	48.5	200	3.5	98.3
5. อำเภอเทพา	250	1.5	124.3	300	3	148.5
6. อำเภอสะบ้าย้อย	200	1.6	99.2	200	1.6	99.2
7. อำเภอจะนะ	400	2.5	198.8	450	3	223.5
8. อำเภอนาทวี	200	1.5	99.3	224	3	110.5
9. อำเภอระโนด	450	2.5	223.8	450	3	223.5
10. อำเภอสทิงพระ	60	6	27	100	8	46
11. กิ่งอำเภอกระแสสินธุ์	25	6	9.5	30	6	12
12. กิ่งอำเภอนาหม่อม	70	5	32.5	100	6	47
จังหวัดพัทลุง						
1. อำเภอเมือง	9,000	6	4497	10,000	8	4996
2. อำเภอควนขนุน	130	4	63	350	4	173
3. อำเภอเขาชัยสน	240	4	118	242	4	119
4. อำเภอปากพะยูน	1600	2	799	2000	2.4	998.8
5. อำเภอกงหรา	8	2.5	2.8	14	6	4
6. กิ่งอำเภอป่าบอน	120	3	58.5	240	4	118
7. กิ่งอำเภอตะโหมด	150	5	72.5	200	5	97.5
8. กิ่งอำเภอศรีบรรพต	35	3	16	40	5	17.5
จังหวัดสตูล						
1. อำเภอเมือง	1440	2	719	1600	2	799
2. อำเภอละงู	200	3	98.5	250	4	123
3. อำเภอทุ่งหว้า	100	2	49	250	3	123.5
4. อำเภอควนกาหลง	55	1.2	26.9	60	1.5	29.3
5. กิ่งอำเภอท่าแพ	20	1.5	9.3	40	4	18
6. กิ่งอำเภอควนโดน	50	4	23	100	5	47.5

ที่มา : สำนักงานกลางประเมินราคาที่ดิน กรมที่ดิน

หมายเหตุ ขณะสำรวจเพื่อประเมินราคาที่ดินโดยสำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา ยังมิได้จัดตั้ง

ตารางที่ 3.10 ลำดับราคาที่ดินเฉลี่ยต่อไร่สูงสุดในปี 2528

(หน่วย : พันบาท)

ลำดับที่	อำเภอ	ราคาสูงสุด
กลุ่มที่ 1	อำเภอที่มีราคาที่ดินสูงมาก	
1	หาดใหญ่	13,200
2	เมืองพัทลุง	10,000
3	เมืองสงขลา	5,000
4	ปากพะยูน	2,000
5	เมืองสตูล	1,600
กลุ่มที่ 2	อำเภอที่มีราคาที่ดินสูง	
6	จะนะ	450
7	ระโนด	450
8	ควนขนุน	350
9	สะเดา	350
10	เทพา	300
11	ละงู	250
12	ทุ่งหว้า	250
กลุ่มที่ 3	อำเภอที่มีราคาที่ดินระดับปานกลาง	
13	เขาชัยสน	242
14	(กิ่ง)ป่าบอน	240
15	นาทวี	224
16	รัตภูมิ	200
17	สะบ้าย้อย	200
18	(กิ่ง) ตะโหมด	200
19	สทิงพระ	100
20	(กิ่ง) นาหม่อม	100
21	(กิ่ง) ควนโดน	100

ลำดับที่	อำเภอ	ราคาสูงสุด
กลุ่มที่ 4	อำเภอที่มีราคาที่ดินต่ำ	
22	ควนกาหลง	60
23	(กิ่ง) ท่าแพ	40
24	(กิ่ง) ศรีบรรพต	40
25	(กิ่ง) กระแสสินธุ์	30
26	กงหรา	14

ที่มา : จากตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.11 อัตราการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดิน ระหว่างปี 2525-2528

(หน่วย : ร้อยละ)

จังหวัด - อำเภอ	อัตราการเปลี่ยนแปลงระดับราคาที่ดิน		อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย
	สูงสุด	ต่ำสุด	
จังหวัดสงขลา			
1. เมืองสงขลา	0	44.2	22.1
2. หาดใหญ่	5.8	0.1	3.0
3. สะเดา	0	100	50
4. รัตภูมิ	100	16.7	58.4
5. เทพา	20	100	60
6. สะบ้าย้อย	0	0	0
7. จะนะ	12.5	20	16.3
8. นาทวี	12	100	56
9. ระโนด	0	20	10
10. สทิงพระ	66.7	33.3	50
11. (กิ่ง) กระแสสินธุ์	20	0	10
12. (กิ่ง) นาหม่อม	42.9	20	31.5
จังหวัดพัทลุง			
1. เมืองพัทลุง	11.1	33.3	22.2
2. ควนขนุน	169.2	0	84.6
3. เขาชัยสน	0.8	0	0.4
4. ปากพะยูน	25	20	22.5
5. กงหรา	75	140	107.5
6. (กิ่ง) ป่าบอน	100	33.3	66.7
7. (กิ่ง) ตะโหมด	33.3	0	16.7
8. (กิ่ง) ศรีบรรพต	14.3	66.7	40.5
จังหวัดสตูล			
1. เมืองสตูล	11.1	0	5.6
2. ละงู	25	33.3	29.2
3. ทุ่งหว้า	150	50	100
4. ควนกาหลง	9.1	25	17.1
5. (กิ่ง) ท่าแพ	100	166.7	133.4
6. (กิ่ง) ควนโดน	100	50	75

ที่มา : คำนวนจากตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.12 ลำดับอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาที่ดินรายอำเภอ

(หน่วย : ร้อยละ)

ลำดับที่	อำเภอ	อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย
1	(กิ่ง) ท่าแพ	133.4
2	กงหรา	107.5
3	ทุ่งหว้า	100
4	ควนขนุน	84.6
5	(กิ่ง) ควนโดน	75
6	(กิ่ง) ป่าบอน	66.7
7	เทพา	60
8	รัตภูมิ	58.4
9	นาทวี	56
10	สะเดา	50
11	สทิงพระ	50
12	(กิ่ง) ศรีบรรพต	40.5
13	(กิ่ง) นาหม่อม	31.5
14	ละงู	29.2
15	ปากพะยูน	22.5
16	เมืองพัทลุง	22.2
17	เมืองสงขลา	22.1
18	ควนกาหลง	17.1
19	(กิ่ง) ตะโหมด	16.7
20	จะนะ	16.3
21	ระโนด	10
22	(กิ่ง) กระแสสินธุ์	10
23	เมืองสตูล	5 6
24	หาดใหญ่	3
25	เขาชัยสน	0.4
26	สะบ้าย้อย	0

7. การคมนาคมและการขนส่ง

ระบบโครงข่ายการคมนาคมของภาคใต้ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดในพื้นที่ศึกษามีข้อได้เปรียบพื้นที่ภาคอื่นของประเทศ กล่าวคือ

1) มีถนนทางหลวงระดับมาตรฐานซึ่งเป็นทางหลวงสายเอเชียที่สำคัญตัดผ่านบริเวณพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งในด้านแหล่งทรัพยากร วัตถุดิบ และศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางหลวงนี้ได้ตัดผ่านพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย ในบริเวณตอนใต้ของพื้นที่ศึกษา ทำให้มีความสะดวกในด้านการขนส่งและสัญจรไปมาระหว่างประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์

2) นอกจากถนนทางหลวงแล้วยังมีทางรถไฟสายใต้ที่มีความสำคัญพอ ๆ กับทางรถยนต์-ตัดผ่านพื้นที่ภาคใต้ และผ่านชายแดนไทย-มาเลเซีย ในบริเวณตอนใต้ของพื้นที่ศึกษา ทำให้พื้นที่นี้เป็นศูนย์กลาง หรือชุมทางรถไฟที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ซึ่งมีบทบาททั้งด้านการเดินทางสัญจรและการขนส่งสินค้า

3) สนามบินพาณิชย์ระดับนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้อยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ ซึ่งเครื่องบินขนาดใหญ่-เล็ก ของสายการบินภายในประเทศและระหว่างประเทศสามารถขึ้นลงได้อย่างสะดวก

4) พื้นที่ศึกษามีชายฝั่งทะเลทั้งสองด้านคือ ด้านอ่าวไทยและด้านทะเลอันดามัน ทำให้สามารถติดต่อกับเมืองท่าสำคัญของประเทศตะวันออกและตะวันตกทั่วโลก เช่น เมืองท่าของประเทศญี่ปุ่น ฮ่องกง ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา อินเดีย บังคลาเทศ กลุ่มประเทศตะวันออกกลางและกลุ่มประเทศยุโรป เป็นต้น ดังนั้น แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และ 6 ได้กำหนดให้มีการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกในจังหวัดด้านฝั่งทะเลอันดามันและด้านอ่าวไทย เพื่อรองรับการพัฒนาการขนส่งทางทะเลและทางบกในภูมิภาคนี้ ขณะนี้ท่าเรือน้ำลึกจังหวัดสงขลา และภูเก็ตกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง หากโครงการดังกล่าวเสร็จสมบูรณ์ คาดว่าจะเพิ่มบทบาทความสำคัญด้านการขนส่งทางทะเล ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาในพื้นที่ศึกษาในอนาคต

7.1 การคมนาคมและปริมาณการจราจรในพื้นที่ศึกษา

ก) การคมนาคมทางน้ำ

พื้นที่ศึกษา สามารถติดต่อทางทะเลได้ทั้งสองด้านคือ ด้านตะวันออกติดกับอ่าวไทยที่จังหวัดสงขลาซึ่งเป็นเมืองท่าที่สำคัญของภาคใต้ ปัจจุบันได้มีการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่บริเวณเขาแดง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อรับส่งสินค้าสู่ตลาดต่างประเทศได้สะดวกกว่าท่าเรือเดิม ซึ่งต้องใช้เรือเล็กบรรทุกสินค้าไปถ่ายลงเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ที่ไม่สามารถเข้ามาถึงฝั่งได้ ต้องจอด.ทอดสมออยู่ห่างจากฝั่งประมาณ 7 กิโลเมตร นอกจากนี้จังหวัดสงขลายังมีโครงการย้ายท่าเรือประมงขององค์การสะพานปลาไปสร้างท่าเทียบเรือประมงใหม่ที่ท่าสะอ้าน คาดว่าในอนาคตจังหวัดสงขลาจะเพิ่มความสำคัญในการเป็นเมืองท่ามากขึ้น ด้านฝั่งตะวันตกที่ติดกับทะเลอันดามันมีท่าเรือจังหวัดสตูล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นท่าเทียบเรือชายฝั่งที่เดินทางติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงอื่น ๆ ในภาคใต้ และเมืองท่าของประเทศมาเลเซีย เช่น เมืองท่าเปอร์ลิศในรัฐไทรบุรี ส่วนจังหวัดสตูลมีท่าเรือที่สำคัญ เช่น

1) ท่าเรือเกาะยาว (ตำมะลัง) อยู่ในเขตอำเภอเมืองสตูล อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร เป็นท่าเทียบเรือขององค์การสะพานปลาและด่านศุลกากร เป็นท่าเรือที่มีร่องน้ำลึกพอประมาณ เรือจึงสามารถเข้าออกได้ทุกเวลา

2) ท่าเรือเกาะนกอยู่ในเขตอำเภอเมืองสตูล อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 7 กิโลเมตร เป็นท่าเรือชายฝั่ง การขนส่งไม่สะดวกเนื่องจากเทียบเรือได้เฉพาะเวลาน้ำขึ้นเท่านั้น

3) ท่าเรือเจ๊ะบิลัง อยู่ในเขตอำเภอเมืองสตูล ห่างจากตัวเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร มีสะพานปลาของเอกชนตั้งอยู่ สามารถเทียบเรือได้ทุกเวลา

4) ท่าเรือปากบาราอยู่ในเขตอำเภอละงู อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 8 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของสะพานปลาเอกชน การขนส่งต้องรอช่วงน้ำขึ้น

เรือที่เทียบท่าเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเรือที่เดินทางในท้องถิ่นและเรือประมง เรือสินค้าจากต่างประเทศมีน้อยซึ่งสินค้าเข้าส่วนใหญ่จะเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น

จังหวัดพัทลุง ซึ่งไม่ได้อยู่ติดทะเลโดยตรงจึงไม่มีท่าเรือสินค้า จะมีก็เพียงท่าเรือเล็ก ๆ เพื่อการสัญจรในท้องถิ่นอันได้แก่

1) ท่าเรือลำปำใน เขตอำเภอเมือง

2) ท่าเรือปากพะยูนใน เขตอำเภอปากพะยูน

3) ท่าเรือประดู่เรียง

ข. <u>การคมนาคมทางอากาศ</u> ในพื้นที่ศึกษามีสนามบินพาณิชย์ระดับนานาชาติที่สำคัญของภาคใต้ คือ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ซึ่งมีเครื่องบินโดยสารภายในประเทศและระหว่างประเทศขึ้นลงเป็นประจำ นอกจากนี้จังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูลยังมีสนามบินขนาดเล็กของทหารจังหวัดละแห่ง แต่ไม่มีบทบาทในด้านการคมนาคมขนส่งทั่วไป

ค. <u>การคมนาคมทางบก</u>

1) <u>ทางรถไฟ</u> การคมนาคมขนส่งทางรถไฟในภาคใต้ นับว่าเป็นการขนส่งที่มีความสำคัญมากทางหนึ่งรองจากทางรถยนต์ ในพื้นที่ศึกษามีทางรถไฟผ่าน เพียง 2 จังหวัด คือ จังหวัดพัทลุง และสงขลา ที่ซึ่งเส้นทางรถไฟสายใต้สามารถเดินทางข้ามต่อไปยังประเทศมาเลเซียได้ ส่วนจังหวัดสตูลไม่มีเส้นทางรถไฟผ่าน พื้นที่ที่มีรถไฟผ่านและเป็นสถานีรถไฟที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.13 สถานีรถไฟในพื้นที่ศึกษาและระยะทางรถไฟจากสถานีกรุงเทพ

จังหวัด/อำเภอที่รถไฟผ่าน	จำนวนสถานี (แห่ง)	ชื่อสถานีรถไฟ	ระยะทางรถไฟจากสถานีกรุงเทพ (กม.)
จังหวัดพัทลุง			
1. อำเภอเมือง	1	สถานีรถไฟพัทลุง	862
2. อำเภอควนขนุน	2	แหลมโตนด, ปากคลอง	
3. อำเภอเขาชัยสน	3	บ้านต้นโคน, เขาชัยสน, บางแก้ว	
4. อำเภอปากพะยูน	3	ควนเคียน, หารเทา, โคกทราย	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

จังหวัด/อำเภอที่รถไฟผ่าน	จำนวนสถานี (แห่ง)	ชื่อสถานีรถไฟ	ระยะทางรถไฟจากสถานีกรุงเทพ (กม.)
จังหวัดสงขลา			
1. อำเภอเมือง	1	สถานีรถไฟสงขลา	
2. อำเภอรัตภูมิ	2	ควนเนียงและ	919
		บ้านเกาะใหญ่	
3. อำเภอหาดใหญ่	8	บางกล่ำ, บ้านดินลาน,	
		ชุมทางรถไฟหาดใหญ่	945
		ควนลัง, นาม่วง, น้ำน้อย	
		บ้านพรุ และทุ่งลุง	
4. อำเภอจะนะ	2	ควนปีด, จะนะ	
5. อำเภอเทพา	4	ท่าแมงลัก เกาะสะบ้า เทพา	
		และตาแปด	
6. อำเภอสะเดา	4	คลองแงะ คลองงำ	
		บ้านท่าข่อย และปาดังเบซาร์	990

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

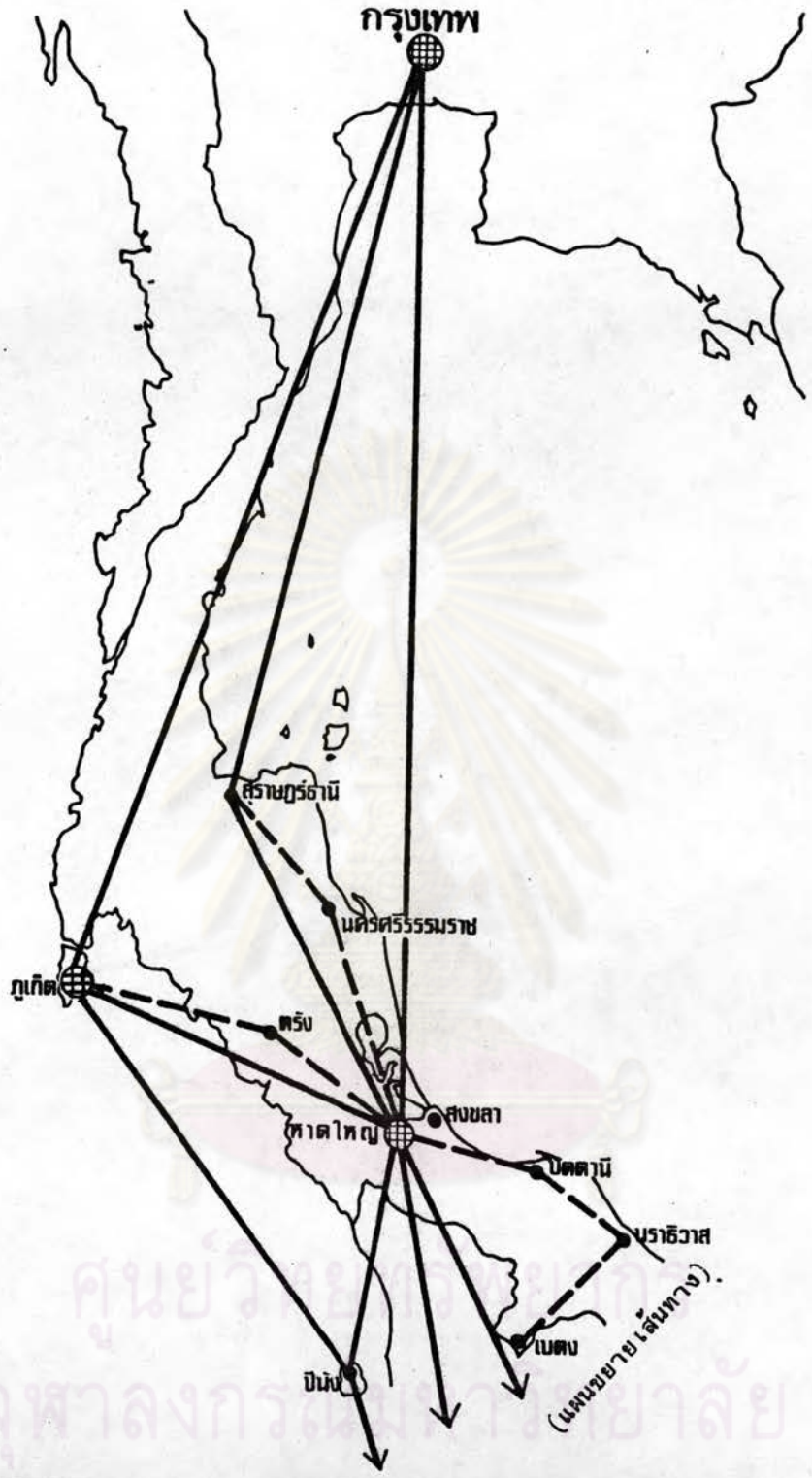

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

มาตราส่วน	แสดง โครงข่ายคมนาคมทางอากาศ	แผนที่ 3.13
ที่มา: กระทรวงคมนาคม	สัญญลักษณ์ ● สนามบินจังหวัด ⊕ สนามบินนานาชาติ - - - Short 330 ——— Boeing 737	ทิศเหนือ

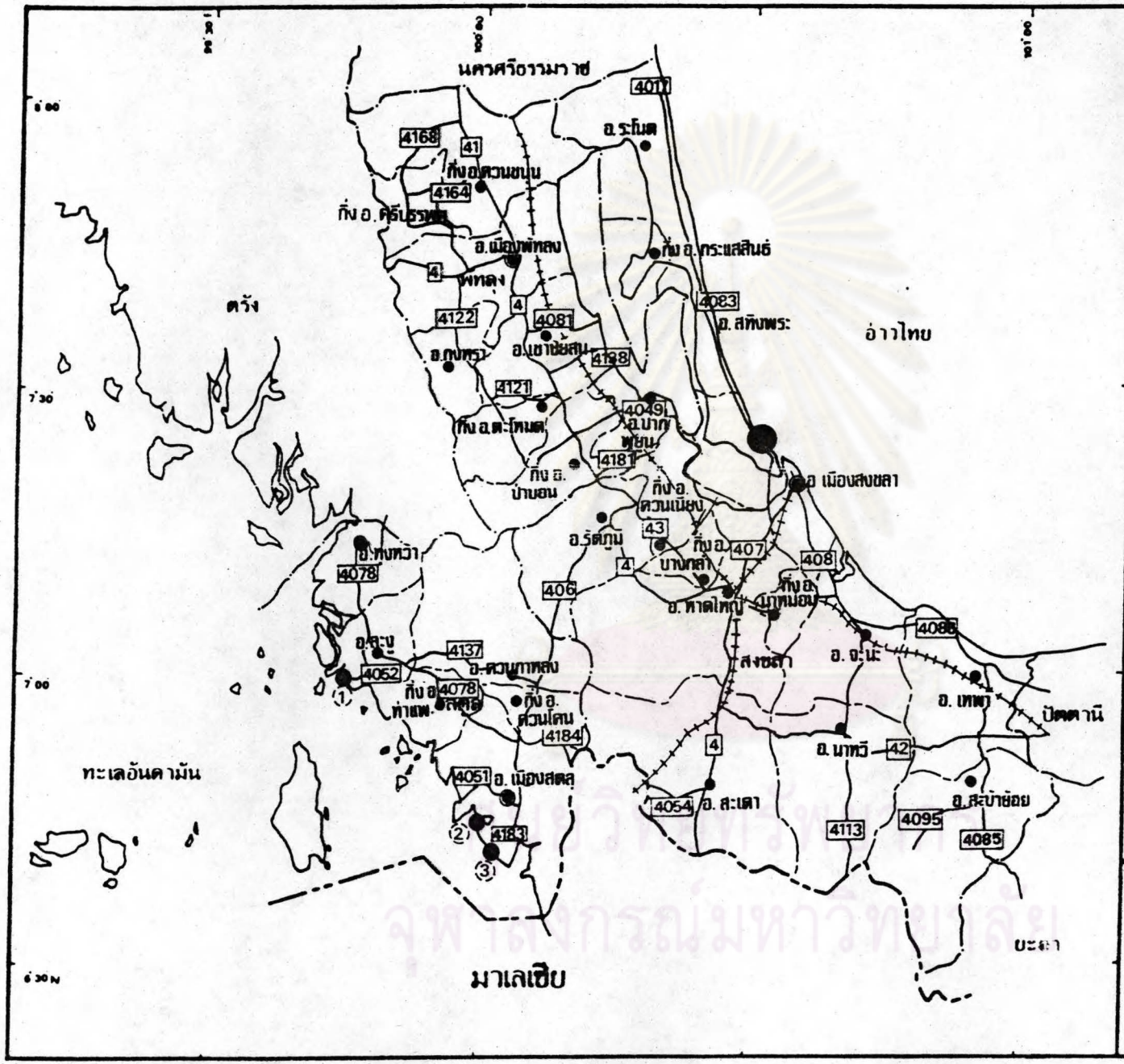

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- เส้นทางรถยนต์
- เส้นทางรถไฟ
- ท่าเรือน้ำลึก
- ท่าเรือชายฝั่ง
  1. ปากบารา
  2. เกาะนก
  3. เกาะยาว

แสดง เส้นทางคมนาคม (รถยนต์ รถไฟ) และท่าเรือ

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.14

ทิศเหนือ

ที่มา: กระทรวงคมนาคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) <u>ทางรถยนต์</u> การเดินทางโดยรถยนต์จากกรุงเทพมหานครมายังภาคใต้ สามารถใช้เส้นทางหลวงแผ่นดิน สายประธานหมายเลข 4 หรือถนนเพชรเกษม ซึ่งเป็นทางหลวงสายเอเชียที่สำคัญตัดผ่านจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้ และเข้ามายังพื้นที่ศึกษานี้จากจังหวัดตรังข้ามเทือกเขาบรรทัดเข้ามายังจังหวัดพัทลุง ลงมาถึงอำเภอหาดใหญ่ แล้วจึงตัดผ่านออกไปยังประเทศมาเลเซียที่อำเภอสะเดา ซึ่งเป็นอำเภอชายแดนของจังหวัดสงขลา ในปี 2528 ปริมาณการจราจรถนนสายนี้ในพื้นที่ศึกษาเฉลี่ยต่อวันประมาณ 2300 คัน และมีปริมาณเฉลี่ยต่อวันสูงสุดตลอดสายประมาณ 5000 คัน ในช่วงระหว่างอำเภอหาดใหญ่ถึงแยก-คลองแงะ อำเภอสะเดา แสดงให้เห็นถึงบทบาทความสำคัญทางด้านการจราจรของอำเภอหาดใหญ่เมื่อเทียบกับช่วงอื่น ๆ ตลอดสาย จากเส้นทางหมายเลข 4 นี้ ทางหลวงแผ่นดินสายรองที่แยกออกไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งในแผนที่แสดงเส้นทางจะระบุด้วยตัวเลขสองและสามหลักแยกเข้าสู่พื้นที่ต่าง ๆ และเป็นสายเชื่อมระหว่างชุมชนที่สำคัญ ๆ ทางหลวงสายรองนี้ สามารถแบ่งเบาภาระการจราจรจากถนนสายประธานได้อย่างมาก เนื่องจากบางสายเป็นเส้นทางลัดซึ่งมีสภาพถนนดีกว่าและระยะทางสั้นกว่า ทางหลวงแผ่นดินสายรองที่สำคัญ ๆ ของพื้นที่ศึกษาได้แก่

1) เส้นทางสาย 41 มาจากจังหวัดนครศรีธรรมราชเข้ามายังจังหวัดพัทลุง โดยไม่ต้องอ้อมไปทางจังหวัดตรัง ทำให้ระยะทางสั้นกว่าและไม่ต้องผ่านข้ามภูเขา

2) เส้นทางสาย 43 ซึ่งตัดตรงจากอำเภอรัตภูมิที่แยกคูหาขนานมากับทางหลวงหมายเลข 4 เข้าสู่อำเภอหาดใหญ่ เป็นเส้นทางที่ผู้สัญจรนิยมใช้จึงสามารถแบ่งเบาภาระการจราจรจากสายประธานได้มาก เนื่องจากระยะสั้นกว่า และพื้นผิวจราจรดีกว่า ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวันในปี 2528 ประมาณ 3400 คัน

3) เส้นทางหมายเลข 407 ที่เชื่อมระหว่างอำเภอหาดใหญ่กับอำเภอเมืองสงขลา มีระยะทางเพียง 27 กิโลเมตร แต่มีปริมาณการจราจรเฉลี่ยประมาณ 7500 คันต่อวัน ซึ่งนับว่าสูงที่สุดในบรรดาถนนสายต่าง ๆ ในภาคใต้ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่สำคัญทั้งสองแห่งคือ อำเภอหาดใหญ่และอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งเน้นบทบาทความสำคัญของชุมชนที่ต่างกันแต่ต้องพึ่งพากัน

4) เส้นทางหมายเลข 406 ซึ่งเป็นเส้นทางติดต่อระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดพัทลุง และสงขลา จากสถิติปริมาณการจราจรในถนนสายนี้ เปรียบเทียบสองช่วง คือ ช่วงตั้งแต่อำเภอรัตภูมิจังหวัดสงขลา ถึง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล กับช่วงอำเภอควนกาหลงถึงอำเภอเมืองสตูล สถิติปริมาณการจราจรตั้งแต่ปี 2524 จนถึง 2528 พบว่า การสัญจรระหว่างชุมชนภายในจังหวัดมากกว่าเป็นสองเท่าของการสัญจร ระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดอื่น ๆ ในพื้นที่ศึกษา แสดงว่าการสัญจรภายในจังหวัดมากกว่าการสัญจรกับจังหวัดอื่น ๆ

เส้นทางที่สำคัญรองลงมาคือทางหลวงจังหวัด ซึ่งในแผนที่แสดงเส้นทางใช้เลขกำกับด้วยเลขสี่หลัก เป็นเส้นทางย่อยที่เชื่อมระหว่างชุมชนต่าง ๆ เสริมทางหลวงแผ่นดินดังกล่าวข้างต้น และยังเป็นเส้นทางย่อยเชื่อมทางหลวงแผ่นดินสายประธานกับสายรองให้บรรจบครบวงจรกัน ทางหลวงจังหวัดนับว่ามีบทบาทมากในการพัฒนาพื้นที่ที่ทางหลวงแผ่นดินเข้าไม่ถึง เส้นทางที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1) ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4083 ซึ่งเชื่อมระหว่างอำเภอเมืองสงขลากับอำเภอสทิงพระ ปริมาณการจราจรเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปี 2524 ประมาณ 2600 คัน ต่อวัน เป็น 3600 คันต่อวัน ในปี 2528 คาดว่าในอนาคตเส้นทางนี้จะมีบทบาทสำคัญมากในการรองรับการพัฒนาพื้นที่แนวชายฝั่ง เนื่องจากกำลังมีการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่บริเวณตำบลหัวเขาฝั่งตรงข้ามพื้นที่อำเภอเมืองสงขลา และปัจจุบันได้มีการเปิดใช้สะพานติณสูลานนท์ ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างเส้นทางสาย 407 ข้ามเกาะยอ-ทะเลสาบสงขลา มาเชื่อมกับเส้นทางนี้ ทำให้รถที่เดินทางมาจากพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างไม่ต้องเสียเวลาข้ามทะเลสาบสงขลาโดยเรือแพขนานยนต์ หรือไม่ต้องอ้อมไปทางจังหวัดพัทลุง เพื่อจะเดินทางเข้ากรุงเทพมหานคร

2) ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4086 เชื่อมระหว่างอำเภอจะนะ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ไปยังจังหวัดปัตตานี ปริมาณการจราจรได้เพิ่มขึ้นมากโดยเฉพาะช่วงที่เข้าสู่จังหวัดปัตตานี จาก 1392 คันต่อวัน ในปี 2524 เป็น 2480 คันต่อวันในปี 2528 คาดว่าปริมาณการจราจรในถนนสายนี้จะเพิ่มขึ้นเมื่อโครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกของจังหวัดสงขลาเสร็จสมบูรณ์

3) ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4135 เป็นเส้นทางเข้าสนามบินหาดใหญ่ ซึ่งนับวันจะเพิ่มความสำคัญตามการพัฒนา การเดินทางทางอากาศโดยเฉพาะเมื่อสนามบินหาดใหญ่ได้ยกระดับเป็นสนามบินนานาชาติ

4) ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4054 เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างอำเภอสะเดากับชายแดนมาเลเซียที่ด่านปาดังเบซาร์ ปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยวันละ 1860 คันในปี 2524 เป็นวันละ 2144 คัน ในปี 2528 เส้นทางสายนี้มีปริมาณการจราจรสูงกว่าทางหลวงหมายเลข 4 ที่มุ่งสู่ประเทศมาเลเซียแต่ทั้งนี้ เส้นทางหมายเลข 4054 สิ้นสุดที่เขตชายแดนเท่านั้น

5) ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4051 และ 4183 ซึ่งเป็นถนนไปสู่ท่าเรือของจังหวัดสตูล คือท่าเรือเจ๊ะบิลัง และท่าเรือเกาะนก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.14 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวันในถนนทางหลวงที่ผ่านในพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ.2524, 2527 และ 2528

เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ปริมาณการจราจรเฉลี่ยรถทุกประเภท (คันต่อวัน)		
		2524	2527	2528
ทางหลวงแผ่นดิน				
หมายเลข				
4	ตรัง - พัทลุง	1838	1447	2346
4	กม.36 - พัทลุง	-	2007	2275
4	พัทลุง - ปากพะยูน	-	2061	2389
4	ปากพะยูน - แยกกูหา	1179	1816	2671
4	ท่าชะม่วง - แยกคอหงส์	1131	1369	1704
4	แยกคอหงส์ - แยกคลองแงะ	4416	4999	5076
4	แยกคลองแงะ - คลองพรวน	1141	1175	1220
41	ท่าประชา - ทางหลวงหมายเลข 4	985	1899	1927
42	แยกคลองแงะ - แยกนาทวี	-	617	655
42	แยกนาทวี - แยกเทพา	-	568	618
42	แยกเทพา - แยกนาเกด	-	834	883
42	แยกนาเกด - ปัตตานี	-	3202	3722
43	กม.11 - หาดใหญ่	-	3219	3360
43	หาดใหญ่ - จะนะ	-	2611	3005
406	แยกท่าชะม่วง - สตูล	-	2345	-
406	แยกท่าชะม่วง - ควนกาหลง	966	1338	1777
406	ควนกาหลง - ท่าเรือเกาะนก	1863	2689	3918
407	สงขลา - คอหงส์	5464	8765	7557
408	สงขลา - เส้นทางหมายเลข 43	2269	2868	2933
409	แยกบ้านนาเกด - แยกบ้านเนียง	-	1893	1986
ทางหลวงจังหวัด				
หมายเลข				
4017	ปากระวะ - ระโนด	1683	1081	
4047	พัทลุง - ลำปำ	548	587	624

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.14 (ต่อ)

เส้นทาง	ชื่อเส้นทาง	ปริมาณการจราจรเฉลี่ยรถทุกประเภท (คันต่อวัน)		
		2524	2527	2528
ทางหลวงจังหวัด				
หมายเลข				
4048	เส้นทางหมายเลข 4047-หมายเลข 41	829	1912	1818
4049	เส้นทางหมายเลข 4 - ปากพะยูน	374	502	594
4050	เส้นทางหมายเลข 4047 - ทะเลสาป	464	617	739
4051	สตูล - ท่าเรือเจ๊ะบิลัง	670	1242	1388
4052	ละงู - ปากบารา	554	507	473
4053	ควนเนียง - ปากบาง	180	135	174
4054	สะเดา - ปาดังเบซาร์	1860	2171	2144
4078	ฉลุง - ละงู	-	993	974
4083	สงขลา - สทิงพระ	2624	3726	3624
4085	เทพา - ปากน้ำเทพา	777	484	511
4085	เทพา - ลำไพล	390	382	407
4085	ลำไพล - สะบ้าย้อย	390	373	371
4085	สะบ้าย้อย - บันนังดาษา	166	218	277
4086	เส้นทางหมายเลข 408 - กม.1,8	528	481	465
4086	กม.1,8 - ปากน้ำเทพา	1941	4688	3288
4086	ปากน้ำเทพา - ปัตตานี	1392	3041	2480
4087	เส้นทางหมายเลข 408 - ควนมีด	102	361	369
4095	สะบ้าย้อย - เขาแดง	-	421	330
4111	เส้นทางหมายเลข 4053 - ปากจ่า	175	322	359
4113	นาทวี - ประกอบ	-	517	771
4122	ป่าบอนเหนือ - ไอ้จังกระ	360	102	211
4122	บ้านนา - กงหรา	204	290	303
4135	เส้นทางหมายเลข 4 - สนามบินหาดใหญ่	-	2522	2566
4181	เส้นทางหมายเลข 4 - ปากพะยูน	-	183	670
4183	ท่าเรือเกาะนก - ตำบะลัง	402	892	1020

ที่มา : กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม

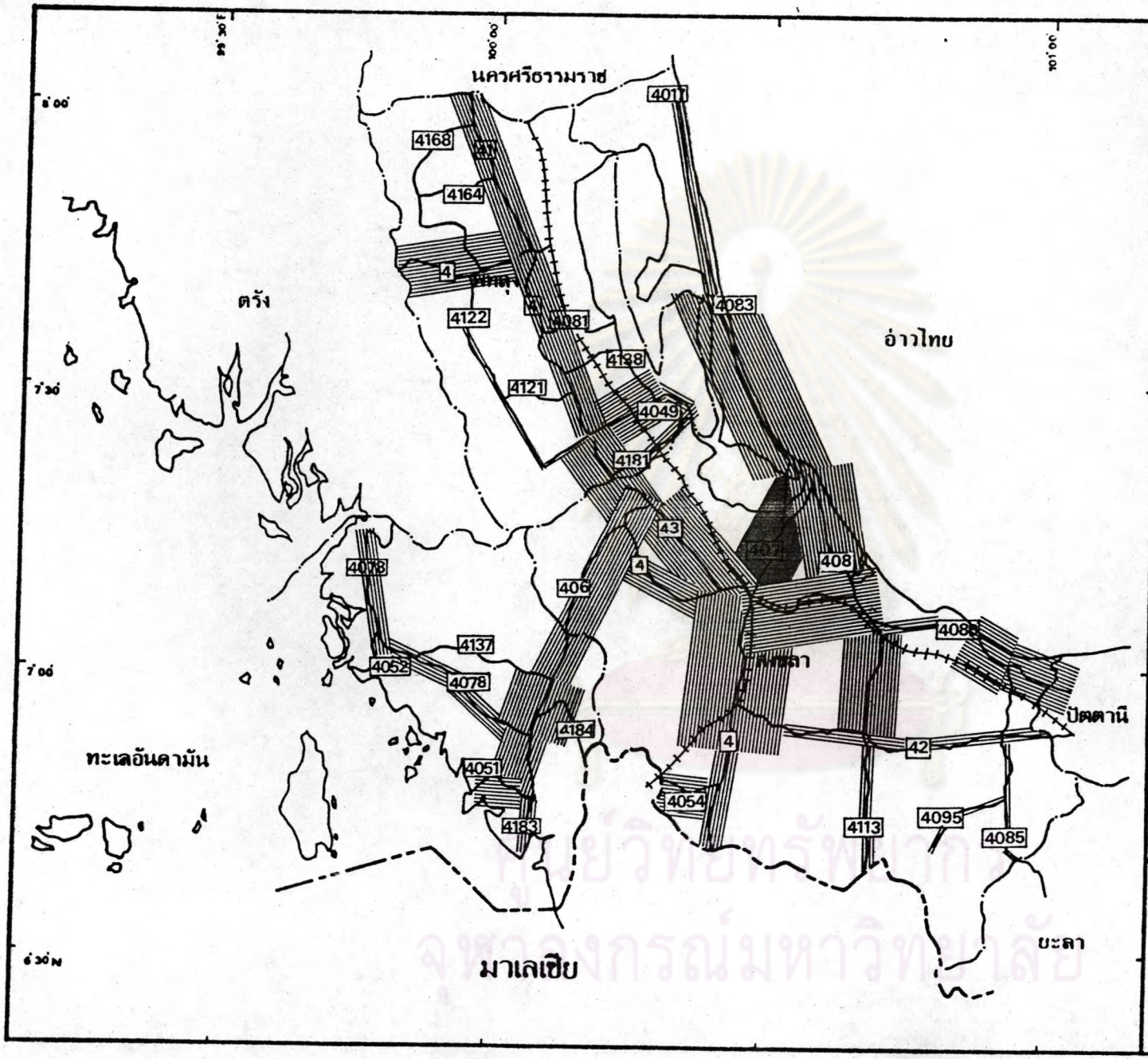

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

3,000 คัน

6,000 คัน

แสดง

ปริมาณการจราจรเฉลี่ยต่อวัน ปี 2528

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.15

ทิศเหนือ

ที่มา: ตารางที่ 3.18

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.2 การขนส่งสินค้าในภาคใต้

จุดประสงค์ของการศึกษาด้านการขนส่งสินค้านี้ เพื่อชี้ให้เห็นบทบาทที่สำคัญของพื้นที่ศึกษา ทั้งในด้านคมนาคมและการขนส่งสินค้า ลักษณะและประเภทของสินค้าที่เข้าออกของภาคใต้ และประเภทของการขนส่ง นอกจากนี้ผลของการศึกษาด้านการขนส่งสินค้ายังเป็นข้อสนับสนุนการวิเคราะห์ระบบโครงข่ายคมนาคมของภาคใต้ ที่มีหาดใหญ่-สงขลาเป็นศูนย์กลางคมนาคมที่สำคัญดังที่กล่าวแล้วในหัวข้อข้างต้น

การศึกษาด้านการขนส่งสินค้าในที่นี้ ได้แบ่งศึกษาเป็น 2 ระดับคือ ระดับภาคและระดับพื้นที่ศึกษา (Regional and Sub regional or Study area Study)

ระบบโครงข่ายคมนาคมของประเทศ มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์รวมของการคมนาคมขนส่งทุกประเภท ทั้งภายในและระหว่างประเทศ และเป็นแหล่งกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ สินค้าที่ส่งมาจากภาคต่าง ๆ ของประเทศมักจะเป็นสินค้าขั้นต้น (Primary Products) ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคของโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง

จากตารางที่ 3.15 แสดงปริมาณการขนส่งสินค้าเข้าและออกที่สำคัญของภาคใต้ จำแนกตามประเภทของการขนส่ง (Mode of Transportation) ซึ่งแบ่งเป็นทางรถยนต์ ทางรถไฟ และทางเรือ การขนส่งทางเรือนี้เป็นสถิติข้อมูลเฉพาะที่ท่าเรือในจังหวัดของพื้นที่ศึกษาเท่านั้น คือ จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล รวมทั้งหมด 4 ท่า ส่วนข้อมูลสถิติการขนส่งทางอากาศนั้นไม่ได้นำมาแสดงในตารางนี้ เนื่องจากลักษณะโครงสร้างของระบบขนส่งทางอากาศภายในประเทศและการจำแนกประเภทสินค้ามีข้อจำกัด จึงไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบได้

สินค้าที่ขนส่งเข้ามายังภาคใต้นั้น เป็นสินค้าที่ไม่สามารถผลิตได้ภายในภาค อันเนื่องมาจากความแตกต่างในลักษณะภูมิประเทศ แหล่งวัตถุดิบ และเทคโนโลยีในการผลิต สินค้าเข้าที่สำคัญได้แก่ข้าวซึ่งผลิตได้น้อยไม่เพียงพอแก่การบริโภคภายในภาค ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ปิโตรเลียม น้ำตาล อุปกรณ์ก่อสร้างและอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตได้ภายในภาคใต้ ส่วนสินค้าออกที่สำคัญของภาคส่วนใหญ่เป็นสินค้าขั้นต้นที่มีแหล่งวัตถุดิบและที่สามารถผลิตได้ในภูมิประเทศนี้ สินค้าบางอย่างได้แปรรูปไปเพียงขั้นต้นเท่านั้น เพื่อให้สะดวกแก่การขนส่ง การป้องกันการเน่าเสีย และเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดผู้ซื้อ เช่น ยางแผ่น ยางเครป ไม้แปรรูป น้ำมันปาล์มสกัดขั้นต้น แร่และอื่น ๆ สินค้าเหล่านี้นับว่าเป็น

วัตถุดิบในอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญหลายประเภท และภาคใต้ก็นับว่าเหมาะที่จะเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมการผลิตแบบครบวงจร เนื่องจากความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน

ตารางที่ 3.15 การขนส่งสินค้าเข้าและออกที่สำคัญของภาคใต้ จำแนกตามประเภทการขนส่ง

(หน่วย : พันตัน)

สินค้าที่สำคัญ	ประเภทของการขนส่ง					
	ทางรถยนต์		ทางรถไฟ		ทางเรือชายฝั่ง	
	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
สินค้าเข้า						
1. ข้าว	23.3	3.2	178.1	16.6	-	-
2. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	139.9	19.2	45.2	4.2	79	15.1
3. ปิโตรเลียม	42.7	5.9	24.1	2.3	379.2	72.4
4. น้ำตาล	29.3	4.0	17.7	1.6	-	-
5. อุปกรณ์ก่อสร้าง	23.3	3.2	15.3	1.4	-	-
6. อื่น ๆ	470	64.5	793.5	73.9	65.3	12.5
รวมสินค้าเข้า	728.5	100	1073.9	100	523.5	100
สินค้าออก						
1. ยาง	10.5	1.3	-	-	219	77.2
2. ผลผลิตเกษตรอื่น ๆ	323.3	41.0	93.4	12.2	2	0.7
3. ผลิตภัณฑ์ป่าไม้	251.3	31.8	72.0	9.5	3.6	1.26
4. แร่	10.4	1.3	151.4	19.8	0.1	0.04
5. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	110.4	14.0	6.0	0.8	35	12.3
6. อื่น ๆ	83.9	10.6	440.2	57.7	24	8.5
รวมสินค้าออก	789.8	100	***** 763.0	100	283.7	100

ที่มา : รวบรวมจากตารางที่ 3.16, 3.18 และ 3.21

* ปริมาณสินค้าที่ขนส่งทางรถยนต์ ปี 2521

** ปริมาณสินค้าที่ขนส่งทางรถไฟ ปี 2524

*** ปริมาณสินค้าที่ขนส่งทางเรือเฉพาะท่าเรือในพื้นที่ศึกษาปี 2522

**** การขนส่งทางรถไฟไม่ได้จำแนกสินค้ายาง จึงไม่มีข้อมูล

***** ไม่รวมสินค้ายาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะการขนส่งสินค้าขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้านั้น ๆ ว่า เป็นสินค้าที่มีน้ำหนัก (Bulk Density) มากน้อยเพียงใด เป็นสินค้าเน่าเสียง่าย หรือเหมาะกับลักษณะรูปแบบของการขนถ่ายสินค้านั้นเพียงใด การขนส่งทางรถยนต์ได้รับความนิยมมากกว่าทางอื่น เนื่องจากมีถนนที่สามารถเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบและแหล่งปลายทางได้อย่างสะดวก ไม่จำเป็นต้องมีการขนถ่ายสินค้าหลายต่อ เหมือนทางรถไฟ และทางเรือ ทำให้สะดวกรวดเร็วและสินค้าไม่ตกค้าง เพื่อรอการขนถ่าย นอกจากนี้สินค้าที่ขนส่งทางรถยนต์ไม่มีข้อจำกัดในการหีบห่อสินค้า ส่วนการขนส่งทางรถไฟนั้นสินค้าส่วนใหญ่มักจะเป็นสินค้าที่มีน้ำหนักมาก เหมาะสำหรับการเช่าเหมาตู้สินค้า แหล่งปลายทางมักจะเป็นศูนย์กลางตลาดของสินค้านั้น ๆ เช่น ข้าว ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แร่ และปิโตรเลียม เป็นต้น

จากตารางที่ 3.15 พบว่าสินค้าเข้าที่สำคัญที่ขนส่งทางรถยนต์มากที่สุดคือ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งคิดเป็นน้ำหนักบรรทุกได้ประมาณ 1400 ตัน หรือร้อยละ 19.2 ของสินค้าทั้งหมด รองลงไปได้แก่ปิโตรเลียม น้ำตาลและข้าวคิดเป็นประมาณร้อยละ 6, 4 และ 3.2 ของสินค้าเข้าตามลำดับ สินค้าเข้าที่ขนส่งทางรถไฟมากที่สุดคือ ข้าว รองลงไปคือ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และปิโตรเลียม หรือคิดเป็นร้อยละ 16.6, 4.2 และ 2.3 ส่วนการขนส่งสินค้าเข้าที่ท่าเรือในพื้นที่ศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นน้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งมีสงขลาเป็นคลังน้ำมันใหญ่ของภาคใต้

สินค้าออกที่สำคัญของภาคใต้ที่ขนส่งทางรถยนต์มากที่สุดคือ ผลผลิตทางเกษตร เนื่องจากเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 41 รองลงไปคือ ผลิตภัณฑ์จากป่าไม้และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยางและแร่ โดยเฉพาะยางและแร่นั้นส่วนใหญ่จะขนส่งโดยทางรถไฟและทางเรือ แม้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยจะไม่ได้จำแนกสินค้ายางให้เด่นชัดก็ตาม แต่จะเห็นว่ายางเป็นสินค้าส่งออกที่ท่าเรือของพื้นที่ศึกษาปริมาณมากถึงประมาณ 220,000 ตัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

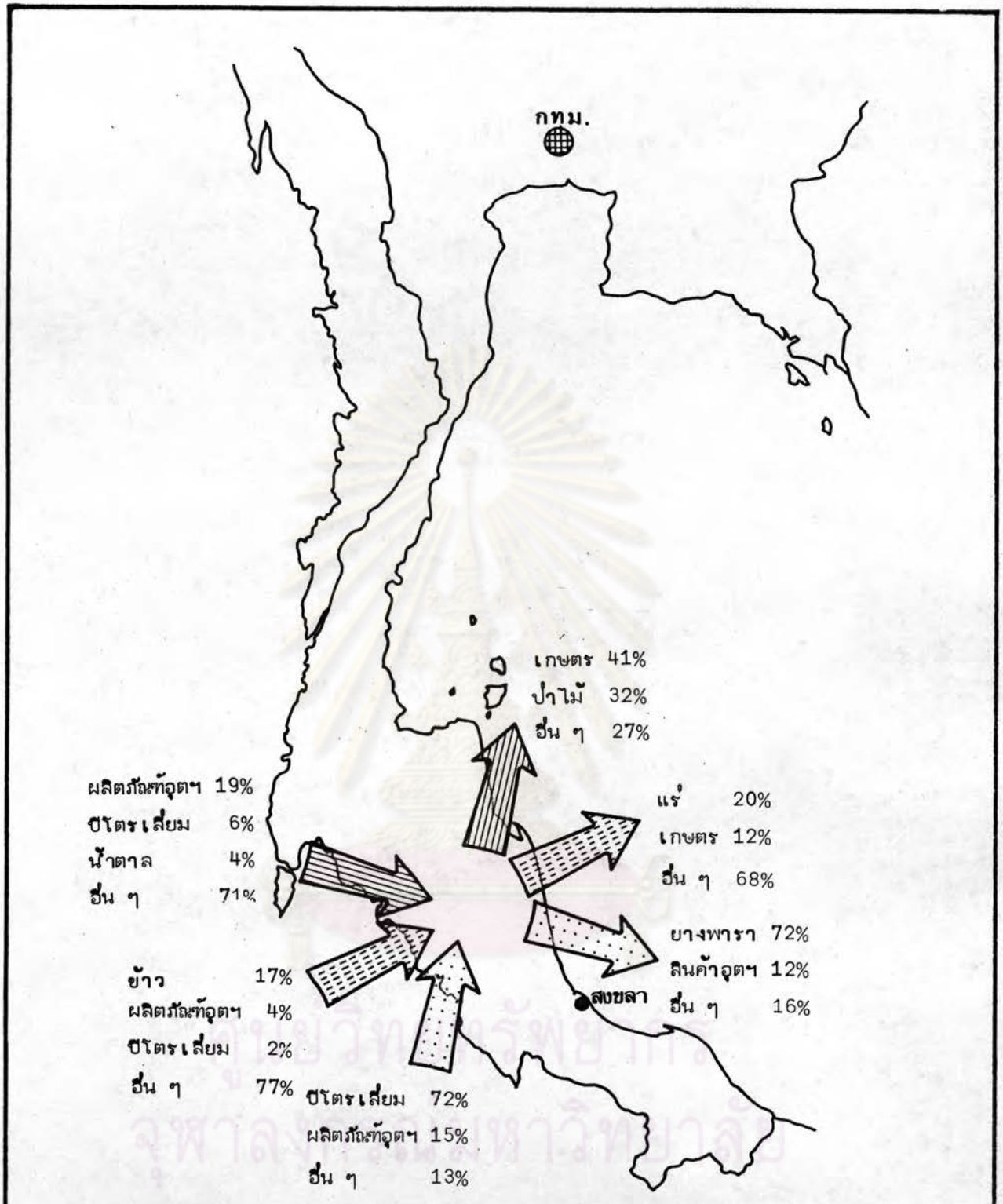

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

มาตราส่วน	แสดง การส่งสินค้าเข้า-ออกที่สำคัญของภาคใต้	แผนที่ 3.16
ที่มา:	สัญญลักษณ์ การส่งสินค้าทางรถยนต์ การส่งสินค้าทางเรือ การส่งสินค้าทางรถไฟ	ทิศเหนือ

เพื่อให้การศึกษาการขนส่งสินค้าของภาคใต้ชัดเจนขึ้น จึงได้แยกอธิบายตามประเภทของการขนส่ง (Mode of Transportation) ดังนี้

1. การขนส่งทางรถยนต์

1.1 การขนส่งทางรถยนต์ระหว่างภาคต่าง ๆ

จากตารางที่ 3.16 เป็นการแสดงปริมาณการขนส่งสินค้าเข้าและออกทางรถยนต์ของภาคใต้ เพื่อให้ทราบถึงแหล่งที่มาและตลาดของสินค้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ก) สินค้าเข้า สินค้าเข้ามายังภาคใต้ส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 74 ของทุกภาค รองลงไปคือมาจากจังหวัดในภาคกลางและภายในภาคใต้เอง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13 และ 10 ตามลำดับสินค้าที่มาจากกรุงเทพมหานครที่สำคัญ เช่น ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ประมาณ 115,700 ตัน) ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม (ประมาณ 24,400 ตัน) อุปกรณ์ก่อสร้าง (ประมาณ 17,800 ตัน) และข้าว เป็นต้น สินค้าที่มาจากภาคกลางที่สำคัญ เช่น พืช ผัก ผลไม้ (คิดเป็นประมาณ 35,100 ตัน) ปิโตรเลียม (ประมาณ 17,400 ตัน) และน้ำตาลซึ่งมีแหล่งผลิตในภาคกลาง ส่วนสินค้าที่มาจากภายในภาคใต้เองนั้น ที่สำคัญได้แก่ สินค้าเกษตรประเภทพืช ผัก ผลไม้ ที่เน่าเสียง่ายและเป็นประเภทที่มีแหล่งปลูกในภาคใต้ (คิดเป็นปริมาณ 31,900 ตัน) รองลงไปได้แก่ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งรวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์ในการเกษตร (คิดเป็นปริมาณ 14,900 ตัน) และผลิตภัณฑ์ป่าไม้ซึ่งได้แก่ ไม้ซุงและไม้แปรรูป (คิดเป็นปริมาณ 7,400 ตัน) ส่วนการขนส่งโดยตรงจากภาคอื่น ๆ มายังภาคใต้นั้นนับว่าน้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบการคมนาคมที่มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และกรุงเทพมหานครยังเป็นศูนย์กลางตลาดที่รวบรวมผลผลิตจากภาคต่าง ๆ เพื่อส่งจำหน่ายไปยังภาคอื่น ๆ โดยที่กรุงเทพมหานครเองมิได้เป็นแหล่งผลิตสินค้านั้นเลย

ข) สินค้าออกจากภาคใต้ สินค้าที่ส่งออกจากภาคใต้ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับสินค้านำเข้า กล่าวคือ ร้อยละ 82 ส่งไปยังกรุงเทพมหานคร รองลงไปคือ ส่งไปยังจังหวัดภายในภาคใต้เอง ประมาณร้อยละ 10 ส่วนภาคอื่น ๆ ส่งไปน้อยมาก ลักษณะเช่นนี้ยิ่งสนับสนุนคำอธิบายที่ว่า กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางตลาดสินค้าได้ชัดเจนขึ้น สินค้าที่ส่งไปยังกรุงเทพมหานครที่สำคัญได้แก่ผลผลิตทางเกษตรและผลิตภัณฑ์ป่าไม้ ส่วนยางนั้นนับว่ายังน้อย

ตารางที่ 3.16 ปริมาณการขนส่งสินค้าเข้า-ออกทางรถยนต์ของภาคใต้ ปี 2521

ภาค	รวมทุกประเภท	ข้าว	ข้าวโพด	มันสำปะหลัง	น้ำตาล	พืชอื่น ๆ	ยาง	ผลิตภัณฑ์ป่าไม้	ปิโตรเลียม	กรวดหรายแร่	ปูนซีเมนต์	อุปกรณ์ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	สินค้าอื่น ๆ	ไม่ทราบประเภท
สินค้าเข้าภาคใต้															
มาจาก															
1. ทุกภาค	728.5 (100)	23.3	0.5	0.7	29.3	102.7	4.6	10.3	42.7	1.6	2.2	5.5	23.3	139.9	290.6	51.3
2. กทม.	539.3 (74.0)	16.2	0.1	0.06	11.9	25.1	0.04	2.0	24.4	0.7	0.8	4.3	17.8	115.7	275.0	45.2
3. ภาคเหนือ	10.6 (1.5)	2.0	-	0.1	-	7.5	-	0.05	-	0.1	-	-	0.1	0.2	0.5	0.04
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5.7 (0.8)	0.3	-	0.3	-	3.1	-	0.5	0.2	-	-	-	0.3	0.3	0.6	0.1
5. ภาคกลาง	95.7 (13.1)	2.7	0.1	0.2	17.3	35.1	0.05	0.4	17.4	0.7	1.4	0.2	3.3	8.8	4.2	3.8
6. ภาคใต้	77.2 (10.6)	2.2	0.3	0.02	0.2	31.9	4.5	7.4	0.6	-	-	1.0	1.7	14.9	10.3	2.2
สินค้าออกจากภาคใต้															
มาจาก															
1. ทุกภาค	789.8	3.3	0.3	0.8	0.8	323.3	10.5	251.3	1.4	9.2	10.4	1.3	3.5	110.4	60.0	3.3
2. กทม.	649.0 (88.2)	0.7	-	0.5	0.5	270.5	5.8	218.8	0.7	6.3	8.3	-	1.5	90.3	44.4	0.7
3. ภาคเหนือ	9.5 (1.2)	-	-	-	-	7.7	-	0.6	-	-	0.1	-	-	-	0.9	0.2
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10.0 (1.3)	-	-	-	-	7.6	-	0.3	-	-	0.2	0.1	0.1	1.2	0.5	-
5. ภาคกลาง	42.3 (5.5)	0.3	-	0.2	0.05	5.6	0.2	24.1	-	3.0	0.4	0.1	0.1	4.0	4.0	0.2
6. ภาคใต้	78.7 (10.0)	2.2	0.3	0.02	0.2	31.9	4.5	7.4	0.6	-	1.4	1.0	1.7	15.0	10.3	2.2

ที่มา . กระทรวงคมนาคม

ตัวเลขในวงเล็บ ( ) แสดงจำนวนร้อยละ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อเปรียบเทียบการขนส่งทางอื่น สินค้าที่ส่งภายในภาคใต้เองที่น่าสนใจได้แก่พืช ผัก ผลไม้ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ป่าไม้ และยาง เป็นต้น

1.2 การขนส่งสินค้าทางรถยนต์ภายในภาคใต้

เพื่อให้การวิเคราะห์การขนส่งภายในภาคใต้สะดวกและง่ายขึ้น การศึกษานี้จึงได้แบ่งพื้นที่ภาคใต้เป็น 3 โซน ดังนี้คือ

โซนที่ 1 หมายถึงบริเวณจังหวัดในภาคใต้ตอนบนสุดคือ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร

โซนที่ 2 หมายถึงบริเวณจังหวัดในภาคใต้ตอนกลาง คือ ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช และตรัง

โซนที่ 3 หมายถึงบริเวณจังหวัดในภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ พัทลุง สงขลา สตูล (จังหวัดในพื้นที่ศึกษา) และปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

จากตารางที่ 3.17 เป็นการแสดงปริมาณการขนส่งสินค้าเข้าออกทุกประเภททางรถยนต์ของโซนต่าง ๆ ในภาคใต้ สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ก) สินค้าเข้า ปริมาณสินค้าที่ส่งมายังภาคใต้มากที่สุดในโซนที่ 2 เนื่องจากโซนนี้ประกอบด้วยจังหวัดใหญ่ ๆ หลายจังหวัด ส่วนโซนที่ 3 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ศึกษานั้นมีปริมาณสินค้าเข้าประมาณ 206,100 ตัน ในจำนวนนี้ส่งมาจากกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงไปเป็นสินค้าที่มากจากภาคกลางและภาคใต้ และพบว่าสินค้าที่เข้ามายังโซน 3 ส่วนใหญ่ส่งมาจากโซน 2 ซึ่งมีอาณาเขตและเส้นทางติดต่อกัน โซน 2 นี้เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในการผลิตด้านเกษตร เช่น พืชผัก ผลไม้ ซึ่งสามารถส่งไปจำหน่ายทั่วทุกภาค

ข) สินค้าออก สินค้าที่ออกจากภาคใต้ ทางรถยนต์ส่วนใหญ่ออกจากโซนที่ 1 ซึ่งสูงกว่าปริมาณที่ออกจากโซน 3 ถึง 6 เท่า สินค้าส่วนใหญ่ของโซน 1 ส่งไปยังกรุงเทพมหานคร และภาคกลาง ที่ส่งมายังภาคใต้นั้น นับว่ายังน้อยเมื่อเทียบกับโซน 2 ซึ่งโซน 2 นี้ส่งสินค้ามาโซน 3 มากที่สุด คิดเป็นปริมาณ 40,000 ตัน ส่วนโซน 3 ส่วนใหญ่ส่งสินค้าไปยังกรุงเทพมหานคร และภายในภาคใต้เอง กล่าวคือ ส่งไปยังโซน 2 คิดเป็นปริมาณ 23,500 ตัน ซึ่งสูงกว่าที่ส่งไปยังโซน 1 ถึง 9 เท่า

จากการศึกษาปริมาณการขนส่งสินค้าทางรถยนต์ภายในภาค ชี้ให้เห็นว่า โซน 3 มีการติดต่อทางการค้ากับโซน 2 มากกว่าโซน 1 ซึ่งห่างไกลออกไป อันอาจเนื่องจากระยะทาง เส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงกันและแต่ละโซนต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน และพบอีกว่า โซน 2 ได้เปรียบทางการแลกเปลี่ยนสินค้าต่อโซน 3 อันอาจเนื่องจากโซน 2 เป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรใหญ่ของภาคใต้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.17 ปริมาณการขนส่งสินค้าเข้า-ออกทุกประเภททางรถยนต์ จำแนกตามโซนต่าง ๆ ในภาคใต้ ปี 2521

(หน่วย : พันตัน)

โซนภายในภาคใต้	ทั่วประเทศ	กทม.	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้			
						รวม	โซนที่ 1	โซนที่ 2	โซนที่ 3
สินค้าเข้า									
โซนที่ 1	349.6	258.7	16.1	9.7	40.1	25.0	14.0	8.3	2.7
โซนที่ 2	522.6	414.6	3.4	3.0	46.0	55.6	18.2	13.9	23.5
โซนที่ 3	206.1	124.8	7.3	2.6	18.4	53.0	13.0	40.0	-
สินค้าออก									
โซนที่ 1	917.0	665.3	38.0	37.3	131.2	45.2	14.0	18.2	13.0
โซนที่ 2	615.1	522.8	1.3	2.3	26.4	62.3	8.3	14.0	40.0
โซนที่ 3	164.5	118.2	8.1	7.5	4.5	26.2	2.7	23.5	-

ที่มา . กระทรวงคมนาคม

โซนที่ 1 หมายถึงจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร

โซนที่ 2 หมายถึงจังหวัดระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช และตรัง

โซนที่ 3 หมายถึงจังหวัดพัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

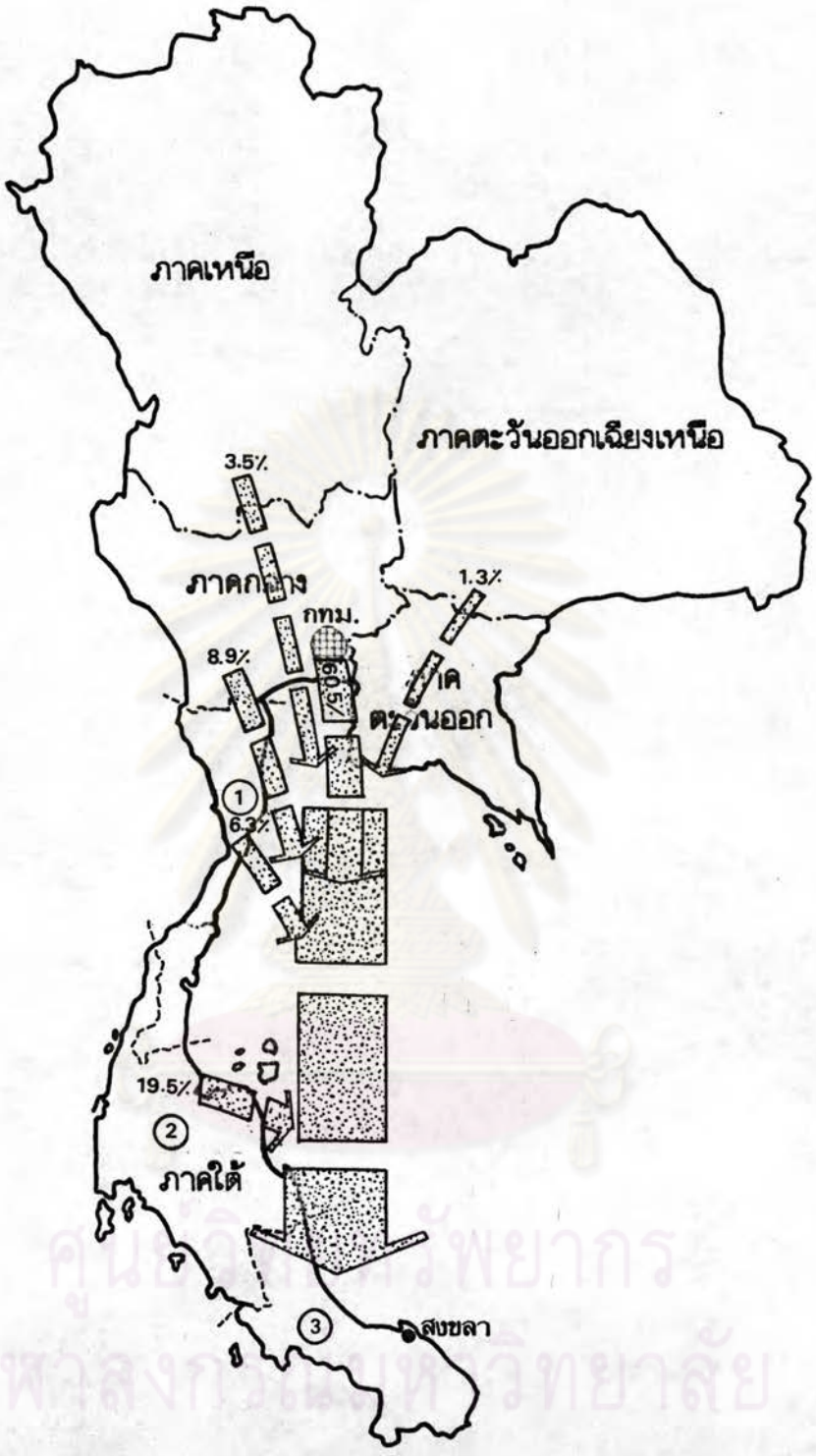

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

มาตราส่วน	**แสดง** ปริมาณการส่งสินค้าเข้าทุกประเภททางรถยนต์	แผนที่ 3.17
ที่มา: ตารางที่ 3	สัญญลักษณ์ 1. เพชรบุรี ประจวบ ชุมพร 2. ระนอง พังงา สุราษฎร์ฯ ภูเก็ต กระบี่ นครศรีฯ ตรัง 3. พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส	ทิศเหนือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

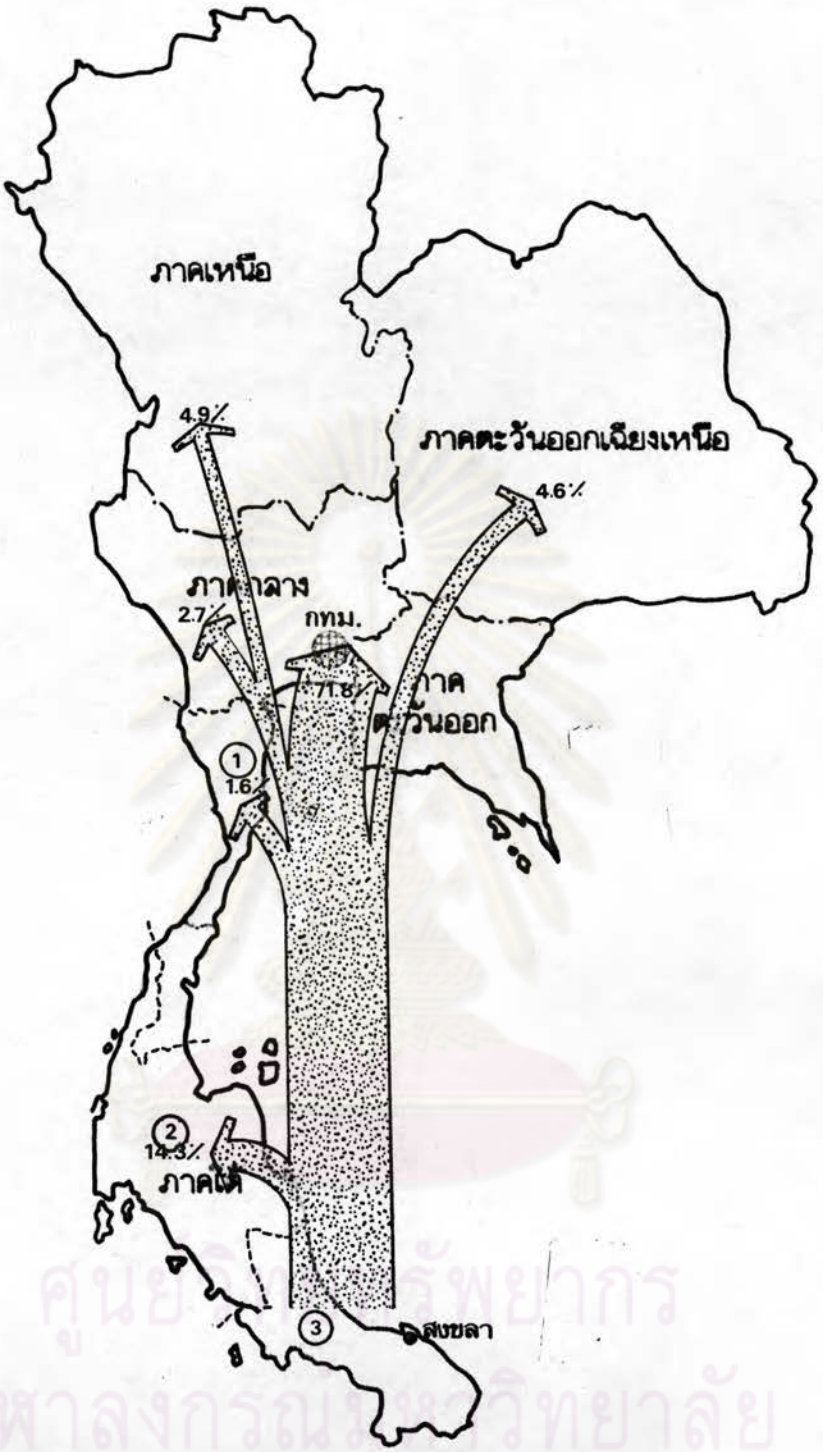

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

มาตราส่วน	**แสดง** ปริมาณการส่งสินค้าออกทุกประเภททางรถยนต์	แผนที่ 3.18
หัวเรื่อง: ตารางที่ 3	สัญญลักษณ์ 1.เพชรบุรี ประจวบ ชุมพร 2.ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง 3.พัทลุง สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส	ทิศเหนือ

2. การขนส่งทางรถไฟ

2.1 การขนส่งทางรถไฟระหว่างภาคต่าง ๆ

การศึกษาการขนส่งทางรถไฟระหว่างภาคต่าง ๆ พิจารณาได้จากตารางที่ 3.18 ซึ่งแสดงปริมาณการขนส่งสินค้าเข้าและออกทางรถไฟของภาคใต้ ปี 2524 ซึ่งได้จำแนกตามประเภทของสินค้าดังต่อไปนี้

ก) สินค้าเข้า สินค้าที่ขนส่งทางรถไฟมายังภาคใต้ส่วนใหญ่มาจากภายในภาคใต้เอง คิดเป็นร้อยละ 35.8 ของสินค้าเข้าทางรถไฟ รองลงไปคือมาจากกรุงเทพมหานครและภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 30 และ 14.2 ตามลำดับ สินค้าที่มาจากภายในภาคใต้เองส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทปูนซีเมนต์ ซึ่งมีโรงงานผลิตอยู่ที่ชุมทางรถไฟทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช รองลงไปคือแร่ ข้าว และพืชสวนอื่น ๆ ส่วนสินค้าที่มาจากกรุงเทพมหานครที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพืชไร่ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ข้าวและข้าวโพด เป็นต้น

ข) สินค้าออก สินค้าออกที่ขนส่งทางรถไฟส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะเดียวกับสินค้าเข้า กล่าวคือ เป็นการขนส่งภายในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 50 ของการขนส่งทางรถไฟ ซึ่งสูงกว่าการขนส่งไปยังกรุงเทพมหานครถึงเกือบ 2 เท่า สินค้าที่ขนส่งทางรถไฟไปยังกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรและป่าไม้ เช่น พืชสวน ข้าว ผลิตภัณฑ์ป่าไม้และปูนซีเมนต์

เป็นที่น่าสังเกตุว่า ลักษณะการขนส่งสินค้าทางรถไฟจะแตกต่างกับทางรถยนต์ กล่าวคือ การขนส่งสินค้าเข้าและออกระหว่างภาคใต้กับกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ใช้ทางรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 74 สำหรับสินค้าเข้าและร้อยละ 82.2 สำหรับสินค้าออกจากภาคใต้ แต่การขนส่งทางรถยนต์ภายในภาคใต้เองมีเพียงร้อยละ 10.6 เท่านั้น ส่วนการขนส่งโดยรถไฟระหว่างภาคใต้กับกรุงเทพมหานคร คิดเป็นเพียงร้อยละ 30 ในขณะที่การขนส่งภายในภาคสูงถึงร้อยละ 50

ตารางที่ 3.18 ปริมาณการขนส่งสินค้าเข้า - ออกทางรถไฟของภาคใต้ ปี 2524

(หน่วย : พันตัน)

ภาค	รวมทุกประเภท	ข้าว	ข้าวโพด	น้ำตาล	พืชไร่อื่น ๆ	พืชสวน	ผลิตภัณฑ์ป่าไม้	ปิโตรเลียม	กรวดทราย	แร่	ปูนซีเมนต์	อุปกรณ์ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	สินค้าอื่น ๆ	ไม่ทราบประเภท
สินค้าเข้าภาคใต้															
1. ทั่วประเทศ	1,073.9 (100)	178.1	170.1	17.7	45.7	39.1	6.4	24.1	3.0	163.0	162.7	15.3	45.2	190.5	13.0
2. กทม.	322.7 (30.0)	27.6	11.6	4.8	30.4	4.3	0.3	24.0	1.7	1.8	3.4	4.2	38.6	169.0	1.0
3. ภาคเหนือ	150.0 (14.0)	41.1	92.6	2.4	7.1	0.1	0.04	0	0	0	0	3.0	0.6	3.1	0
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	64.9 (6.0)	39.3	23.2	0.01	1.3	0	0.2	0	0	0	0	0.005	0.3	0.6	0.001
5. ภาคกลาง	152.2 (14.2	26.2	41.7	10.3	5.0	2.2	0.4	0.07	1.3	23.0	10.2	5.8	4.6	9.6	11.8
6. ภาคใต้	383.9 (35.8)	43.8	1.0	0.1	2.0	32.5	5.4	0	0.02	138.1	149.1	2.3	1.1	8.3	0.2
สินค้าออกจากภาคใต้															
1. ทั่วประเทศ	763.0 (100)	87.5	1.0	0.2	26.0	93.4	72.0	1.1	0.002	151.4	260.4	10.1	6.0	51.2	2.6
2. กทม.	205.5 (27.0)	38.5	0.001	0.2	5.3	54.0	43.7	1.0	-	9.7	27.2	1.6	3.8	18.0	2.4
3. ภาคเหนือ	19.4 (2.5)	0.004	0	0	8.5	6.6	2.2	0	-	0	0	0.002	0.2	1.9	0
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	26.7 (3.5)	0	0	0	9.0	0.003	17.4	0	-	0	0	0.001	0.2	0.1	0
5. ภาคกลาง	127.5 (16.7)	5.1	0	0	1.2	0.4	3.3	0.005	-	3.6	84.2	6.1	0.5	23.0	0
6. ภาคใต้	383.7 (50.3)	43,8	1.0	0.01	2.0	32.5	5.4	0.007	0.002	138.1	149.1	2.3	1.1	8.3	0.1

ที่มา : กระทรวงคมนาคม

ตัวเลขในวงเล็บ ( ) แสดงจำนวนร้อยละ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 การขนส่งสินค้าทางรถไฟภายในภาคใต้

การขนส่งสินค้าทางรถไฟภายในภาคใต้ พิจารณาได้จากตารางที่ 3.19 แสดงปริมาณการขนส่งสินค้า เข้าและออกทุกประเภทภายในภาคใต้ปี 2524 ซึ่งได้จำแนกพื้นที่ภาคใต้ออกเป็น 3 โซน เช่นเดียวกัน

ก) สินค้าเข้า การขนส่งสินค้าทางรถไฟจะมีลักษณะต่างไปจากการขนส่งทางรถยนต์ กล่าวคือ สินค้าที่ขนส่งทางรถไฟจากกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จะมาลงที่โซน 3 ซึ่งมีหาดใหญ่เป็นชุมทางรถไฟ และศูนย์การตลาดที่สำคัญของโซนนี้ แต่ทางรถยนต์นั้นส่วนใหญ่มาลงที่โซน 2 การขนส่งสินค้าทางรถไฟระหว่างโซน 2 และ 3 ยังคงความสำคัญเช่นเดียวกับทางรถยนต์

ข) สินค้าออก การขนส่งสินค้าจากภาคใต้ไปสู่ภาคอื่น ๆ โดยทางรถไฟ จะพบว่าส่วนใหญ่ส่งออกจากโซน 2 ไปยังภาคใต้ด้วยกัน รองลงมาคือส่งไปยังกรุงเทพมหานครและภาคกลาง

นอกจากนี้ ตารางที่ 3.20 ซึ่งแสดงการขนส่งสินค้าประเภทต่าง ๆ จากสถานีรถไฟที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาไปยังปลายทางต่าง ๆ ในปี 2523 พอจะสรุปได้ดังนี้

จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดในพื้นที่ศึกษาที่มีความสำคัญในด้านการขนส่งทางรถไฟ โดยมีชุมทางรถไฟหาดใหญ่เป็นสถานีสำคัญที่สุดจากจำนวนสถานีทั้งหมด 9 สถานี สินค้าที่ส่งจากชุมทางหาดใหญ่มีหลายชนิด เช่น ข้าว ข้าวโพด ที่ส่งไปยังสถานีภายในภาคใต้ ยางพารา ไม้แปรรูปซึ่งส่วนใหญ่ส่งไปยังกรุงเทพมหานคร มะพร้าวและปูนซีเมนต์ซึ่งส่งไปยังภาคใต้และภาคกลาง นอกจากนั้นยังมีน้ำมันปิโตรเลียม แร่ และปุ๋ย สถานีรถไฟอื่น ๆ ที่สำคัญเห็นจะได้แก่ สถานีรถไฟในอำเภอสะเดา ซึ่งอยู่ติดชายแดนไทย-มาเลเซีย โดยเฉพาะสถานีปาดังเบซาร์ซึ่งส่งไม้แปรรูป ปูนซีเมนต์ และน้ำมันปิโตรเลียมไปยังภาคใต้และภาคกลาง และสถานีคลองแงะซึ่งส่วนใหญ่ส่งยางพาราไปยังภาคกลาง

สถานีที่ส่งสินค้ายางไปยังภาคอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ ชุมทางหาดใหญ่ (คิดเป็นปริมาณประมาณ 6000 ตัน) สถานีศาลาทุ่งลุงในอำเภอหาดใหญ่ (ประมาณเกือบ 300 ตัน) และสถานีคลองแงะในอำเภอสะเดา (ประมาณ 350 ตัน)

ส่วนสถานีที่ส่งสินค้าไม้แปรรูปที่สำคัญได้แก่ ชุมทางหาดใหญ่ สถานีควนเนียงในอำเภอหาดใหญ่ และสถานีคลองแงะ และสถานีปาดังเบซาร์ในอำเภอสะเดา

ตารางที่ 3.19 ปริมาณการขนส่งสินค้าเข้า-ออก ทุกประเภททางรถไฟ จำแนกตามโซนในภาคใต้ปี 2524

(หน่วย : พันตัน)

โซนภายในภาคใต้	ทั่วประเทศ	กทม.	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคกลาง	ภาคใต้			
						รวม	โซนที่ 1	โซนที่ 2	โซนที่ 3
สินค้าเข้า									
โซนที่ 1	114.8	12.0	26.0	10.1	0.8	65.9	2.5	62.6	0.8
โซนที่ 2	223.3	83.3	21.8	8.7	17.5	92	9.7	76.0	6.3
โซนที่ 3	850.2	239.3	128.1	56.3	73.2	253.3	51.7	227.2	74.4
สินค้าออก									
โซนที่ 1	146.0	16.2	29.1	14.2	22.6	63.9	2.5	9.7	51.7
โซนที่ 2	595.7	141.0	15.2	13.7	60.0	365.8	62.6	76.0	227.2
โซนที่ 3	167.3	64.4	4.3	13.0	4.1	81.5	0.8	6.3	74.4

ที่มา : กระทรวงคมนาคม

หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.20 การขนส่งสินค้าทางรถไฟจากสถานีรถไฟพื้นที่ศึกษา จำแนกตามประเภทสินค้า ปี 2523

สถานีรถไฟพื้นที่ศึกษา	ข้าว		ข้าวโพด		ยางพารา		ไม้แปรรูป		ยิปซัม		ปูนซีเมนต์		มันเส้น		แร่		ปุ๋ย	
	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)	ปลายทาง	ปริมาณ (ตัน)
จังหวัดสงขลา																		
1. อำเภอจะนะ																		
- สถานีบ้านเกาะใหญ่	ภาคใต้	15																
2. อำเภอหาดใหญ่																		
- สถานีบ้านสิงขาน	ภาคใต้	27.5																
- ชุมทางหาดใหญ่	ภาคกลาง	4894			ภาคกลาง	5975	ภาคกลาง	956			ภาคกลาง	23.1	ภาคกลาง	12	ภาคกลาง	15.5	ภาคกลาง	300
	ภาคตต.	75													ภาคตต.	24		
							ภาคเหนือ	87			ภาคเหนือ	50						
	ภาคใต้	2085	ภาคใต้	135	ภาคใต้	80			ภาคใต้	15	ภาคใต้	34,922					ภาคใต้	1110
- สถานีสาขาชุ่งสูง	ภาคกลาง	12.5			ภาคกลาง	194												
					ภาคตต.	45												
					ภาคใต้	15												
- สถานีควนเนียง							ภาคกลาง	1618.5										
- สถานีบ้านค่าย่อย											ภาคใต้	43						
3. อำเภอเทพา																		
- สถานีเทพา									ภาคตต./น	267								
	ภาคใต้	42.5																
4. อำเภอสะเดา																		
- สถานีคลองแงะ					ภาคกลาง	306.3	ภาคกลาง	54										
					ภาคใต้	45												
- สถานีปาดังเบซาร์							ภาคกลาง	26			ภาคกลาง	3323	ภาคกลาง	1,133				
											ภาคใต้	86,190	ภาคใต้	99				
จังหวัดพัทลุง																		
1. อำเภอควนขนุน																		
- สถานีแหลมโตนด	ภาคกลาง	60																
	ภาคตต.	67.5																
	ภาคใต้	2,250																
- สถานีปากคลอง	ภาคกลาง	1200													ภาคกลาง	11		
	ภาคตต.	235																
	ภาคใต้	12,326	ภาคใต้	15														
2. อำเภอเมืองพัทลุง																		
- สถานีพัทลุง	ภาคกลาง	1,827			ภาคกลาง	12	ภาคกลาง	80										
	ภาคตต.	888					ภาคตต.	24										
	ภาคใต้	11,231	ภาคใต้	145														
3. อำเภอเขาชัยสน																		
- สถานีบ้านคันไทย	ภาคกลาง	228																
	ภาคใต้	172																
- สถานีเขาชัยสน	ภาคกลาง	40																
	ภาคตต.	27.0																
	ภาคใต้	724																
- สถานีบางแก้ว	ภาคกลาง	125																
	ภาคตต.	288																
	ภาคใต้	6,350																
4. อำเภอปากพนัง																		
- สถานีหารเทา	ภาคกลาง	12.5																
																	ภาคกลาง	33
	ภาคใต้	67.5																
- สถานีโคกทราย	ภาคใต้	15																
											ภาคใต้	45						

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของภาคใต้ สินค้าที่ส่งทางรถไฟส่วนใหญ่จึงเป็นสินค้าข้าว ปรากฏว่า ทุกสถานีในจำนวน 8 สถานีของจังหวัดพัทลุง ส่งข้าวไปยังภาคใต้ อันได้แก่

1) อำเภอควนขนุน - สถานีแหลมโตนด ส่งข้าวรวมประมาณ 2400 ตัน
- สถานีปากคลอง ส่งข้าวรวมประมาณ 14,000 ตัน

2) อำเภอเมืองพัทลุง - สถานีพัทลุง ส่งข้าวรวมประมาณ 13,500 ตัน

3) อำเภอเขาชัยสน - สถานีบ้านต้นโคน ส่งข้าวรวมประมาณ 400 ตัน
- สถานีเขาชัยสน ส่งข้าวรวมประมาณ 800 ตัน
- สถานีบางแก้ว ส่งข้าวรวมประมาณ 7000 ตัน

4) อำเภอปากพยูน - สถานีหารเทา ส่งข้าวรวมประมาณ 80 ตัน
- สถานีโคกทราย ส่งข้าวรวมประมาณ 15 ตัน

3. <u>การขนส่งสินค้าทางเรือในพื้นที่ศึกษา</u>

พื้นที่ศึกษา มีจังหวัดที่ติดทะเลและมีท่าเรือขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ คือ จังหวัดสงขลา ทางด้านอ่าวไทย มีท่าเรือขนส่งสินค้าที่สำคัญ คือ ท่าเรือสงขลา และจังหวัดสตูล ซึ่งอยู่ทางด้านทะเลอันดามัน มีท่าเรือที่สำคัญคือ ท่าเรือเกาะยาว ท่าเรือปากบารา และท่าเรือเกาะนก

จากตารางที่ 3.21 แสดงสถิติปริมาณการขนส่งสินค้าเข้าและออกจากท่าเรือในพื้นที่ศึกษา จำแนกตามประเภทสินค้า ตั้งแต่ปี 2520 ถึง 2522 พบว่า ท่าเรือที่มีความสำคัญใน

ด้านขนถ่ายสินค้าเข้าออกมากที่สุดคือ ท่าเรือสงขลา ซึ่งสามารถขนถ่ายสินค้าในปี 2520 ได้ประมาณ 584,000 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 803,000 ตัน ในปี 2522 รองลงไปคือ ท่าเรือเกาะนก ท่าเรือปากบารา และท่าเรือเกาะยาว ในช่วง 3 ปี ดังกล่าว ท่าเรือส่วนใหญ่มีแนวโน้มในความสามารถรับปริมาณสินค้าเข้าออกได้มากขึ้น โดยเฉพาะท่าเรือเกาะยาวได้เพิ่มขึ้นถึงสองเท่า ในขณะที่ท่าเรือเกาะนกมีแนวโน้มลดลง

ทางด้านอ่าวไทยที่ท่าเรือสงขลา ตั้งแต่ปี 2520 จนถึงปี 2522 สินค้าที่ผ่านท่านี้ที่สำคัญคือ น้ำมันปิโตรเลียม ยางพารา และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนการขนส่งทางด้านทะเลอันดามันมีสินค้าสำคัญที่ผ่านท่าเรือทั้งสามแห่งคือ ผลิตภัณฑ์ป่าไม้ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและพืชไร่อื่น ๆ

ก) <u>สินค้าเข้า</u>

จากตารางที่ 3.22 เป็นปริมาณสินค้าจากต่างประเทศและในประเทศขึ้นที่ท่าเรือในพื้นที่ศึกษาในปี 2522 พิจารณาได้ดังนี้คือ

สินค้าที่ขึ้นฝั่งทางด้านอ่าวไทยที่ท่าเรือสงขลาที่สำคัญคือ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ซึ่งส่วนใหญ่หรือประมาณ 260,000 ตัน ส่งมาจากภายในประเทศและอีกประมาณ 123,000 ตัน ส่งมาจากต่างประเทศ รองลงไปคือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประมาณ 79,000 ตัน ซึ่งแทบทั้งหมดส่งมาจากภายในประเทศ และผลิตภัณฑ์ป่าไม้ซึ่งส่งมาจากต่างประเทศทั้งหมด คิดเป็น 2800 ตัน

ส่วนสินค้าที่ขึ้นฝั่งทางด้านทะเลอันดามัน ปริมาณน้อยมาก อันได้แก่ การนำเข้าผลิตภัณฑ์ป่าไม้จากประเทศใกล้เคียง ประมาณ 360 ตัน และมาจากภายในประเทศประมาณ 140 ตัน นอกจากนั้นก็มีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมส่งมาจากภายในประเทศอีกเล็กน้อย

ข) <u>สินค้าออก</u>

จากตารางที่ 3.23 เป็นปริมาณสินค้าที่ขนถ่ายออกจากท่าเรือของพื้นที่ศึกษาไปยังต่างประเทศ และภายในประเทศในปี 2522

สินค้าที่ส่งออกจากท่าเรือด้านอ่าวไทยที่สำคัญได้แก่ ยางพารา ซึ่งแทบทั้งหมดส่งไปยังต่างประเทศ ประมาณ 217,400 ตัน และอีก 600 ตัน ส่งไปภายในประเทศ รองลงไปคือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งส่งไปยังต่างประเทศประมาณ 40,000 ตัน ผลิตภัณฑ์

ปิโตรเลียมส่งไปยังภายในประเทศทั้งหมด ประมาณ 14,500 ตัน นอกจากนั้นมีสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศอีกเล็กน้อยคือ พืชไร่ ผลิตภัณฑ์ป่าไม้และแร่

สินค้าที่ส่งออกจากท่าเรือด้านทะเลอันดามันที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์ป่าไม้ที่ท่าเรือปากบาราซึ่งส่งไปยังต่างประเทศประมาณ 1115 ตัน และ 48 ตัน ส่งไปยังภายในประเทศ รองลงไปคือยางพาราที่ท่าเรือเกาะนกส่งไปยังต่างประเทศทั้งหมดประมาณ 1000 ตัน

กล่าวโดยสรุป การขนส่งสินค้าทางเรือในพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่ท่าเรือสงขลาส่งออกยางพาราไปยังต่างประเทศ และนำเข้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจากภายในประเทศมากที่สุด ส่วนทางด้านทะเลอันดามันส่วนใหญ่ส่งออกสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ป่าไม้และยางพาราโดยนำเข้าผลิตภัณฑ์ป่าไม้จากต่างประเทศอีกเล็กน้อย ซึ่งคาดว่าผลิตภัณฑ์ป่าไม้ที่นำเข้าอาจจะเป็นไม้ซุงจากประเทศมาเลเซีย และที่ส่งออกคือ ถ่านหิน เนื่องจากจังหวัดสตูลมีโรงเลื่อยและโรงเผาถ่านใหญ่ ๆ หลายแห่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.21 ปริมาณการขนส่งสินค้าเข้า-ออกทางเรือในพื้นที่ศึกษา จำแนกตามประเภทสินค้า ปี 2520 - 2522

(หน่วย : เมตริกตัน)

ท่าเรือในพื้นที่ศึกษา	รวมสินค้าทุกประเภท	น้ำตาล	พืชไร่อื่น ๆ	ยางพารา	ผลิตภัณฑ์ป่าไม้	ปิโตรเลียม	กรวดทราย	แร่	ปูนซีเมนต์	อุปกรณ์ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	อื่น ๆ
จังหวัดสงขลา												
- ท่าเรือสงขลา												
ปี 2520	584,000	4,300	1,600	163,000	2,600	316,300	3000	-	-	1,000	30,500	61,700
2521	668,000	-	2,200	171,000	3,100	362,300	-	3,700	160	20	77,000	49,100
2522	803,000	-	1,900	217,000	3,800	395,000	-	108	-	-	113,700	71,500
จังหวัดสตูล												
1 ท่าเรือเกาะยาว												
ปี 2520	523	-	76	-	350	-					80	17
2521	368	-	60	-	270	-					20	18
2522	1056	-	43	-	980	-					12	21
2 ท่าเรือปากบารา												
ปี 2520	1130	-	-	-	1130	-					-	-
2521	1251	-	-	-	1236	-					1	14
2522	1165	-	-	-	1163	2					-	-
3 ท่าเรือเกาะนก												
ปี 2520	2600	-	205	390	1800	-					205	-
2521	2860	-	190	820	1800	-					18	32
2522	2050	-	4	1,000	1030	-					10	6

ที่มา : กระทรวงคมนาคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.22 ปริมาณสินค้าเข้าจากต่างประเทศและในประเทศ ขึ้นฝั่งที่ท่าเรือในพื้นที่ศึกษาจำแนกตามประเภทสินค้า ปี 2522

(หน่วย : เมตริกตัน)

ท่าเรือในพื้นที่ศึกษา	รวมสินค้าทุกประเภท	น้ำตาล	พืชไร่อื่น ๆ	ยางพารา	ผลิตภัณฑ์ป่าไม้	ปิโตรเลียม	กรวดทราย	แร่	ปูนซีเมนต์	อุปกรณ์ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	อื่น ๆ
จังหวัดสงขลา												
1. ท่าเรือสงขลา	523,000				2,800	379,190					79,000	62,000
1.1 มาจากต่างประเทศ	135,000				2,800	123,000					300	8,900
1.2 มาจากในประเทศ	388,000				-	256,190					78,700	53,100
จังหวัดสตูล												
1. ท่าเรือเกาะยาว	23										12	11
1.1 มาจากต่างประเทศ	23										12	11
1.2 มาจากในประเทศ	-										-	-
2. ท่าเรือปากบารา	2					2						
2.1 มาจากต่างประเทศ	2					2						
3. ท่าเรือเกาะนก	520				500						10	10
3.1 มาจากต่างประเทศ	360				360						-	-
3.2 มาจากในประเทศ	160				140						10	10
รวม	523,545				3,300	379,192					79,022	62,021

ที่มา : กระทรวงคมนาคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.23 ปริมาณสินค้าออกจากท่าเรือในพื้นที่ศึกษาไปยังต่างประเทศ และท่าเรืออื่นภายในประเทศจำแนกตามประเภทสินค้าปี 2522

(หน่วย : เมตริกตัน)

ท่าเรือในพื้นที่ศึกษา	รวมสินค้าทุกประเภท	น้ำตาล	พืชไร่อื่น ๆ	ยางพารา	ผลิตภัณฑ์ป่าไม้	ปิโตรเลียม	กรวดทราย	แร่	ปูนซีเมนต์	อุปกรณ์ก่อสร้าง	ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	อื่น ๆ
จังหวัดสงขลา												
1. ท่าเรือสงขลา	280,000		1900	218,000	1000	14,500	-	100	-		35,000	9500
1.1 ไปต่างประเทศ	255,000		1900	217,400	550	-	-	80	-		34,980	90
1.2 ภายในประเทศ	25,000		-	600	450	14,500	-	20	-		20	9410
จังหวัดสตูล												
1. ท่าเรือเกาะยาว	1033		43		980							10
1.1 ไปต่างประเทศ	1033		43		980							10
1.2 ภายในประเทศ	-		-		-							-
2. ท่าเรือปากบารา	1163				1163							
2.1 ไปต่างประเทศ	1115				1115							
2.2 ภายในประเทศ	48				48							
3. ท่าเรือเกาะนก	1530		3	1000	523						4	
3.1 ไปต่างประเทศ	1530		3	1000	523						4	
3.2 ภายในประเทศ	-		-	-	-						-	
รวม	283,726		1,946	219,000	3,666	14,500		100			35,004	9510

ที่มา : กระทรวงคมนาคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

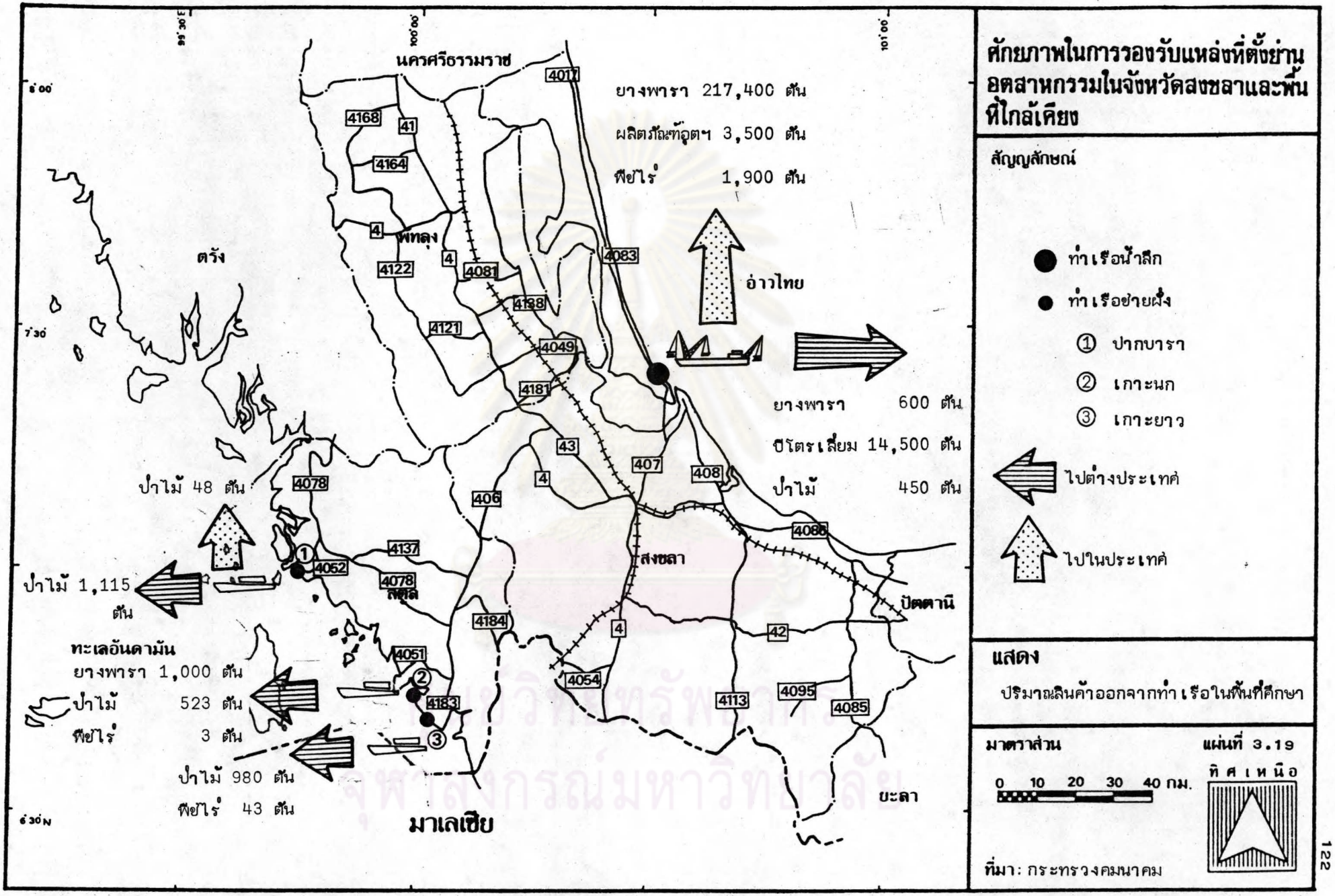

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. ลักษณะโครงสร้าง เศรษฐกิจ

การศึกษาลักษณะโครงสร้าง เศรษฐกิจใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ระหว่าง ปี 2518 - 2528 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การศึกษานี้ ได้สรุปลักษณะโครงสร้าง เศรษฐกิจ เปรียบ เทียบระหว่างภาคและจังหวัดในพื้นที่ศึกษาจำแนกตาม สาขาการผลิต หลักคือ สาขา เกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม และสาขาพาณิชยกรรมและบริการ และ เพื่อ เน้นให้ เห็นถึงบทบาทความสำคัญของอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing) ซึ่ง เป็น สาขาย่อยของสาขาอุตสาหกรรม จึงได้แสดง เปรียบ เทียบ เป็นสัดส่วนร้อยละไว้ด้วย ดังราย-ละ เอียดปรากฏในตารางที่ 1

8.1 โครงสร้าง เศรษฐกิจระดับภาค

จากตารางที่ 3.24 และ 3.25 ลักษณะโครงสร้าง เศรษฐกิจของ ประ เทศในปี 2518 มีมูลค่าการผลิตหลักจากสาขาพาณิชยกรรมและบริการ คิด เป็นสัดส่วน ประมาณ เกือบครึ่งหนึ่งของผลผลิตรวม และมีสัดส่วนสูงกว่าสาขาอุตสาหกรรมถึงสอง เท่า เมื่อพิจารณาลักษณะโครงสร้าง เศรษฐกิจของประ เทศในช่วงระหว่าง 5 และ 10 ปี จะ เห็นว่า มูลค่าการผลิตหลักยังคง เป็นสาขาพาณิชยกรรมและบริการ ซึ่งรักษาสัดส่วนอยู่ในระดับประมาณ ร้อยละ 50 ของผลผลิตรวมมาโดยตลอด สัดส่วนสาขา เกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ ลดลงจากร้อยละ 30 ในปี 2518 เป็น 25.8 ในปี 2522 และ เหลือเพียง 23.8 ในปี 2526 แต่กลับไป เพิ่มในสัดส่วนของสาขาอุตสาหกรรมจากร้อยละ 23.5 ในปี 2518 เพิ่ม เป็น 27.8 ในปี 2522 ซึ่งสัดส่วนของสาขานี้ อุตสาหกรรมการผลิตมีบทบาทมากขึ้นด้วย กล่าวคือ จากร้อยละ 18 ในปี 2518 เป็น 20.8 ในปี 2522 และ 21.1 ในปี 2526 อัตราการ เติบโต ของสาขาอุตสาหกรรมในช่วง 5 ปีแรก (2518 - 2522) ประมาณร้อยละ 10 ต่อปี และลดลง เหลือเพียงร้อยละ 3.8 ในช่วง 5 ปีหลัง (2522 - 2526) ซึ่ง เป็นไปในทำนอง เดียวกับการ เปลี่ยนแปลงของอัตราการ เติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประ เทศ

ลักษณะโครงสร้าง เศรษฐกิจของภาคอื่น ๆ สอดคล้องกับลักษณะโครง-สร้างของประ เทศ กล่าวคือ สาขา เกษตรกรรมและสาขาพาณิชยกรรมและบริการ เป็นสาขา การผลิตหลัก ยก เว้นโครงสร้างของกรุง เทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีสาขาพาณิชยกรรมและ สุขาอุตสาหกรรม เป็นสาขาการผลิตหลัก สัดส่วนการผลิตในสาขา เกษตรกรรมของทุกภาคมี แนวโน้มลดลง โดย เฉพาะภาคกลาง ซึ่งลดลงจากร้อยละ 41.5 ในปี 2518 เป็นร้อยละ 34.7

ตารางที่ 3.24 ผลิตภัณฑ์ในประเทศรวม (GDP) จำแนกตามสาขาการผลิตหลักและสาขาอุตสาหกรรมการผลิต ราคาคงที่ปี 2515

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคและสาขาการผลิต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528*
1. ทั่วราชอาณาจักร	203,561.9	221,275.1	237,180.9	261,127.2	276,952.3	292,896.5	311,271.5	324,033.3	342,944.9	364,206.7	378,761.1
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)
- สาขาเกษตรกรรม	62,083.2	65,898.6	65,535.7	72,514.6	71,408.1	72,785.3	77,701.7	78,501.1	81,449.8	85,901.5	87,895.7
	(30.5)	(29.8)	(27.6)	(27.8)	(25.8)	(24.9)	(24.9)	(24.2)	(23.8)	(23.6)	(23.2)
- สาขาอุตสาหกรรม	47,831.0	55,507.9	63,644.4	70,208.5	76,918.1	81,995.5	84,613.0	86,846.0	92,591.9	100,177.9	102,542.0
	(23.5)	(25.1)	(26.8)	(26.9)	(27.8)	(27.9)	(27.2)	(26.8)	(27.0)	(27.5)	(27.1)
อุตสาหกรรมการผลิต	(18.0)	(19.2)	(20.3)	(20.1)	(20.8)	(20.7)	(20.7)	(20.8)	(21.1)	(21.2)	(20.8)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	93,647.7	99,868.6	108,000.8	118,404.1	128,626.1	138,115.7	148,956.8	158,686.2	168,903.2	178,127.3	188,323.4
	(46.0)	(45.1)	(45.6)	(45.3)	(46.4)	(47.2)	(47.9)	(50.0)	(49.2)	(48.9)	(49.7)
2. ภาคเหนือ	29,972.6	32,010.5	31,585.6	35,111.7	36,822.7	37,272.1	41,082.6	42,511.0	44,475.8	47,302.2	49,698.7
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	14,792.0	15,976.6	14,261.5	16,253.1	16,706.7	16,607.9	18,146.9	18,319.9	18,367.8	19,552.6	20,131.4
	(49.4)	(49.9)	(45.1)	(46.3)	(45.4)	(44.6)	(44.2)	(43.1)	(41.3)	(41.4)	(40.5)
- สาขาอุตสาหกรรม	2,937.5	3,451.3	3,847.8	4,229.3	4,532.6	4,573.1	4,515.0	4,832.7	5,230.0	6,019.9	6,618.5
	(9.8)	(10.8)	(12.2)	(12.0)	(12.3)	(12.3)	(11.0)	(11.4)	(11.8)	(12.7)	(13.3)
อุตสาหกรรมการผลิต	(4.8)	(5.0)	(5.8)	(6.0)	(6.0)	(5.4)	(5.0)	(5.0)	(5.1)	(5.1)	(4.9)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	12,243.1	12,582.6	13,476.3	14,629.3	15,583.4	16,091.1	18,420.7	19,358.4	20,878.0	21,729.7	22,948.8
	(40.8)	(39.3)	(42.7)	(41.7)	(42.3)	(43.1)	(44.8)	(45.5)	(46.9)	(45.9)	(46.2)
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34,488.3	35,025.2	34,083.0	39,124.3	41,500.7	44,574.1	45,959.7	48,541.3	54,082.9	55,277.6	57,234.5
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	16,449.2	16,506.5	14,442.5	17,265.9	18,169.4	19,792.2	19,026.8	18,867.7	22,403.6	21,844.0	22,354.5
	(47.7)	(47.1)	(42.4)	(44.1)	(43.8)	(44.4)	(41.4)	(38.9)	(41.4)	(39.5)	(39.1)
- สาขาอุตสาหกรรม	4,414.3	4,707.9	5,157.8	5,587.1	5,794.1	5,781.8	5,666.1	6,077.7	6,188.8	6,912.5	7,104.6
	(12.8)	(13.5)	(15.1)	(14.3)	(13.9)	(13.0)	(12.3)	(12.5)	(11.5)	(12.5)	(12.4)
อุตสาหกรรมการผลิต	(7.2)	(7.7)	(8.3)	(8.0)	(8.2)	(7.3)	(7.0)	(7.0)	(6.5)	(7.2)	(7.1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.24 (ต่อ)

ภาคและสาขาการผลิต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528*
- สาขาพาณิชย์และบริการ	13,624.8	13,810.8	14,482.7	16,271.3	17,537.2	19,000.1	21,266.8	23,595.9	25,490.5	26,521.1	27,775.4
	(39.5)	(39.4)	(42.5)	(41.6)	(42.3)	(42.6)	(46.3)	(48.6)	(47.1)	(48.0)	(48.5)
4. ภาคตะวันออก	15,177.3	17,082.1	18,565.4	20,499.3	18,843.2	20,702.8	22,873.8	24,071.2	24,530.7	26,860.3	27,796.5
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	6,261.9	7,501.3	7,853.9	9,245.8	7,493.5	8,074.3	8,766.7	9,042.2	8,868.7	10,073.5	10,174.6
	(41.3)	(43.9)	(42.3)	(45.1)	(39.8)	(39.0)	(38.3)	(37.6)	(36.1)	(37.5)	(36.6)
- สาขาอุตสาหกรรม	3,201.7	3,632.8	4,370.2	4,845.9	4,718.7	4,677.5	4,914.4	5,278.5	5,681.1	6,259.6	6,547.0
	(21.1)	(21.3)	(23.5)	(23.6)	(25.0)	(22.6)	(21.5)	(21.9)	(23.2)	(23.3)	(23.6)
อุตสาหกรรมการผลิต	(17.8)	(17.6)	(19.5)	(20.1)	(20.4)	(17.8)	(17.3)	(17.5)	(18.0)	(18.0)	(17.7)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	5,713.7	5,948.0	6,341.3	6,407.6	6,631.0	7,951.0	9,192.7	9,750.5	9,980.9	10,527.2	11,074.9
	(37.6)	(34.8)	(34.2)	(31.3)	(35.2)	(38.4)	(40.2)	(40.5)	(40.7)	(39.2)	(39.8)
5. ภาคตะวันตก	14,716.9	16,513.9	17,695.3	18,538.2	18,071.8	17,722.6	20,461.3	22,244.1	21,464.5	23,425.5	23,986.6
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	6,973.3	7,819.8	7,956.3	8,356.7	7,290.1	6,969.6	8,385.4	9,640.7	8,529.6	9,583.6	9,573.2
	(47.4)	(47.3)	(45.0)	(45.1)	(40.4)	(39.3)	(40.9)	(43.3)	(39.7)	(40.9)	(39.9)
- สาขาอุตสาหกรรม	2,297.1	2,669.0	3,184.2	3,191.6	3,618.2	3,408.6	3,778.0	4,308.1	4,254.1	4,818.7	4,882.3
	(15.6)	(16.2)	(17.9)	(17.2)	(20.0)	(19.2)	(18.5)	(19.4)	(19.8)	(20.6)	(20.4)
อุตสาหกรรมผลิต	(9.6)	(10.3)	(11.7)	(9.6)	(12.3)	(10.0)	(10.4)	(12.4)	(12.2)	(12.9)	(13.0)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	5,446.5	6,025.1	6,554.8	6,989.9	7,163.5	7,344.4	8,297.9	8,295.3	8,680.8	9,023.2	9,531.1
	(37.0)	(36.5)	(37.1)	(37.7)	(39.6)	(41.5)	(40.6)	(37.3)	(40.5)	(38.5)	(39.7)

ตารางที่ 3.24 (ต่อ)

ภาคและสาขาการผลิต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528*
6. ภาคกลาง	9,881.6	10,211.9	11,328.6	11,689.4	12,280.3	12,787.3	14,209.2	14,502.6	14,328.5	15,991.7	16,770.9
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	4,103.2	3,800.9	4,409.0	4,100.1	4,256.5	4,096.1	4,715.7	4,892.7	4,435.9	5,409.2	5,568.4
	(41.5)	(37.2)	(38.9)	(35.1)	(34.7)	(32.0)	(33.2)	(33.7)	(30.9)	(33.8)	(33.2)
- สาขาอุตสาหกรรม	1,705.4	2,006.0	2,301.7	2,649.5	2,719.9	2,951.2	2,894.6	2,905.8	2,918.0	3,333.4	3,546.6
	(17.3)	(19.6)	(20.3)	(22.7)	(22.1)	(23.1)	(20.4)	(20.1)	(20.4)	(20.9)	(21.2)
อุตสาหกรรมการผลิต	(11.6)	(12.4)	(13.0)	(15.7)	(15.3)	(14.8)	(13.3)	(13.4)	(13.6)	(13.9)	(13.8)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	4,073.0	4,405.0	4,617.9	4,939.8	5,303.9	5,740.0	6,598.9	6,704.1	6,974.6	7,249.1	7,655.9
	(41.2)	(43.2)	(40.8)	(42.2)	(43.2)	(44.9)	(46.4)	(46.2)	(48.7)	(45.3)	(45.6)
7. กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	78,272.6	87,470.1	98,077.7	108,507.7	120,445.4	130,376.0	135,717.7	141,485.3	150,597.0	160,821.2	167,374.5
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	4,108.9	4,197.2	5,085.5	5,285.9	5,553.3	5,171.9	5,808.1	5,327.6	4,862.8	5,470.2	5,534.0
	(5.3)	(4.8)	(5.2)	(4.9)	(4.6)	(4.0)	(4.3)	(3.8)	(3.2)	(3.4)	(3.3)
- สาขาอุตสาหกรรม	30,597.9	35,861.9	40,968.9	45,482.5	50,740.1	55,719.0	58,343.5	59,257.3	64,207.9	68,272.4	69,338.1
	(39.0)	(41.0)	(41.8)	(41.9)	(42.1)	(42.7)	(43.0)	(41.9)	(42.7)	(42.5)	(41.4)
อุตสาหกรรมการผลิต	(34.2)	(35.8)	(35.8)	(35.3)	(35.6)	(35.7)	(36.8)	(36.5)	(37.3)	(36.8)	(36.2)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	43,565.8	47,411.0	52,023.3	57,739.3	64,152.0	69,485.1	71,566.1	76,900.4	81,526.3	27,078.6	92,502.4
	(55.7)	(54.2)	(53.0)	(53.2)	(53.3)	(53.3)	(52.7)	(54.3)	(54.1)	(54.1)	(55.3)
8. ภาคใต้	21,052.6	22,961.4	25,843.3	27,656.6	28,988.2	29,461.6	30,967.2	30,677.8	33,465.5	34,528.2	35,899.4
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	9,394.7	10,096.3	11,527.0	12,007.1	11,938.6	12,073.3	12,852.1	12,410.3	13,981.4	13,968.4	14,559.6
	(44.6)	(43.9)	(44.6)	(43.4)	(41.2)	(41.0)	(41.5)	(40.5)	(41.8)	(40.5)	(40.6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.24 (ต่อ)

ภาคและสาขาการผลิต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528*
- สาขาอุตสาหกรรม	2,677.1	3,179.0	3,813.8	4,222.6	4,794.5	4,884.3	4,501.4	4,185.9	4,112.0	4,561.4	4,504.9
	(12.7)	(13.9)	(14.8)	(15.3)	(16.5)	(16.6)	(14.5)	(13.6)	(12.3)	(13.2)	(12.8)
อุตสาหกรรมการผลิต	(4.1)	(4.3)	(4.5)	(4.4)	(4.8)	(5.1)	(4.2)	(4.2)	(4.1)	(4.3)	(4.2)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	8,980.8	9,686.1	10,502.5	11,426.9	12,255.1	12,504.0	13,613.7	14,081.6	15,372.1	15,998.4	16,834.9
	(42.7)	(42.2)	(40.6)	(41.3)	(42.3)	(42.4)	(44.0)	(45.9)	(45.9)	(46.3)	(46.8)
9. พื้นที่ศึกษา	5,312.2	6,096.6	6,805.5	7,232.1	7,549.6	7,086.8	7,916.5	7,951.6	8,767.7	9,021.3	9,408.6
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	2,181.3	2,626.6	2,861.0	2,870.0	2,802.9	2,600.1	2,984.5	2,913.7	3,243.0	3,186.8	3,290.2
	(41.1)	(43.1)	(42.1)	(39.7)	(37.1)	(36.7)	(37.7)	(36.6)	(37.0)	(35.3)	(35.0)
- สาขาอุตสาหกรรม	625.0	718.9	819.1	899.9	1,034.7	871.9	953.2	889.5	945.4	1,058.0	1,083.7
	(11.8)	(11.8)	(12.0)	(12.5)	(13.7)	(12.3)	(12.0)	(11.2)	(10.8)	(11.7)	(11.5)
อุตสาหกรรมการผลิต	(4.9)	(4.8)	(4.8)	(4.6)	(4.9)	(5.0)	(4.2)	(3.8)	(3.7)	(4.0)	(3.9)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	2,505.9	2,751.1	3,125.4	3,462.2	3,712.0	3,614.8	3,978.8	4,148.4	4,579.3	4,776.5	5,034.7
	(47.1)	(45.1)	(45.9)	(47.8)	(49.2)	(51.0)	(50.3)	(52.2)	(52.2)	(53.0)	(53.5)
10. จังหวัดสงขลา	3,647.4	4,222.4	4,702.7	5,063.2	5,352.4	4,980.2	5,478.3	5,498.1	6,088.1	6,334.2	6,626.5
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	1,347.1	1,706.7	1,790.3	1,756.2	1,682.9	1,644.6	1,816.8	1,833.3	2,023.8	2,014.2	2,093.3
	(36.9)	(40.4)	(38.1)	(34.7)	(31.4)	(33.0)	(33.2)	(33.4)	(33.3)	(31.8)	(31.6)
- สาขาอุตสาหกรรม	483.2	532.7	617.5	763.9	879.1	714.0	780.4	677.9	738.4	831.5	851.7
	(13.3)	(12.6)	(13.1)	(15.1)	(16.4)	(14.4)	(14.2)	(12.3)	(12.1)	(13.1)	(12.8)
อุตสาหกรรมการผลิต	(6.5)	(5.6)	(5.8)	(5.6)	(5.8)	(5.9)	(5.1)	(4.4)	(4.2)	(4.5)	(4.5)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	1,817.1	1,983.0	2,294.9	2,543.1	2,790.4	2,621.6	2,881.1	2,986.9	3,325.9	3,488.5	3,681.5
	(49.8)	(47.0)	(48.8)	(50.2)	(52.2)	(52.6)	(52.6)	(54.3)	(54.6)	(55.1)	(55.6)

หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.24 (ต่อ)

ภาคและสาขาการผลิต	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528*
11. จังหวัดพัทลุง	1,030.9	1,209.6	1,257.7	1,357.9	1,344.6	1,301.1	1,530.5	1,613.9	1,641.2	1,675.8	1,736.4
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	458.3	543.7	572.7	657.7	608.0	515.6	658.8	672.1	674.1	675.0	687.1
	(44.5)	(45.0)	(44.1)	(48.4)	(45.2)	(39.6)	(43.1)	(41.6)	(41.1)	(40.3)	(39.6)
- สาขาอุตสาหกรรม	100.0	144.4	157.9	103.9	120.1	120.2	130.5	155.9	138.4	150.1	153.7
	(9.7)	(11.9)	(12.2)	(7.7)	(8.9)	(9.2)	(8.5)	(9.7)	(8.4)	(8.9)	(8.8)
อุตสาหกรรมการผลิต	(3.4)	(3.1)	(2.8)	(2.7)	(3.1)	(3.1)	(2.7)	(2.7)	(2.7)	(2.9)	(2.9)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	472.6	521.5	567.1	596.3	616.5	665.3	741.2	785.9	828.7	850.7	895.6
	(45.8)	(43.1)	(43.7)	(43.9)	(45.9)	(51.2)	(48.4)	(48.7)	(50.5)	(50.8)	(51.6)
12. จังหวัดสตูล	633.9	664.6	805.1	811.0	852.6	805.5	907.7	839.6	1,038.4	1,011.3	1,045.7
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
- สาขาเกษตรกรรม	375.9	376.2	498.0	456.1	512.0	439.9	508.9	408.3	545.1	497.6	509.8
	(59.3)	(56.6)	(61.9)	(56.2)	(60.0)	(54.6)	(56.0)	(48.6)	(52.5)	(49.2)	(48.7)
- สาขาอุตสาหกรรม	41.8	41.8	43.7	32.1	35.5	37.7	42.3	55.7	68.6	76.4	78.3
	(6.6)	(6.3)	(5.4)	(4.0)	(4.2)	(4.7)	(4.7)	(6.6)	(6.6)	(7.6)	(7.5)
อุตสาหกรรมการผลิต	(2.5)	(2.5)	(2.0)	(1.9)	(1.8)	(2.6)	(1.9)	(2.2)	(2.0)	(2.2)	(2.2)
- สาขาพาณิชย์และบริการ	216.2	246.6	263.4	322.8	305.1	327.9	356.5	375.6	424.7	437.3	457.6
	(34.1)	(37.1)	(32.7)	(39.8)	(35.8)	(40.7)	(39.3)	(44.8)	(40.9)	(43.2)	(43.8)

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

* มูลค่าปี 2528 เป็นการคาดการณ์

** ตัวเลขในวงเล็บเป็นจำนวนร้อยละ

แผนภูมิที่ 3.3 โครงสร้างเศรษฐกิจพิจารณาจากมูลค่าการผลิต

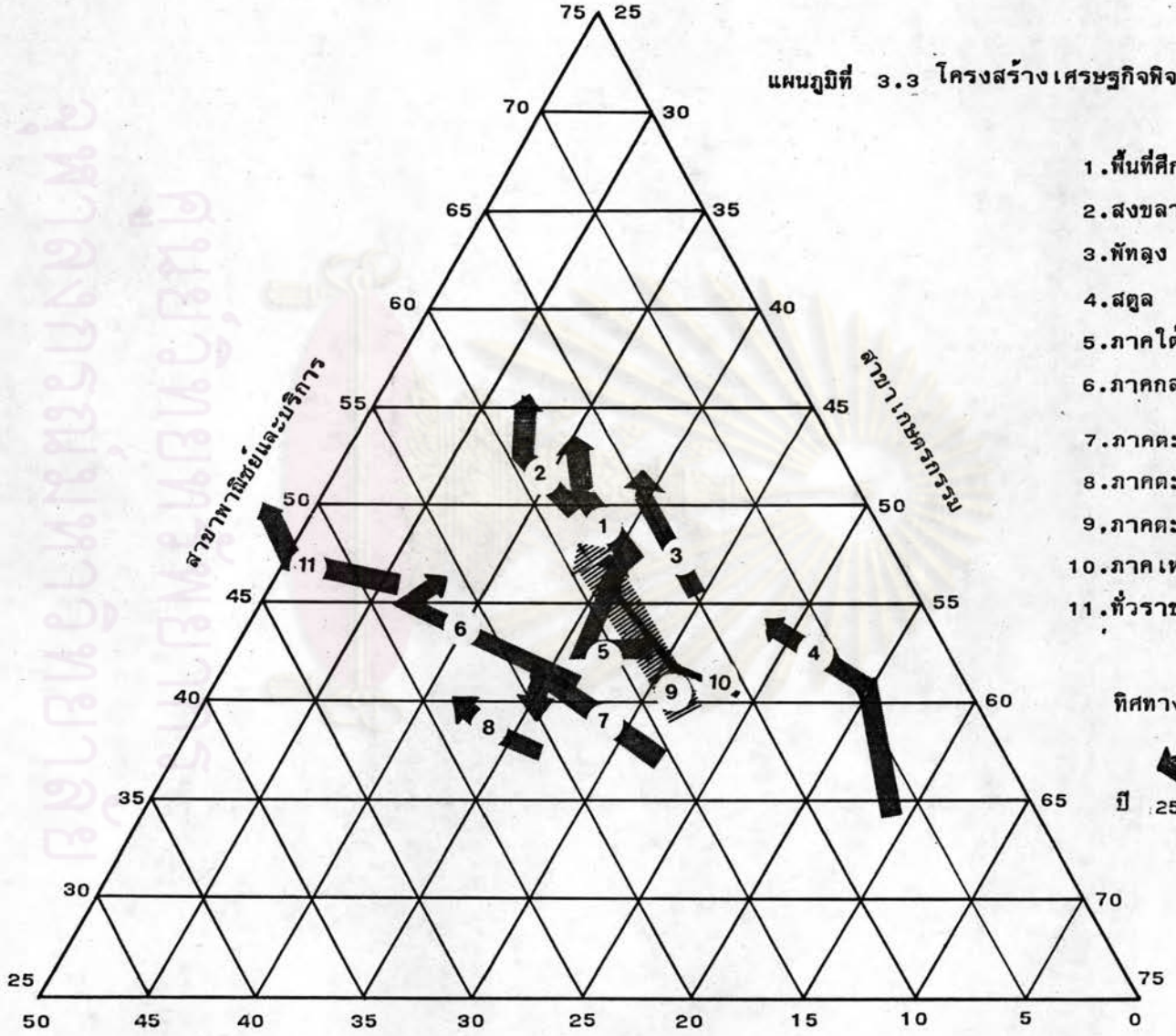

1. พื้นที่ศึกษา
2. สงขลา
3. พัทลุง
4. สตูล
5. ภาคใต้
6. ภาคกลาง
7. ภาคตะวันตก
8. ภาคตะวันออก
9. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
10. ภาคเหนือ
11. ทั่วราชอาณาจักร

ทิศทางการเปลี่ยนแปลง

ปี 2528 2523 2518

ตารางที่ 3.25 อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม จำแนกตามสาขาการผลิตหลัก

(หน่วย : ร้อยละต่อปี)

ภาค	ผลิตภัณฑ์มวลรวม	สาขาการผลิตหลัก		
		เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม	พาณิชย์และบริการ
1. ทั่วราชอาณาจักร				
ช่วง 2518-2522	6.4	2.8	10.0	6.6
ช่วง 2522-2526	4.4	2.7	3.8	5.6
2. ภาคเหนือ				
ช่วง 2518-2522	4.2	2.5	9.1	4.9
ช่วง 2522-2526	3.8	1.9	2.9	6.0
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
ช่วง 2518-2522	3.8	2.0	5.6	5.2
ช่วง 2522-2526	5.4	4.3	1.3	7.8
4. ภาคตะวันออก				
ช่วง 2518-2522	4.4	3.7	8.0	3.0
ช่วง 2522-2526	5.4	3.4	3.8	8.5
5. ภาคตะวันตก				
ช่วง 2518-2522	4.2	0.9	9.5	5.6
ช่วง 2522-2526	3.5	3.2	3.3	3.9
6. ภาคกลาง				
ช่วง 2518-2522	4.4	0.7	9.8	5.4
ช่วง 2522-2526	3.1	0.8	1.4	5.6
7. กรุงเทพมหานครและปริมณฑล				
ช่วง 2518-2522	9.0	6.2	10.6	8.0
ช่วง 2522-2526	4.6	-2.6	4.8	4.9
8. ภาคใต้				
ช่วง 2518-2522	6.6	4.9	12.4	6.4
ช่วง 2522-2526	2.9	3.2	-1.9	4.6
9. พื้นที่ศึกษา				
ช่วง 2518-2522	7.3	5.1	10.6	8.2
ช่วง 2522-2526	3.0	3.0	-1.8	4.3
10. จังหวัดสงขลา				
ช่วง 2518-2522	8.0	4.6	12.7	9.0
ช่วง 2522-2526	2.6	3.8	-3.4	3.6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.25 ต่อ

(หน่วย : ร้อยละต่อปี)

ภาค	ผลิตภัณฑ์มวลรวม	สาขาการผลิตหลัก		
		เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม	พาณิชย์และบริการ
11. จังหวัดพัทลุง				
ช่วง 2518-2522	5.5	5.8	3.7	5.5
ช่วง 2522-2526	4.1	2.1	2.9	6.1
12. จังหวัดสตูล				
ช่วง 2518-2522	6.1	6.4	-3.2	7.1
ช่วง 2522-2526	4.0	1.3	14.1	6.8

ที่มา : คำนวณจากตารางบัญชีประชาชาติ 2518-2528 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปี 2522 และลดลงเหลือ 30.9 ในปี 2526 การลดลงของสัดส่วนดังกล่าวกลับไปเพิ่มให้กับสัดส่วนการผลิตสาขาอุตสาหกรรม ภาคที่มีการผลิตสาขาอุตสาหกรรมสูงเมื่อเทียบกับสัดส่วนของประเทศได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคกลาง กล่าวคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสัดส่วนการผลิตสาขาอุตสาหกรรมสูงถึงร้อยละ 39.0 ในปี 2518 และเพิ่มขึ้นเป็น 42.1 ในปี 2522 และ 42.7 ในปี 2526 โดยมีอัตราการเจริญเติบโตในช่วง 5 ปีแรก ประมาณร้อยละ 10.6 ต่อปี และช่วง 5 ปี หลังประมาณร้อยละ 4.8 ต่อปี สัดส่วนการผลิตดังกล่าวคิดเป็นมูลค่าในปี 2528 ถึง 69,338.1 ล้านบาท อัตราการเจริญเติบโตของมูลค่าการผลิตสาขาอุตสาหกรรมของภาคกลางในช่วง 5 ปีแรกสูงกว่าของภาคตะวันออก แต่ต่อมาในช่วง 5 ปีหลัง อัตราการเจริญเติบโตของภาคตะวันออกกลับสูงกว่าและในปี 2528 ภาคตะวันออกมีมูลค่าการผลิตในสาขานี้ประมาณ 6547.0 ล้านบาท

ภาคใต้มีมูลค่าการผลิตในปี 2518 ประมาณ 21,052.6 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และขยายตัวในอัตราร้อยละ 6.6 ในปี 2522 คิดเป็นมูลค่า 28,988.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.5 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ แต่ในช่วง 5 ปีหลังคือ ระหว่างปี 2522 ถึง 2526 อัตราการขยายตัวลดลงเหลือประมาณร้อยละ 2.9 ทำให้มูลค่าการผลิตของภาคใต้ในปี 2526 เป็น 33,465.5 ล้านบาท หรือเป็นร้อยละ 9.8 ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติและลดลงเป็นร้อยละ 9.5 ในปี 2528 ลักษณะการลดลงของอัตราการขยายตัวของภาคใต้นี้เมื่อพิจารณาการขยายตัวของสาขาการผลิตหลักจะพบว่า สาขาอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราลดลงมากที่สุดคือ ร้อยละ 12.4 ในช่วง 5 ปีแรกและลดเป็นร้อยละ -1.9 ในช่วง 5 ปีหลัง ส่วนการผลิตในสาขาที่สำคัญของภาคในช่วง 5 - 10 ปี ก็ยังคงเป็นสาขาพาณิชยกรรมและบริการ และสาขาเกษตรกรรม และในปี 2528 การผลิตสาขาพาณิชยกรรมและบริการมีมูลค่าถึง 16,834.9 ล้านบาท

8.2 โครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษา

ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจในอดีตเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมาของพื้นที่ศึกษามีสาขาการผลิตหลักที่สำคัญที่สุดคือ สาขาพาณิชยกรรมและบริการ ซึ่งคิดเป็นมูลค่า 2505.9 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนร้อยละ 47.1 ของผลิตภัณฑ์รวมของพื้นที่ศึกษา รองลงไปคือ สาขาเกษตรกรรม ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 41.1 ส่วนสาขาอุตสาหกรรมยังมีบทบาทน้อยมาก กล่าวคือ มีมูลค่าการผลิตประมาณ 625 ล้านบาท หรือเพียงร้อยละ 11.8 ของทั้งหมด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ศึกษาได้ขยายตัวในช่วง 5 ปีแรกคือ ระหว่างปี 2518 - 2522 ประมาณร้อยละ 7.3 ต่อปี โดยสาขาพาณิชยกรรมและบริการได้มีบทบาทมากขึ้น ซึ่งขยายตัวในอัตรา 8.2 ต่อปี ในขณะที่สาขา เกษตรกรรมลดความสำคัญลงโดยขยายตัวในอัตรา 5.1 ต่อปี และสาขาอุตสาหกรรมยังคงความสำคัญในระดับคงที่ คือประมาณร้อยละ 11 - 13 การขยายตัวในช่วงต้นนี้ สาขาอุตสาหกรรมมีอัตราสูงมาก คือประมาณร้อยละ 10.6 ต่อปี หรือจากมูลค่า 625 ล้านบาท ในปี 2518 เป็น 1034.7 ล้านบาท ในปี 2522 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาที่มีอัตราขยายตัวสูงถึงร้อยละ 12.7

การขยายตัวทาง เศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษาในช่วง 5 ปีหลัง คือระหว่างปี 2522 - 2526 สาขาพาณิชยกรรมและบริการได้เพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้น ด้วยอัตราขยายตัวร้อยละ 4.3 ต่อปี ซึ่งในปี 2526 มีมูลค่าถึง 4579.3 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 52.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ศึกษา ในขณะที่สาขาอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราลด กล่าวคือ ขยายตัวในอัตราร้อยละ -1.8 ต่อปี ซึ่งอาจ เป็นผลมาจากการลดลงของการขยายตัวทางอุตสาหกรรมของจังหวัดสงขลา เช่นกัน

จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญต่อ เศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษามากที่สุด เนื่องจาก เป็นศูนย์กลางธุรกิจหลักของภาคใต้ รองลงไปคือจังหวัดพัทลุงและสตูล กล่าวคือ ในอดีต เมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์จังหวัดสงขลามีมูลค่าประมาณ 3647.4 ล้านบาท คิด เป็นร้อยละ 68.7 ของผลิตภัณฑ์รวมของพื้นที่ศึกษา ในจำนวนนี้ เป็นการผลิตในสาขาพาณิชยกรรมและบริการประมาณร้อยละ 49.8 สาขา เกษตรกรรมร้อยละ 36.9 และสาขาอุตสาหกรรมร้อยละ 13.3 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพัทลุง ในปี 2518 มีมูลค่าประมาณ 1030.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.4 ของผลิตภัณฑ์ของพื้นที่ศึกษา มูลค่าการผลิตของจังหวัดพัทลุงมีสาขาการผลิตหลักคือ สาขาพาณิชยกรรมและบริการ และสาขา เกษตรกรรม คิด เป็นร้อยละ 45.8 และ 44.5 ตามลำดับ ส่วนสาขาอุตสาหกรรมนั้นมีบทบาทน้อยมากอาจ เนื่องมาจากจังหวัดพัทลุง เป็นจังหวัดที่มีที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับการ เพาะปลูกและทำนา ซึ่งจากการศึกษาลักษณะสินค้าส่งออกของจังหวัดพัทลุงยืนยันว่าผลผลิตของจังหวัดพัทลุงส่วนใหญ่ เป็นพืชผลทางการ เกษตร ส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัดสตูล การผลิตในสาขา เกษตรกรรมมีบทบาทมากกว่าสาขาพาณิชยกรรมและบริการ และการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมมีบทบาทน้อยมาก กล่าวคือ ในปี 2518 การผลิตในสาขา เกษตร-กรรมมีสัดส่วนถึงร้อยละ 59.3 ซึ่งมากกว่าสาขาพาณิชยกรรมและบริการที่มีสัดส่วน เพียงร้อยละ 34.1 เท่านั้น

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา สามารถพิจารณาได้เป็นสองช่วงคือ ช่วง 5 ปีแรก ระหว่างปี 2518 - 2522 และช่วง 5 ปีหลัง ระหว่างปี 2522 - 2526 ดังต่อไปนี้

ลักษณะการขยายตัวทางเศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษาได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงอัตราการขยายตัวของจังหวัดสงขลาเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ในช่วงต้นการขยายตัวในสาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดสงขลาที่มีอัตราสูงร้อยละ 12.7 ต่อปี จะส่งผลให้อัตราการขยายตัวในสาขาเดียวกันของพื้นที่ศึกษาสูงถึงร้อยละ 10.6 ต่อปี ในขณะที่อัตราขยายตัวของจังหวัดพัทลุงมีเพียงร้อยละ 3.7 และของจังหวัดสตูลขยายตัวอย่างถดถอยในอัตราร้อยละ -3.2 ต่อปี ในทำนองเดียวกัน ช่วง 5 ปีหลัง การขยายตัวของสาขาการผลิตหลักของจังหวัดสงขลาก็ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษาเช่นกัน กล่าวคือ การขยายตัวในอัตราลดร้อยละ -3.4 ต่อปี ของสาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดสงขลา จะมีผลทำให้การขยายตัวในสาขาเดียวกันของพื้นที่ศึกษาเป็นอัตราลดร้อยละ -1.8 ต่อปี ในขณะที่การขยายตัวของจังหวัดสตูลและพัทลุงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขยายตัวในสาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดสตูลที่สูงถึงร้อยละ 14.1 ต่อปี จะไม่มีผลกระทบต่อระดับพื้นที่ศึกษาหรือระดับภาคเลย นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลายังมีอิทธิพลไปถึงการขยายตัวระดับภาคใต้อีกด้วย นั่นอาจหมายความว่าเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลามีบทบาทต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคใต้โดยส่วนรวมด้วย

จากตารางที่ 3.26 สามารถพิจารณามูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดในสาขาการผลิตย่อยในปี 2528 ได้ดังนี้คือ จังหวัดสงขลาซึ่งมีการผลิตหลักจากสาขาพาณิชยกรรมและบริการเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 55.6 นั้น มีสาขาการผลิตย่อยที่สำคัญได้แก่ การค้าปลีกและส่งประมาณร้อยละ 17.6 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด การบริการประมาณร้อยละ 13.2 การคมนาคมและขนส่งประมาณร้อยละ 8.5 และการธนาคารร้อยละ 7.1 ทั้งนี้ เนื่องจากอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์ธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวที่สำคัญของภาคใต้นั่นเอง เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น เช่น พัทลุง และสตูลแล้วจะเห็นได้ว่า มูลค่าการผลิตในแต่ละสาขาย่อยของจังหวัดสงขลาสูงกว่าหลายเท่าตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การค้าปลีกและส่งของจังหวัดสงขลาสูงกว่าของจังหวัดพัทลุงและสตูลถึงประมาณ 3 เท่า และ 5 เท่าตามลำดับ สาขาเกษตรกรรมก็เช่นเดียวกัน เมื่อคิดเป็นสัดส่วนร้อยละของผลิตภัณฑ์จังหวัดแล้ว แม้ว่าสัดส่วนของจังหวัดสตูลจะสูงกว่า

ตารางที่ 3.26 มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด(GPP) ปี 2528 ของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา ราคาคงที่ปี 2515

(หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	สงขลา		พัทลุง		สตูล	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ
สาขาเกษตรกรรม	2,093.3	31.6	687.1	39.6	509.8	48.7
กสิกรรม	842.4	12.7	499.9	28.8	205.7	19.7
ปศุสัตว์	193.9	2.9	161.3	9.3	49.0	4.6
ประมง	1,056.8	15.9	25.6	1.5	192.6	18.4
ป่าไม้	0.2	0.1	0.3	0.01	62.5	5.9
สาขาอุตสาหกรรม	851.7	12.8	153.7	8.8	78.3	7.5
เหมืองแร่และย่อยหิน	52.3	0.8	14.2	0.8	5.3	0.5
อุตสาหกรรมการผลิต	296.1	4.4	49.5	2.9	23.3	2.2
การก่อสร้าง	503.3	7.6	90.0	5.1	49.7	4.8
สาขาพาณิชย์และบริการ	3,681.5	55.6	895.6	51.6	457.6	43.8
บริการสาธารณูปโภค	196.8	3.0	15.0	0.9	13.8	1.3
การขนส่ง	564.9	8.5	128.5	7.4	69.7	6.7
การค้าปลีกและส่ง	1,168.0	17.6	404.7	23.3	205.6	19.7
การธนาคาร	469.6	7.1	67.7	3.9	27.6	2.6
ที่อยู่อาศัย	80.5	1.2	41.4	2.4	15.1	1.5
การบริหาร	329.4	5.0	111.5	6.4	53.5	5.1
การบริการ	872.3	13.2	126.8	7.3	72.3	6.9
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP)	6,626.5	100.0	1,736.4	100.0	1,045.7	100.0
มูลค่าเฉลี่ยต่อคน (บาท)	6,573		3,875		5,390	

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จังหวัดพัทลุงและสงขลา แต่เมื่อคิดเป็นมูลค่าแล้ว ยังต่ำกว่าของจังหวัดสงขลาอยู่ถึง 4 เท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาการประมง เมื่อเทียบระหว่างจังหวัดสงขลาซึ่งมีมูลค่าถึง 1057 ล้านบาท แต่จังหวัดสตูลมีมูลค่าเพียง 193 ล้านบาท ส่วนมูลค่าของจังหวัดพัทลุงมีเพียง 26 ล้านบาท เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดพัทลุงไม่ติดทะเลจะมีก็เพียงการประมงน้ำจืดเท่านั้น ส่วนสาขาการผลิตที่การศึกษาครั้งนี้ให้ความสนใจคือ สาขาอุตสาหกรรม แม้ว่าจะมีสัดส่วนต่ำกว่าการผลิตในสาขาอื่น ๆ และมีอัตราการขยายตัวในระยะหลังที่ไม่สูงนักก็ตาม ปัจจุบันนโยบายการพัฒนาประเทศได้พยายามให้มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร อย่างไรก็ตามการผลิตในสาขาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรมการผลิตของจังหวัดสงขลานั้นมีมูลค่าถึง 296.1 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าจังหวัดพัทลุงและสตูลประมาณ 6 และ 13 เท่าตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดสงขลามีภาวะการผลิตด้านอุตสาหกรรมที่ดีกว่าและมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้านมากกว่านั่นเอง

8.3 การคาดการณ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ศึกษา

การคาดการณ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ศึกษารายจังหวัด ใช้ตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปี 2522 และ 2527 ซึ่งเป็นมูลค่าการผลิตเทียบกับราคาคงที่ปี 2515

วิธีการคาดการณ์โดยการหาอัตราการเพิ่มต่อปี (Growth rate) ช่วง 5 ปี คือปี 2522 - 2527 ของแต่ละสาขาการผลิตย่อย แล้วจึงรวมเป็นมูลค่าคาดการณ์ในสาขาหลัก ทั้งนี้เพราะ สาขาการผลิตย่อยแต่ละกิจกรรมมีอิสระในการเปลี่ยนแปลงมูลค่าในกิจกรรมนั้น ๆ ไม่ขึ้นอยู่กับอัตราการเพิ่มของผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) หรือมูลค่าเพิ่มของสาขาหลัก

จากตารางที่ 3.27 จะเห็นได้ว่า มูลค่าการผลิตส่วนใหญ่จะเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสาขาพาณิชยกรรมและบริการ สาขาการธนาคาร สาขาบริการสาธารณูปโภค การค้าปลีกและส่ง และการขนส่งของทั้งสามจังหวัดในพื้นที่ศึกษา เพิ่มในอัตราค่อนข้างสูง ประมาณ 14.5, 15, 9.7 และ 6.7 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มของจังหวัดเล็ก ๆ เช่น พัทลุง และสตูล จะพบว่าเพิ่มในอัตราที่สูงกว่าจังหวัดใหญ่ อย่างเช่นสงขลา ซึ่งเป็นลักษณะปกติของระดับการพัฒนาในช่วงต้น การค้าปลีกและส่งของจังหวัดสงขลาในปี 2522 มีมูลค่าประมาณ 1022.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 1132.1 ล้านบาท ในปี 2527 และคาดว่าใน

ปี 2533 และปี 2538 จะมีมูลค่าเป็นประมาณ 1272 และ 1388.6 ล้านบาท ส่วนสาขาการธนาคารนั้นเพิ่มในอัตราที่สูงมากกล่าวคือ เพิ่มจาก 220.8 ล้านบาทในปี 2522 เป็น 426.6 ล้านบาทในปี 2527 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 787 และ 1087.3 ล้านบาท ในอีก 6 และ 11 ปีจากปี 2527 ส่วนการเพิ่มมูลค่าการผลิตในสาขานี้ของจังหวัดสตูลและพัทลุงก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การค้าปลีกและส่งของจังหวัดพัทลุงเพิ่มจาก 276.8 ล้านบาท ในปี 2522 เป็น 389.5 ล้านบาท ในปี 2527 และคาดว่าจะเป็น 555 ล้านบาท และ 692 ล้านบาท ในอีก 6 และ 11 ปี การเพิ่มในอัตราใกล้เคียงกับของจังหวัดสตูล แต่มูลค่าของจังหวัดสตูลต่ำกว่าประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัดพัทลุง สาขาการธนาคารของพัทลุงและสตูลก็เพิ่มในอัตราใกล้เคียงกัน กล่าวคือ คาดว่าในปี 2533 และ 2538 จังหวัดพัทลุงจะมีมูลค่าในสาขานี้ประมาณ 114.5 ล้านบาท และ 158.8 ล้านบาท ในขณะที่ของจังหวัดสตูลคาดว่ามีมูลค่าประมาณ 47.3 ล้านบาท และ 65.9 ล้านบาทตามลำดับ

จากตารางที่ 3.28 จะเห็นว่า มูลค่าการผลิตในสาขาพาณิชย์กรรมและบริการในอนาคตยังคงรักษาระดับสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์จังหวัดในระดับที่เคยเป็นมาในอดีต กล่าวคือ สัดส่วนของสาขานี้จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น จังหวัดสงขลา ในช่วง 5 ปีหรือ 10 ข้างหน้า สัดส่วนมูลค่าการผลิตสาขาพาณิชยกรรมและบริการจะเป็นร้อยละ 56.9 และ 57.8 ตามลำดับ นอกจากสาขาการค้าปลีกและส่งจะค่อย ๆ ลดความสำคัญลงจากระดับร้อยละ 17.6 ในปี 2528 เป็นร้อยละ 16 และ 14.9 ในอนาคต ส่วนจังหวัดพัทลุงและสตูลมีลักษณะรักษาระดับสัดส่วนความสำคัญคล้าย ๆ กัน กล่าวคือ การค้าปลีกและส่ง และการธนาคารจะมีความสำคัญเพิ่มขึ้นในอนาคตในขณะที่สาขาการบริการจะค่อย ๆ ลดความสำคัญลง

สัดส่วนของสาขาการผลิตที่มีแนวโน้มลดลงในอนาคต คือสาขา เกษตรกรรม ซึ่งแม้ว่าจะมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยทั้งสามจังหวัดประมาณร้อยละ 3.6 ต่อปีก็ตาม โดยเฉพาะจังหวัดสงขลามีอัตราเพิ่มมากที่สุดประมาณร้อยละ 5.6 ต่อปี และจังหวัดสตูลน้อยที่สุดประมาณร้อยละ 0.1 ต่อปี ในปี 2533 และ 2538 จังหวัดสงขลาคาดว่าจะมีมูลค่าการผลิตในสาขานี้ประมาณ 2650 ล้าน และ 3180 ล้านบาท โดยเฉพาะการผลิตด้านการประมงมีมูลค่าประมาณ 1552.8 ล้านบาทและ 2012.9 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19 - 21 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด ส่วนจังหวัดพัทลุงและสตูลก็เช่นเดียวกันคาดว่าในอนาคตการผลิตในด้านเกษตรจะลดความสำคัญลง กล่าวคือ ในปี 2533 จังหวัดพัทลุงและสตูลคาดว่าจะมีมูลค่าการผลิตประมาณ 780 และ 502 ล้านบาทตามลำดับ

ตารางที่ 3.27 การคาดการณ์ผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่ศึกษารายจังหวัด ปี 2533 และ 2538

(หน่วย : ล้านบาท)

สาขาการผลิต	อัตราการเพิ่มต่อปี	พื้นที่ศึกษา 2522	2527	2533	2538	อัตราการเพิ่มต่อปี	สงขลา 2522	2527	2533	2538
สาขาเกษตรกรรม	3.6	2,802.8	3,186.8	3,932	4,565	5.6	1,682.9	2,014.2	2,650	3,180
กสิกรรม						1.2	773.9	823.4	885	936.4
ปศุสัตว์						2.1	171.6	189.9	213.2	232.7
ประมง						9.2	644.6	1,000.7	1,552.8	2,012.9
ป่าไม้						-0.7	92.8	0.2	0	0
สาขาอุตสาหกรรม	1.2	1,034.7	1,058	1,135	1,209	-1.1	879.1	831.5	780	740
เหมืองแร่และย่อยหิน						-6.5	69.3	49.4	30	13.8
อุตสาหกรรมการผลิต						-1.5	309.7	287.0	261	239.3
การก่อสร้าง						-0.2	500.1	495.1	489.1	484.2
สาขาพาณิชย์และบริการ	4.9	3,712	4,776.5	6,363	7,694	4.4	2,790.4	3,488.5	4,520	5,380
บริการสาธารณูปโภค						9.8	111.1	177.2	281.3	368
การขนส่ง						2.9	459.5	530.7	623.8	701.3
การค้าปลีกและส่ง						2.1	1,022.4	1,132.1	1,272	1,388.6
การธนาคาร						14.1	220.8	426.6	787	1,087.3
ที่อยู่อาศัย						4.5	62.6	77.9	98.8	116.2
การบริหาร						5.5	238.4	311.7	414.7	500.6
การบริการ						4.3	675.6	832.3	1,045	1,222.3
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	4.0	7,549.6	9,021.3	11,430	13,468	3.9	5,352.4	6,334.2	7,950	9,300

สาขาการผลิต	อัตราการเพิ่มต่อปี	พัทลุง 2522	2527	2533	2538	อัตราการเพิ่มต่อปี	สตูล 2522	2527	2533	2538
สาขาเกษตรกรรม	2.1	608.0	675.0	780	880	0.1	512.0	497.6	502	505
กสิกรรม	2.8	429.1	492.3	575	644	3.2	173.1	202.4	241	273.1
ปศุสัตว์	1.1	148.8	157.1	167.5	176.1	7.8	32.5	47.4	69.7	88.3
ประมง	13.3	12.6	23.5	42.3	57.9	-5.9	247.5	182.5	117.8	63.8
ป่าไม้	-34.6	17.5	2.1	0	0	2.1	58.9	65.3	73.5	80.3
สาขาอุตสาหกรรม	4.6	120.1	150.1	190	230	13.7	35.5	76.4	165	239
เหมืองแร่และย่อยหิน	1.9	13.5	14.8	16.4	17.8	0.8	5.0	5.2	5.4	5.7
อุตสาหกรรมการผลิต	2.8	42.2	48.5	56.6	63.4	7.6	15.6	22.5	32.8	41.3
การก่อสร้าง	6.2	64.4	86.8	118.8	145.5	26.7	14.9	48.7	126.8	191.9
สาขาพาณิชย์และบริการ	6.7	616.5	850.7	1,200	1,500	6.6	305.1	437.3	643	814
บริการสาธารณูปโภค	16.5	6.3	13.5	26.8	38	20.9	4.8	12.4	28	40.9
การขนส่ง	6.8	86.1	119.9	169.2	210.2	10.5	39.7	65.4	106.6	140.9
การค้าปลีกและส่ง	7.1	276.8	389.5	554.7	692.4	7.9	136.5	199.9	295	374.2
การธนาคาร	14.5	31.2	61.3	114.5	158.8	14.9	12.5	25.0	47.3	65.9
ที่อยู่อาศัย	3.4	33.9	40.0	48.1	54.8	4.5	11.7	14.6	18.6	21.9
การบริหาร	6.8	79.1	104.7	140.9	171.1	5.3	39.0	50.5	66.6	79.9
การบริการ	3.4	103.1	121.8	146.6	167.2	2.7	60.9	69.5	80.7	90
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	4.5	1,344.6	1,675.8	2,170	2,610	4.4	852.6	1,011.3	1,310	1,558

ที่มา : คำนวณจากมูลค่าการผลิตรายสาขาของจังหวัดสงขลา พัทลุงและสตูล ปี 2522 และ 2527

มูลค่าการผลิตสาขาหลักเป็นค่ารวมจากสาขาย่อยแล้วปรับเป็นจำนวนเต็มร้อย

ตารางที่ 3.28 สัดส่วนของสาขาการผลิตที่สำคัญรายจังหวัดในปี 2533 และ 2538

(หน่วย : ร้อยละ)

สาขาการผลิต	สงขลา			พัทลุง			สตูล		
	2528	2533	2538	2528	2533	2538	2528	2533	2538
สาขาเกษตรกรรม	31.6	33.3	34.2	39.6	35.9	33.7	48.7	38.3	32.4
- กสิกรรม	12.7	11.1	10.1	28.8	26.5	24.7	19.7	18.4	17.5
- ประมง	15.9	19.5	21.6	1.5	1.9	2.2	18.4	9.0	4.1
สาขาอุตสาหกรรม	12.8	9.8	8.0	8.8	8.8	8.8	7.5	12.6	15.3
- อุตสาหกรรมการผลิต	4.4	3.3	2.6	2.9	2.6	2.4	2.2	2.5	2.7
สาขาพาณิชย์และบริการ	55.6	56.9	57.8	51.6	55.3	57.5	43.8	49.1	52.2
- การค้าปลีกและส่ง	17.6	16	14.9	23.3	25.6	26.5	19.7	22.5	24.0
- การธนาคาร	7.1	9.9	11.7	3.9	5.3	6.1	2.6	3.6	4.2
- การบริการ	13.2	13.1	13.1	7.3	6.8	6.4	6.9	6.2	5.8
ผลิตภัณฑ์จังหวัด (ล้านบาท)	6,626.5	7,950	9,300	1,736.4	2,170	2,610	1,045.7	1,310	1,558
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)
รายได้เฉลี่ยต่อคน* (บาท)	6,573	6,932	6,458	3,875	4,323	4,561	5,390	5,325	5,299
จำนวนประชากร (คน)	1,008,198	1,146,800	1,440,100	431,966	502,000	572,300	198,209	246,000	294,000

ที่มา : คำนวนจากตารางที่ 3.26

*รายได้เฉลี่ยต่อคนในปีคาดการณ์คำนวนจากมูลค่าการผลิตและจำนวนประชากรที่คาดการณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มูลค่าการผลิตสาขาอุตสาหกรรมในอนาคตของจังหวัดสงขลามีแนวโน้มลดลงในทุกกิจกรรมย่อย โดยเฉพาะกิจกรรมเหมืองแร่และย่อยหิน อัตราการลดลงประมาณร้อยละ 6.5 ต่อปี ซึ่งในปี 2533 และ 2538 คาดว่าจะมีมูลค่าการผลิตเหลือเพียง 30 และ 13.8 ล้านบาท และกิจกรรมอุตสาหกรรมการผลิตจะเหลือเพียง 261 และ 239.3 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.3 และ 3.6 ของผลิตภัณฑ์จังหวัดเท่านั้น ส่วนของจังหวัดพัทลุงและสตูลคาดว่ายังคงเพิ่มขึ้นทุกปี แต่มีมูลค่าการผลิตต่ำกว่าของจังหวัดสงขลามาก กล่าวคือ ในปี 2533 คาดว่ามูลค่าการผลิตสาขาอุตสาหกรรมการผลิตของจังหวัดพัทลุงและสตูลมีประมาณ 56.6 และ 32.8 ล้านบาท ซึ่งต่ำกว่ามูลค่าของจังหวัดสงขลาถึง 5 และ 8 เท่า

8.4 ภาวะการผลิตสาขาอุตสาหกรรมของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาภาวะการผลิตอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา จะพิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมการผลิต (Value Added in Manufacturing sector; VAM.) ซึ่งคำนวนจาก มูลค่าเพิ่มของกิจกรรมอุตสาหกรรมย่อย ปี 2521 และ 2525 ตามราคาคงที่ปี 2515

จากตารางที่ 3.29 จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และผลิตเพื่อการบริโภคภายในพื้นที่ใกล้เคียง ที่สำคัญได้แก่อุตสาหกรรมผลิตน้ำแข็ง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการผลิตในภาคใต้แล้วจะเห็นว่าจังหวัดสงขลามีสัดส่วนการผลิตสูงประมาณร้อยละ 16 และ 22 ของการผลิตระดับภาค รองลงไปคือจังหวัดพัทลุงซึ่งมีสัดส่วนการผลิตสูงกว่าจังหวัดสตูล อุตสาหกรรมหนึ่งที่น่าสังเกตุสำหรับจังหวัดเหล่านี้คือ อุตสาหกรรมโรงสีข้าว โดยเฉพาะจังหวัดพัทลุงซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการทำนามากที่สุด มีสัดส่วนการผลิตในกิจกรรมนี้สูงคิดเป็นร้อยละ 17 - 20 ของการผลิตในภาคใต้ ซึ่งสูงกว่าการผลิตของจังหวัดสงขลาและสตูล อุตสาหกรรมที่เด่นของจังหวัดสตูลคือ อุตสาหกรรมเลื่อยและแปรรูปไม้ เนื่องจากจังหวัดสตูลมีป่าไม้ที่เหลืออยู่มากอีกทั้งยังมีป่าชายเลนอันก่อให้เกิดอุตสาหกรรมเผาถ่านฟืนและแปรรูปไม้ ยางพารา จึงทำให้สัดส่วนการผลิตในสาขานี้สูงคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.5 ของการผลิตระดับภาคใต้แต่ก็ยังน้อยกว่าการผลิตของจังหวัดสงขลาเล็กน้อย นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่า สงขลาเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่สำคัญระดับภาค ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งมีบริษัท. ทาดทิพย์ จำกัด เป็นผู้ผลิตเครื่องดื่มบรรจุขวดส่งจำหน่ายในภาคใต้ อุตสาหกรรมผลิตสุราในจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 3.29 สัดส่วนร้อยละของมูลค่าเพิ่มสาขาอุตสาหกรรมการผลิต* (Value Added in Manufacturing Sector; VAM.)
ราคาคงที่ปี 2515

(หน่วย : ร้อยละ)

ประเภทอุตสาหกรรม	ภาคใต้		พื้นที่ศึกษา		สงขลา		พัทลุง		สตูล	
	2521	2525	2521	2525	2521	2525	2521	2525	2521	2525
อุตสาหกรรมการผลิต	100 (100)	100 (100)	100 (19.6)	100 (20.4)	100 (12.7)	100 (14.6)	100 (5.6)	100 (4.8)	100 (1.3)	100 (1.0)
1. สีข้าว	8.9(100)	6.4(100)	14.9(32.6)	10.6(33.9)	8.1(11.5)	4.8(11.0)	27.8(17.4)	26.7(19.9)	25.2(3.7)	19.1(3.0)
2. ฆ่าสัตว์	8.0(100)	3.6(100)	10.9(26.9)	4.6(26)	13.5(21.4)	4.9(20.2)	6.0(4.2)	3.5(4.7)	7.7(1.3)	3.9(1.1)
3. ผลิตน้ำแข็ง	16.5(100)	17.0(100)	31.7(37.8)	34.7(41.3)	21.4(16.5)	25.7(22)	60.4(20.5)	63.8(17.7)	9.8(0.8)	27.7(1.6)
4. เลื่อย-แปรรูปไม้	8.8(100)	5.9(100)	3.7(8.3)	0.7(2.4)	2.7(3.9)	1.0(2.4)	1.4(0.9)	0.04(0.03)	23.0(3.5)	-
5. ใบยาสูบ	1.9(100)	1.6(100)	0.1(0.1)	0.1(0.3)	-	0.01(0.1)	0.1(0.08)	0.05(0.1)	0.1(0.02)	0.04(0.1)
6. เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	1.5(100)	1.4(100)	7.5(97.3)	6.7(99.6)	11.6(97.3)	9.3(99.6)	-	-	-	-
7. ผลิตสุรา	12.0(100)	10 (100)	13 (21.2)	12.8(25.9)	20 (21.2)	17.8(25.9)	-	-	-	-
8. ปูนซีเมนต์	7.8(100)	9.6(100)	-	-						
9. โลหะพื้นฐาน	9.9(100)	15.9(100)	-	-						
10. ผลิตน้ำตาล	-	-								
11. ผลิตภัณฑ์นม-เนย	-	-								
12. อาหาร-ผลไม้กระป๋อง	-	-								
13. ทอกระสอบ	-	-								
14. กลั่นน้ำมัน	-	-								
15. ปุ๋ย-เคมีภัณฑ์	-	-								
16. ผลิตยางรถยนต์	-	-								
17. อื่นๆ	24.7(100)	28.6(100)	18.3(14.4)	30.1(21.4)	22.7(11.7)	36.6(18.7)	4.3(0.9)	6.0(1.0)	34.2(1.8)	49.2(1.7)

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

*สัดส่วนร้อยละของมูลค่าเพิ่มของสาขาการผลิตย่อย คำนวณจากข้อมูลปี 2521, 2525

**ตัวเลขในวงเล็บเป็นสัดส่วนร้อยละของมูลค่าเพิ่มของแต่ละจังหวัดในพื้นที่ศึกษา เปรียบเทียบกับภาคใต้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก็เป็นหนึ่งในจำนวนไม่กี่โรงของภาคใต้ ส่วนอุตสาหกรรมประเภทสำคัญอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์นมและเนย อุตสาหกรรมผลิตอาหารและผลไม้กระป๋อง อุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยหรือเคมีภัณฑ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมซึ่งน่าจะมีอยู่ในพื้นที่ศึกษา คือ อุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ กลับไม่มีการผลิตในภาคใต้เลย

8.5 มูลค่าการค้าขายกับต่างประเทศของจังหวัดในพื้นที่ศึกษา

จากลักษณะของพื้นที่ศึกษาที่สามารถติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับประเทศมาเลเซีย การศึกษาเกี่ยวกับมูลค่าการผลิตในสาขาการค้าปลีกและส่ง และการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการขนส่งสินค้าเข้าออกในพื้นที่ศึกษาข้างต้น เราสามารถพิจารณาภาพรวมของการศึกษาดังกล่าวได้ในรูปของมูลค่าการค้าขายกับต่างประเทศที่ตรวจนับได้ที่ด่านศุลกากรในพื้นที่ศึกษา ระหว่างปี 2520 - 2525 ได้ดังนี้

จากตารางที่ 3.30 แสดงมูลค่าการค้าขายกับต่างประเทศ ตรวจนับที่ด่านศุลกากรของจังหวัดสงขลาและสตูล ระหว่างปี 2520 - 2525 จะเห็นได้ว่า จังหวัดสงขลามีความสำคัญในด้านนี้มากกว่าจังหวัดสตูล เพราะมีด่านศุลกากรถึง 3 ด่าน ตลอดแนวชายแดนในขณะที่จังหวัดสตูลมีเพียงด่านเดียวคือ ที่ด่านเกาะนก ด่านที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ด่านสงขลา โดยเฉพาะในด้านการส่งสินค้าออก เนื่องจาก สงขลามีท่าเรือขนาดใหญ่ที่สะดวกต่อการขนถ่ายสินค้า ส่วนเกาะนกเป็นเพียงท่าเรือเล็ก ๆ เท่านั้น มูลค่าการส่งออกจึงน้อยกว่าด่านสงขลาหลายเท่าตัว ลักษณะการนำเข้าสินค้าส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าทางรถยนต์ที่ด่านสะเดาและด่านปาดังเบซาร์ ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับการขนส่งพบว่า สินค้าส่งออกที่สำคัญของพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ผลผลิตขั้นต้นทางด้านเกษตรกรรมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ยางพารา ผลิตภัณฑ์ป่าไม้ และแร่เป็นต้น ในขณะที่สินค้านำเข้าคือ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มูลค่าการส่งสินค้าออกส่วนใหญ่สูงกว่ามูลค่าการนำเข้า กล่าวคือ ในปี 2520 ที่ด่านสงขลา มูลค่าการส่งออกสูงกว่าการนำเข้าถึง 25 เท่า ในขณะที่ด่านเกาะนกมีมูลค่าส่งออกสูงกว่าการนำเข้าประมาณ 4 เท่า การค้าดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จะเห็นได้จากการศึกษาเกี่ยวกับมูลค่าการผลิตสาขาพาณิชยกรรมและบริการในช่วงปี 2518 - 2522 จังหวัดสงขลามีอัตราการเพิ่มในสาขานี้ประมาณร้อยละ 9.0 ต่อปี และจังหวัดสตูลเพิ่มประมาณร้อยละ 7.1 มูลค่าการค้ากับต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปี 2525 พบว่า สงขลามีสัดส่วนการส่งออกต่อการนำเข้าเหลือเพียงประมาณ 3.5 เท่า ส่วนจังหวัดสตูลมีสัดส่วนประมาณ

4.5 เท่า แนวโน้มการเพิ่มดังกล่าวหากพิจารณาจากอัตราการเพิ่มของมูลค่าการผลิตสาขาพาณิชยกรรมและบริการ พบว่า ในช่วงปี 2522 - 2526 จังหวัดสงขลามีอัตราการเพิ่มร้อยละ 3.6 ต่อปี ส่วนจังหวัดสตูลเพิ่มร้อยละ 6.8 ต่อปี อย่างไรก็ดี คาดว่าเมื่อโครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่จังหวัดสงขลาเสร็จสิ้นสมบูรณ์ สงขลาจะเพิ่มความสำคัญด้านการค้ากับต่างประเทศมากยิ่งขึ้นอย่างแน่นอน

ตารางที่ 3.30 มูลค่าการค้ากับต่างประเทศตรวจนับที่ด่านศุลกากรในพื้นที่ศึกษา ปี 2520 - 2525

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	สินค้านำเข้า-ส่งออก	ด่านศุลกากรทั่วประเทศ	ด่านสงขลา	ด่านสะเดา	ด่านปาดังเบซาร์	ด่านเกาะนก
2520	นำเข้า	94,200	115	74	99	1.9
	ส่งออก	71,200	2,800	170	780	7.7
2521	นำเข้า	108,300	140	109	185	1.7
	ส่งออก	83,100	3,320	263	1,155	16.4
2522	นำเข้า	146,161	70	402	381.2	0.9
	ส่งออก	108,200	5,700	372	1,361	21.2
2523	นำเข้า	193,620	89.1	280.5	585	0.5
	ส่งออก	133,200	6,333	742.6	1,435	50
2524	นำเข้า	219,030	2,410	275.2	301	1.3
	ส่งออก	153,001	4,870	1,070	1,300	56.7
2525	นำเข้า	196,620	926	211	80	10.8
	ส่งออก	159,730	3,192	1,323	2,519	49

ที่มา : กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

๑. ประชากรในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาด้านประชากรของจังหวัดในพื้นที่ศึกษาใช้ข้อมูลจากสำนักงานกลางทะเบียนราษฎร์และกองทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และข้อมูลบางส่วนจากรายงานสำมะโนประชากร และเคหะ พ.ศ.2523 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี การศึกษาครั้งนี้ จะเน้นถึงขนาดประชากร ความหนาแน่นของประชากรในแต่ละอำเภอ การกระจายตัวประชากร การย้ายถิ่น การพึ่งพาของประชากรวัยแรงงาน และการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

๑) ขนาดและความหนาแน่นประชากร

การศึกษาขนาดของประชากรรายอำเภอในพื้นที่ศึกษา จะเปรียบเทียบจำนวนประชากรรายอำเภอปี 2523 และ 2528 ในช่วงระหว่างปีดังกล่าว กรมการปกครองได้ประกาศแยกพื้นที่ปกครองจากบางอำเภอตั้งเป็นกิ่งอำเภอใหม่ ได้แก่

กิ่งอำเภอนาหม่อม	แยกจากอำเภอหาดใหญ่ เมื่อปี 2524
กิ่งอำเภอควนเนียง	แยกจากอำเภอรัตภูมิ เมื่อปี 2528
กิ่งอำเภอบางกล่ำ	แยกจากอำเภอหาดใหญ่ เมื่อปี 2528
กิ่งอำเภอป่าบอน	แยกจากอำเภอปากพะยูน เมื่อปี 2528

ดังนั้น ข้อมูลประชากรและขนาดเนื้อที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอที่ตั้งใหม่จึงต่างไปจากข้อมูลปี 2523 ขณะทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ขนาดเนื้อที่ของกิ่งอำเภอที่ตั้งใหม่ของจังหวัดสงขลายังไม่ทราบข้อมูลที่แน่นอน การศึกษานี้จึงจำเป็นต้องรวมตัวเลขกิ่งอำเภอเข้าไปในตัวเลขระดับอำเภอเดิม เพื่อความสะดวกในการศึกษาเปรียบเทียบ

ปี 2523 ประชากรในพื้นที่ศึกษารวมทั้งสามจังหวัดมีจำนวนทั้งสิ้น 1,385,123 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวจังหวัดสงขลาจำนวน 818,327 คน นับเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดในพื้นที่ศึกษา รองลงไปคือจังหวัดพัทลุง ประมาณ 4.1 แสนคน และจังหวัดสตูลประมาณ 1.6 แสนคน

ในจำนวน 28 อำเภอในพื้นที่ศึกษา อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ อำเภอหาดใหญ่ มีจำนวนประมาณ 2.3 แสนคน ในปี 2523 และเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 2.9 แสนคน ในปี 2528 ซึ่งในปี 2528 ได้แยกเป็นประชากรของกิ่งอำเภอนาหม่อมจำนวน 16,686 คนและ

และกิ่งอำเภอบางกล่ำ 21,136 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.8 และ 7.3 ตามลำดับอำเภอที่มีประชากรมาก รองลงไปคืออำเภอเมืองสงขลา มีจำนวน 166,956 อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 125,758 คน อำเภอควนขนุน อำเภอระโนด อำเภอรัตภูมิ และอำเภอปากพะยูน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอทุ่งหว้า ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดสตูล เมื่อเปรียบเทียบความหนาแน่นประชากรต่อพื้นที่รายอำเภอ ปรากฏว่า ในปี 2523 อำเภอที่มีความหนาแน่นมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา ประมาณ 450 คน ต่อตารางกิโลเมตร ทั้งนี้เนื่องจากอำเภอเมืองสงขลามีพื้นที่เพียง 372.5 ตารางกิโลเมตรเท่านั้น รองลงไปคือ อำเภอสทิงพระ ประมาณ 357 คน ต่อตารางกิโลเมตร อำเภอเมืองพัทลุง ประมาณ 193 คน ต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอหาดใหญ่ประมาณ 167 คน ต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำเภอหาดใหญ่มีเนื้อที่ในครอบครองถึง 1373.4 ตารางกิโลเมตร มากกว่าอำเภอเมืองสงขลาประมาณ 4 เท่า ส่วนอำเภอที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุดคือ อำเภอควนกาหลง ประมาณ 37 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งมีขนาดเนื้อที่กว้างขวางประมาณ 621 ตารางกิโลเมตร

ต่อมาในปี 2528 จำนวนประชากรของทุกอำเภอเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากมีการเพิ่มประชากรโดยธรรมชาติและการย้ายถิ่น อำเภอที่มีอัตราการเพิ่มประชากรมากที่สุดคืออำเภอเมืองสตูลเพิ่มในอัตราร้อยละ 5.9 ต่อปี ทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 80,836 คน อำเภอที่มีอัตราการเพิ่มสูงรองลงไปคือ อำเภอสะเดาซึ่งเป็นอำเภอที่อยู่ติดชายแดนประเทศมาเลเซีย อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ กิ่งอำเภอท่าแพ อำเภอนาทวี และอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มน้อยที่สุดคือ อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอควนขนุน และที่น่าสังเกตุคือ อำเภอเขาชัยสน กลับมีประชากรลดลงจากปี 2523 ประมาณ 218 คน ดังนั้น ในปี 2528 อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดก็ยังคงเป็นอำเภอหาดใหญ่ มีจำนวน 254,297 คน ซึ่งในจำนวนนี้ยังไม่รวมจำนวนประชากรที่ได้แยกเป็นกิ่งอำเภอใหม่อีก 2 กิ่ง คือ กิ่งอำเภอนาหม่อม จำนวน 16,686 คน และกิ่งอำเภอบางกล่ำอีก 21,136 คน รองลงไปคือ อำเภอเมืองสงขลา จำนวน 211,788 คน อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 128,424 คน อำเภอควนขนุน 107,229 คน และอำเภอเมืองสตูล จำนวน 80,836 คน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดก็ยังคงเป็นอำเภอทุ่งหว้า เช่นเดิมแม้ว่าอำเภอนี้จะมีอัตราการเพิ่มประชากรสูงถึงร้อยละ 4.2 ก็ตาม ในด้านความหนาแน่นประชากรต่อพื้นที่พบว่า ทุกอำเภอมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น ยกเว้นอำเภอเขาชัยสนซึ่งได้กล่าวแล้วว่า จำนวนประชากรของอำเภอนี้ลดลง ความหนาแน่นจึงเป็น 166 คน ต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีความหนาแน่นมากที่สุดในปี 2528 คือ อำเภอเมืองสงขลา ประมาณ

ตารางที่ 3.31 จำนวนประชากรและความหนาแน่นต่อพื้นที่รายอำเภอปี 2523 และ 2528

จังหวัด/อำเภอ	ขนาดพื้นที่ ($กม^2$)	ปี 2523 จำนวนประชากร (คน)	ปี 2523 ความหนาแน่น ($คน/กม^2$)	ปี 2528 จำนวนประชากร (คน)	ปี 2528 ความหนาแน่น ($คน/กม^2$)
จังหวัดสงขลา	7393.9	818,327	110.7	1,008,198	136.4
1. อ.เมืองสงขลา	372.5	166,956	448.3	211,788	568.6
2. อ.หาดใหญ่				254,297	
3. กิ่ง อ.นาหม่อม	1373.4	229,098	166.8	16,686	212.7
4. กิ่ง อ.บางกล่ำ				21,136	
5. อ.ระโนด	791.9	66,485	92.8	75,479	95.3
6. กิ่ง อ.กระแสสินธุ์	97.4	16,063	164.9	17,118	175.7
7. อ.รัตภูมิ	747.3	65,567	87.7	50,836	108.2
8. กิ่ง อ.ควนเนียง				30,024	
9. อ.สะเดา	888.7	61,123	68.8	78,640	88.5
10. อ.เทพา	987.6	42,228	42.8	49,746	50.4
11. อ.นาทวี	625.9	31,637	50.5	39,392	62.9
12. อ.สทิงพระ	121.2	43,288	357.2	49,959	412.2
13. อ.จะนะ	527.1	61,876	117.4	71,218	135.1
14. อ.สะบ้าย้อย	861.2	34,006	39.5	41,879	48.6
จังหวัดพัทลุง	3,424.5	410,311	119.8	431,966	126.1
1. อ.เมืองพัทลุง	653.0	125,758	192.6	128,424	196.7
2. อ.ควนขนุน	840.4	104,451	124.3	107,229	127.6
3. กิ่ง อ.ศรีบรรพต	218.5	11,760	53.8	12,726	58.2
4. อ.ปากพะยูน	433.3	64,894	79.8	43,496	100.4
5. กิ่ง อ.ป่าบอน	380.0			32,501	85.5
6. อ.เขาชัยสน	379.1	63,132	116.5	62,914	166
7. อ.ตะโหมด	264.3	17,861	67.6	19,494	73.8
8. อ.กงหรา	255.9	22,455	87.7	25,182	98.4
จังหวัดสตูล	2479.0	156,485	63.1	198,209	80
1. อ.เมืองสตูล	880.2	60,494	68.7	80,836	91.8
2. กิ่ง อ.ควนโดน	199.0	13,415	67.4	16,187	81.3
3. กิ่ง อ.ท่าแพ	197.3	13,511	68.5	17,216	87.3
4. อ.ละงู	323.8	34,352	106.1	42,459	131.1
5. อ.ทุ่งหว้า	258.0	11,588	44.9	14,205	55.1
6. อ.ควนกาหลง	620.7	23,125	37.3	27,306	44
รวมพื้นที่ศึกษา	13,488.0	1,385,123	102.7	1,638,373	121.5

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ กิ่งอำเภอที่เพิ่งจัดตั้งใหม่ยังไม่มีข้อมูลขนาดพื้นที่จึงนำไปรวมเป็นพื้นที่อำเภอเดิม

569 คน ต่อตารางกิโลเมตร รองลงไปคือ อำเภอสทิงพระ ประมาณ 412 คน ต่อตาราง กิโลเมตร และเป็นที่น่าสังเกตุว่า อำเภอหาดใหญ่ซึ่งได้แยกพื้นที่ออกไปอีก 2 กิ่งอำเภอ ทำให้ขนาดพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ต้องลดลง แต่จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นมาก ดังนั้นจึงทำให้ความหนาแน่นของอำเภอหาดใหญ่สูงขึ้นมากกว่า 213 คน ต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อการย้ายเข้าและออกของอำเภอหาดใหญ่ต่อไป

2) <u>การกระจายตัวของประชากร</u>

การศึกษาการกระจายตัวของประชากรระดับอำเภอของพื้นที่ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปี 2523 และ 2528 เนื่องจากในระหว่างช่วงปีดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศตั้งกิ่งอำเภอเพิ่มขึ้นใหม่จาก 24 อำเภอในปี 2523 เป็น 28 อำเภอในปี 2528 จึงทำให้ลักษณะการกระจายตัวของประชากรแตกต่างไปจากรูปแบบการกระจายตัวแบบปกติที่ควรจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงขนาดของชุมชนนั้น ๆ

การศึกษานี้ได้แบ่งกลุ่มอำเภอตามขนาดประชากร ออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ขนาดประชากรต่ำกว่า 20,000 คน ลงมา
กลุ่มที่ 2 ขนาดประชากร ระหว่าง 20,001 - 40,000 คน
กลุ่มที่ 3 ขนาดประชากร ระหว่าง 40,001 - 60,000 คน
กลุ่มที่ 4 ขนาดประชากร ระหว่าง 60,001 - 100,000 คน
กลุ่มที่ 5 ขนาดประชากร ระหว่าง 100,001 - 150,000 คน
กลุ่มที่ 6 ขนาดประชากร มากกว่า 150,000 คนขึ้นไป

2.1 <u>การกระจายตัวของประชากรในปี 2523</u>

จากตารางและแผนที่แสดงการกระจายตัวของประชากรระดับอำเภอ จะเห็นได้ว่า ปี 2523 ประชากรส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในกลุ่มอำเภอขนาดปานกลางกล่าวคือ ตั้งแต่กลุ่มที่ 4 ลงมา ซึ่งมีจำนวน 20 อำเภอ ส่วนอำเภอที่มีขนาดประชากร ตั้งแต่ 1 แสนคนขึ้นไปนั้นมีอยู่เพียง 4 อำเภอ พื้นที่ศึกษานี้ นับว่าเป็นพื้นที่ที่มีการกระจายตัวค่อนข้างเด่นในลักษณะของระดับของชุมชนนั่นคือ ชุมชนหาดใหญ่-สงขลา เป็นกลุ่มอำเภอขนาดใหญ่ที่สุดคู่กัน ส่วนกลุ่มอำเภอขนาดปานกลางรองลงมาอีกคู่หนึ่งคือ อำเภอเมืองพัทลุงกับอำเภอควนขนุน ส่วนอำเภออื่น ๆ ก็กระจายอยู่รอบ ๆ ชุมชนหลักเหล่านี้โดยยึดตามแนวระบบโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นหลักการกระจายตัวของประชากร เป็นไปตามลักษณะการตั้งถิ่นฐานตามภูมิประเทศที่เป็นที่ราบลุ่ม เชิงเขาไปจนถึงแนวชายฝั่ง โดยมีเส้นทางคมนาคม เช่น ถนนและทางรถไฟเป็นตัวชักนำ เช่น อำเภอหาดใหญ่ มีชุมทางรถไฟและเป็นศูนย์รวมของถนนสายหลักในภาคใต้ ส่วนอำเภอเมืองพัทลุง ก็เป็นจุดที่ถนนสาย เอ เชียจากพื้นที่ภาคใต้ตอนบนมาบรรจบกับทางหลวงหมายเลข 4 ที่มาจากจังหวัดตรัง นอกจากนั้น ประชากรก็กระจายตัวอยู่ในแนวตะวันออกของพื้นที่ศึกษา โดยยึดตามแนวถนนสายหลัก ส่วนพื้นที่ด้านตะวันตกของพื้นที่ศึกษา เป็นกลุ่มอำเภอที่ค่อนข้างจะโดดเดี่ยวจากชุมชนด้านตะวันออก โดยมี อำเภอเมืองสตูลซึ่งเป็นชุมชนระดับปานกลางเป็นหลัก และจะเห็นได้ว่ามีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 เป็นถนนสายหลักเพียงสายเดียวที่เชื่อมกับพื้นที่ด้านตะวันออก

2.2 <u>การกระจายตัวของประชากรในปี 2528</u>

จากลักษณะการกระจายตัวประชากรในปี 2523 ต่อมาในปี 2528 ได้มีการแยกพื้นที่ของบางอำเภอจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอใหม่อีก 4 กิ่งอำเภอ รวมเป็นอำเภอในพื้นที่ศึกษาจำนวน 28 อำเภอ กิ่งอำเภอที่จัดตั้งใหม่นี้ส่วนใหญ่เป็นชุมชนขนาดเล็กกระจายอยู่ในกลุ่มที่ 1 และ 2 ที่มีขนาดประชากรไม่เกิน 4 หมื่นคน ลักษณะการกระจายตัวของประชากรในช่วง 5 ปี หลังนี้ยังคงเป็นไปในลักษณะเดียวกับปี 2523 กล่าวคือ ประชากรกระจุกตัวอยู่ในชุมชนหลัก คือ หาดใหญ่-สงขลา และ อำเภอเมืองพัทลุง-อำเภอควนขุน นอกจากนั้นยังกระจายตัวอยู่ในอำเภอขนาดเล็กรองลงไปโดยยึดแนวถนนเป็นหลัก ส่วนอำเภอเมืองสตูลก็ยังคงเป็นชุมชนขนาดปานกลาง ซึ่งเป็นชุมชนหลักของอำเภออื่น ๆ ในพื้นที่ด้านตะวันตก การตั้งกิ่งอำเภอใหม่ขึ้นมาอีก 4 แห่งนั้น เป็นเพียงการแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบ การบริหารการปกครองจากอำเภอเดิมและยังคงเป็นชุมชนในอิทธิพลของชุมชนเดิมโดยที่ไม่ได้ลดความสำคัญของการรองรับการกระจายตัวประชากรของอำเภอเดิมที่มีขนาดใหญ่เท่าใดนัก นอกจากกลุ่มอำเภอขนาดปานกลาง เช่น อำเภอปากพะยูน และอำเภอรัตภูมิ

ในอนาคต เมื่อโครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกจังหวัดสงขลา สะพานติณสูลานนท์และโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในบริเวณชายฝั่งก่อสร้างเสร็จ คาดว่าประชากร โดยเฉพาะแรงงานที่หลั่งไหลเข้ามาทำงานในโครงการต่าง ๆ จะทำให้ประชากรกระจายตัวอยู่ในพื้นที่บริเวณชายฝั่งด้านเหนือของอำเภอเมืองสงขลามากขึ้น เช่น อำเภอสทิงพระ และอำเภอระโนด เป็นต้น

ตารางที่ 3.32 การกระจายตัวของประชากรระดับอำเภอ ปี 2523 และ 2528

กลุ่มการกระจายตัว	การกระจายตัวปี 2523		การกระจายตัวปี 2528	
กลุ่มที่ 1	กลุ่มอำเภอที่มีขนาดประชากรต่ำกว่า 20,000 คน			
	1. อ.ทุ่งหว้า	11,588	1. กิ่ง อ.ศรีบรรพต	12,726
	2. กิ่ง อ.ศรีบรรพต	11,760	2. อ.ทุ่งหว้า	14,205
	3. กิ่ง อ.ควนโดน	13,415	3. กิ่ง อ.ควนโดน	16,187
	4. กิ่ง อ.ท่าแพ	13,511	4. กิ่ง อ.นาหม่อม	16,686
	5. กิ่ง อ.กระแสสินธุ์	16,063	5. กิ่ง อ.กระแสสินธุ์	17,118
	6. กิ่ง อ.ตะโหมด	17,861	6. กิ่ง อ.ท่าแพ	17,216
			7. กิ่ง อ.ตะโหมด	19,494
กลุ่มที่ 2	กลุ่มอำเภอที่มีขนาดประชากร 20,001 - 40,000 คน			
	1. อ.กงหรา	22,455	1. กิ่ง อ.บางกล่ำ	21,136
	2. อ.ควนกาหลง	23,125	2. อ.กงหรา	25,182
	3. อ.นาทวี	31,637	3. อ.ควนกาหลง	27,306
	4. อ.สะบ้าย้อย	34,006	4. กิ่ง อ.ควนเนียง	30,024
	5. อ.ละงู	34,352	5. กิ่ง อ.ป่าบอน	32,501
			6. อ.นาทวี	39,392
กลุ่มที่ 3	กลุ่มอำเภอที่มีขนาดประชากร 40,001 - 60,000 คน			
	1. อ.เทพา	42,228	1. อ.สะบ้าย้อย	41,879
	2. อ.สทิงพระ	43,288	2. อ.ละงู	42,459
			3. อ.ปากพะยูน	43,496
			4. อ.เทพา	49,746
			5. อ.สทิงพระ	49,959
			6. อ.รัตภูมิ	50,836

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.32 (ต่อ)

กลุ่มการกระจายตัว	การกระจายตัวปี 2523		การกระจายตัวปี 2528	
กลุ่มที่ 4	กลุ่มอำเภอที่มีขนาดประชากร 60,001 - 100,000 คน			
	1. อ.เมืองสตูล	60,494	1. อ.เขาชัยสน	62,914
	2. อ.สะเดา	61,123	2. อ.จะนะ	71,218
	3. อ.จะนะ	61,876	3. อ.ระโนด	75,479
	4. อ.เขาชัยสน	63,132	4. อ.สะเดา	78,640
	5. อ.ปากพะยูน	64,894	5. อ.เมืองสตูล	80,836
	6. อ.รัตภูมิ	65,567		
กลุ่มที่ 5	กลุ่มอำเภอที่มีขนาดประชากร 100,001 - 150,000 คน			
	1. อ.ควนขนุน	104,451	1. อ.ควนขนุน	107,229
	2. อ.เมืองพัทลุง	125,758	2. อ.เมืองพัทลุง	128,424
กลุ่มที่ 6	กลุ่มอำเภอที่มีขนาดประชากร มากกว่า 150,000 คนขึ้นไป			
	1. อ.เมืองสงขลา	166,956	1. อ.เมืองสงขลา	211,788
	2. อ.หาดใหญ่	229,098	2. อ.หาดใหญ่	254,297

ที่มา : จากตารางที่ 3.31

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

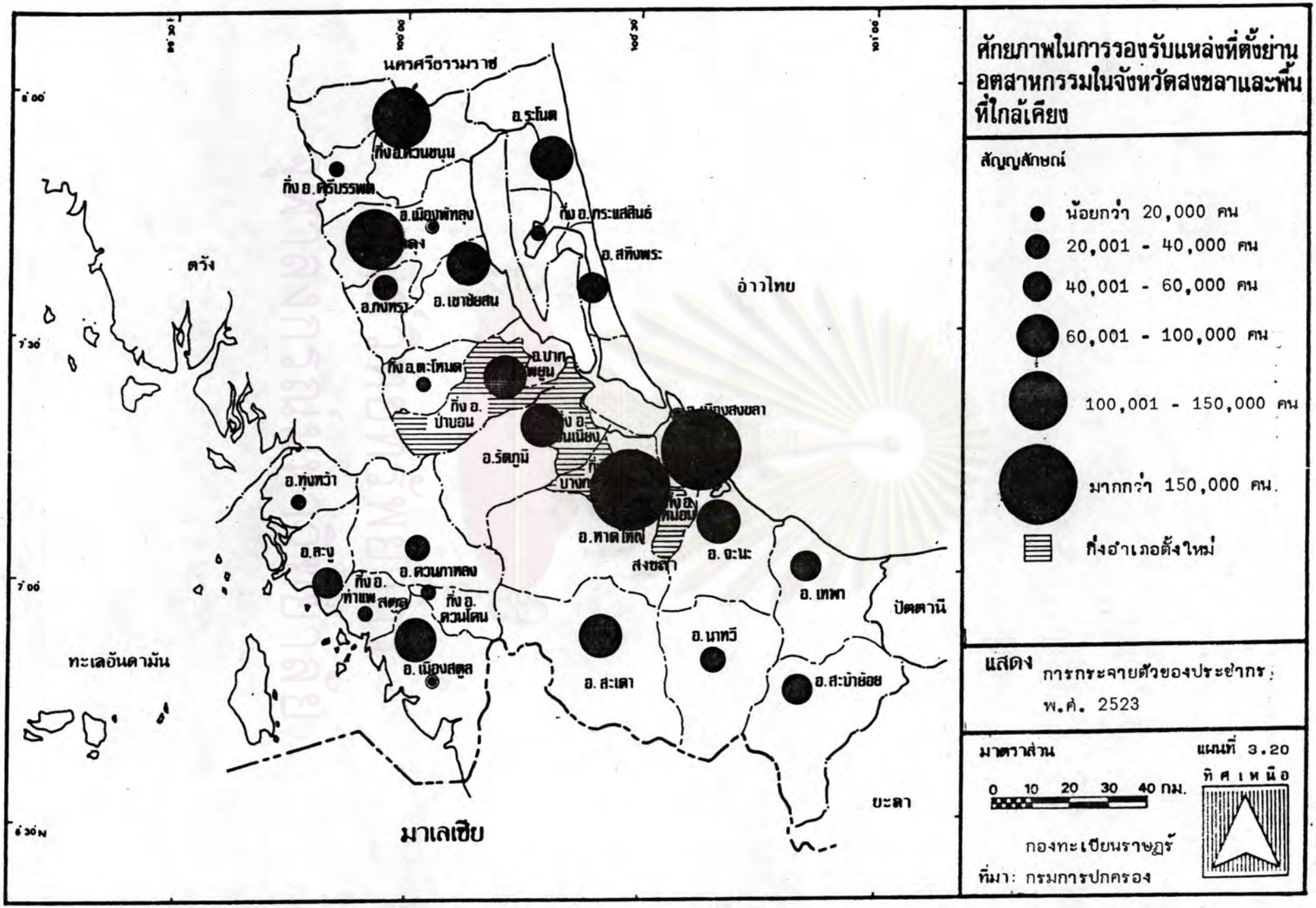

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- น้อยกว่า 20,000 คน
- 20,001 - 40,000 คน
- 40,001 - 60,000 คน
- 60,001 - 100,000 คน
- 100,001 - 150,000 คน
- มากกว่า 150,000 คน.
- กิ่งอำเภอตั้งใหม่

แสดง การกระจายตัวของประชากร พ.ศ. 2523

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.20

ทิศเหนือ

กองทะเบียนราษฎร์

ที่มา: กรมการปกครอง

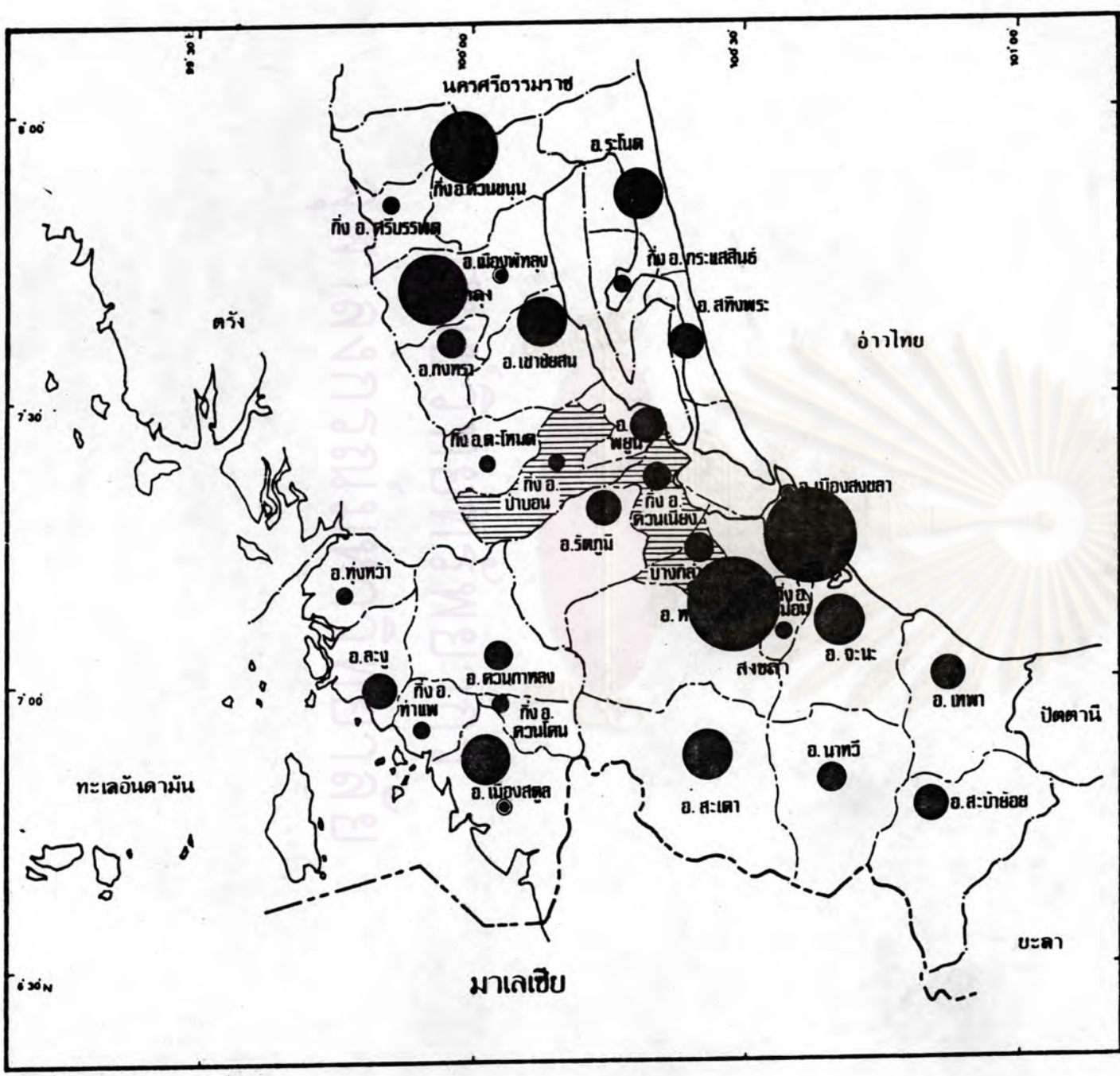

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- น้อยกว่า 20,000 คน
- 20,001 - 40,000 คน
- 40,001 - 60,000 คน
- 60,001 - 100,000 คน
- 100,001 - 150,000 คน
- มากกว่า 150,000 คน
- กิ่งอำเภอตั้งใหม่

แสดง การกระจายตัวของประชากร พ.ศ. 2528

มาตราส่วน 0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.21

ทิศเหนือ

ที่มา: กองทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) การย้ายถิ่นของประชากร

ลักษณะการ เปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในอำ เภอต่าง ๆ ส่วนหนึ่ง เป็นผล มาจากการ เกิด การตาย และการย้ายถิ่น เข้าออกของอำ เภอนั้น ๆ การศึกษา เกี่ยวกับการย้ายถิ่น ประชากรนี้ จะใช้ข้อมูลการย้ายถิ่นปี 2528 จากสำนักงานกลางทะ เบียนราษฎร์ กรมการปกครอง ซึ่ง เป็นการศึกษาข้อมูลในระดับอำ เภอของพื้นที่ศึกษาดังรายละ เอียดต่อไปนี้

จากตารางที่ 3.33 แสดงการย้ายถิ่นของประชากรรายอำ เภอของ จังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล จะ เห็นได้ว่า ปริมาณการย้ายถิ่น เข้าและออกของแต่ละอำ เภอ เป็น ไปตามขนาดชุมชนและบทบาทความสำคัญของชุมชนนั้น ๆ อำ เภอที่มีการย้ายถิ่น เข้ามากที่สุดในพื้นที่ ศึกษาคือ อำ เภอ เมืองสงขลา คิด เป็นร้อยละ 20.7 ของการย้าย เข้ามาในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด โดย เฉพาะการย้าย เข้ามาใน เขต เทศบาล เมืองสงขลา คิด เป็นร้อยละ 12.2 ส่วนใหญ่ย้ายมาจาก อำ เภออื่น ๆ ภายในจังหวัดสงขลา เอง รองลงไปคืออำ เภอหาดใหญ่ซึ่งประชากรจากจังหวัดอื่นๆ ย้าย เข้ามาใน เขต เทศบาล เมืองหาดใหญ่มากขึ้นในขณะที่ประชากรในอำ เภออื่น ๆ ของจังหวัด สงขลาย้าย เข้าไปในพื้นที่นอก เขต เทศบาล เมืองหาดใหญ่ อำ เภอสะ เดา เป็นอำ เภอที่มีการย้าย เข้ามากแห่งหนึ่ง คิด เป็นสัดส่วนร้อยละ 5.3 ของการย้าย เข้าทั้งหมด ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ย้าย มาจากต่างจังหวัดมากกว่ามาจากอำ เภออื่น ๆ ภายในจังหวัด เป็นที่น่าสัง เกตว่าอำ เภอ เล็ก ๆ ในจังหวัดสงขลา เช่น กิ่งอำ เภอนาหม่อม กิ่งอำ เภอกระแสสินธุ์ กิ่งอำ เภอควน เนียง และ อำ เภอนาทวี ส่วนใหญ่จะ เป็นการย้าย เข้าของประชากรจากอำ เภอต่าง ๆ ภายในจังหวัดสงขลา เอง อาจ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวไม่มีสิ่งดึงดูดให้ประชากรจากต่างจังหวัดย้าย เข้ามา เหมือนอย่าง อำ เภอใหญ่ ๆ การย้าย เข้าของประชากรในลักษณะ เช่นนี้ ก็ เหมือนกันกับการย้าย เข้าของจังหวัด พัทลุงและสตูล กล่าวคือ ส่วนใหญ่ เป็นการย้ายภายในจังหวัด เช่นอำ เภอ เมืองพัทลุง และ อำ เภอ เมืองสตูล โดย เฉพาะพื้นที่ใน เขต เทศบาล สามารถดึงดูดประชากรจากต่างจังหวัดมากกว่า พื้นที่นอก เขต และอำ เภอที่สำคัญ เช่น อำ เภอควนขนุนและละงูจะดึงดูดประชากรจากอำ เภออื่น ๆ ในจังหวัด เข้ามามากกว่าจากต่างจังหวัด

ลักษณะการย้ายถิ่นออกจากพื้นที่ ส่วนใหญ่จะ เป็นการย้ายถิ่นภายในจังหวัด เช่น เดียวกับการย้ายถิ่น เข้า กล่าวคือ ขึ้นอยู่กับขนาดและความสำคัญของชุมชน ซึ่งจะ เห็นได้ว่า อำ เภอขนาดใหญ่ เช่น อำ เภอ เมืองสงขลา อำ เภอหาดใหญ่ อำ เภอสะ เดา อำ เภอ เมืองพัทลุง อำ เภอควนขนุน และอำ เภอ เมืองสตูล ซึ่งล้วน เป็นชุมชนหลักในพื้นที่ศึกษา มีการย้ายออกมาก

ตารางที่ 3.33 การย้ายถิ่นของประชากรรายอำเภอ ปี 2528

(หน่วย : คน)

จังหวัด/อำเภอ	ย้ายเข้า			ย้ายออก		
	รวม*	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด	รวม*	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด
พื้นที่ศึกษา	81,266	53,077	28,189	76,917	49,492	27,425
	(100)			(100)		
จังหวัดสงขลา	52,170	33,512	18,658	46,759	30,117	16,642
	(64.2)			(60.8)		
จังหวัดพัทลุง	14,919	9,854	5,065	17,227	9,759	7,468
	(18.4)			(22.4)		
จังหวัดสตูล	14,177	9,711	4,466	12,931	9,616	3,315
	(17.4)			(16.8)		
1. อ.เมืองสงขลา	16,848	12,240	4,608	17,438	12,846	4,592
	(20.7)			(22.7)		
- เทศบาลเมืองสงขลา	9,891	6,586	3,305	12,774	9,348	3,426
	(12.2)			(16.6)		
- นอกเขตเทศบาล	6,957	5,654	1,303	4,664	3,498	1,166
	(8.6)			(6.1)		
2. อ.หาดใหญ่	16,835	9,525	7,310	13,309	6,956	6,352
	(20.7)			(17.3)		
- เทศบาลเมืองหาดใหญ่	8,320	3,077	5,243	9,733	4,792	4,941
	(10.2)			(12.7)		
- นอกเขตเทศบาล	8,515	6,448	2,067	3,576	2,164	1,411
	(10.5)			(4.6)		
3. กิ่ง อ.นาหม่อม	901	738	163	793	649	130
	(1.1)			(1.0)		
4. กิ่ง อ.บางกล่ำ	-			-		
5. อ.ระโนด	1,649	913	736	2,370	1,219	1,128
	(2.0)			(3.1)		
6. กิ่ง อ.กระแสสินธุ์	499	289	210	571	282	289
	(0.6)			(0.7)		
7. อ.รัตภูมิ	1,446	918	528	1,471	830	641
	(1.8)			(1.9)		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.33 (ต่อ)

(หน่วย : คน)

จังหวัด/อำเภอ	ย้ายเข้า			ย้ายออก		
	รวม*	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด	รวม*	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด
8. อ.สะเดา	4,314	1,920	2,394	2,428	1,347	1,081
	(5.3)			(3.2)		
9. กิ่ง อ.ควนเนียง	544	328	216	590	327	263
	(0.7)			(0.8)		
10. อ.เทพา	1764	1,163	601	1,594	1,172	422
	(2.2)			(2.1)		
11. อ.นาทวี	1,263	804	459	908	574	323
	(1.6)			(1.2)		
12. อ.สทิงพระ	2,215	1,867	348	2,372	1,774	598
	(2.7)			(3.1)		
13. อ.จะนะ	2,657	2,319	338	2,293	1,838	386
	(3.3)			(3.0)		
14. อ.สะบ้าย้อย	1,235	488	747	622	303	319
	(1.5)			(0.8)		
15. อ.เมืองพัทลุง	6,640	4,763	1,877	7,911	5,085	2,826
	(8.2)			(10.3)		
- เทศบาลเมืองพัทลุง	3,344	2,307	1,037	4,486	2,989	1,497
	(4.1)			(5.8)		
- นอกเขตเทศบาล	3,291	2,456	840	3,425	2,096	1,329
	(4.1)			(4.5)		
16. อ.ควนขนุน	2,993	2,002	991	3,666	2,096	1,569
	(3.7)			(4.8)		
17. กิ่ง อ.ศรีบรรพต	534	420	114	343	246	97
	(0.7)			(0.4)		
18. อ.ปากพะยูน	902	508	394	1,249	595	638
	(1.1)			(1.6)		
19. กิ่ง อ.ป่าบอน	1,197	639	558	736	241	495
	(1.5)			(1.0)		
20. อ.เขาชัยสน	1,296	579	717	1,976	733	1,243
	(1.6)			(2.6)		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.33 (ต่อ)

(หน่วย : คน)

จังหวัด/อำเภอ	ย้ายเข้า			ย้ายออก		
	รวม*	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด	รวม*	ภายในจังหวัด	ต่างจังหวัด
21. อ.คะไหมด	894	600	294	903	506	397
	(1.1)			(1.2)		
22. อ.กงหรา	463	343	120	443	257	186
	(0.6)				(0.6)	
23. อ.เมืองสตูล	5,775	3,528	2,247	5,367	3,661	1,706
	(7.1)			(6.9)		
- เทศบาลเมืองสตูล	1,994	758	1,236	2,137	1,151	986
	(2.5)			(2.8)		
- นอกเขตเทศบาล	3,781	2,770	1,011	3,230	2,510	720
	(4.7)			(4.2)		
24. กิ่ง อ.ควนโดน	546	404	142	500	413	87
	(0.7)			(0.7)		
25. กิ่ง อ.ท่าแพ	1,115	978	137	981	888	81
	(1.4)			(1.3)		
26. อ.ละงู	3,037	2,440	597	3,173	2,450	355
	(3.7)			(4.1)		
27. อ.ทุ่งหว้า	967	577	390	720	557	163
	(1.2)			(0.9)		
28. อ.ควนกาหลง	2,737	1,784	953	2,190	1,647	540
	(3.4)			(2.8)		

ที่มา : สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

* ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วนร้อยละของการย้ายถิ่นรวมในพื้นที่ศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

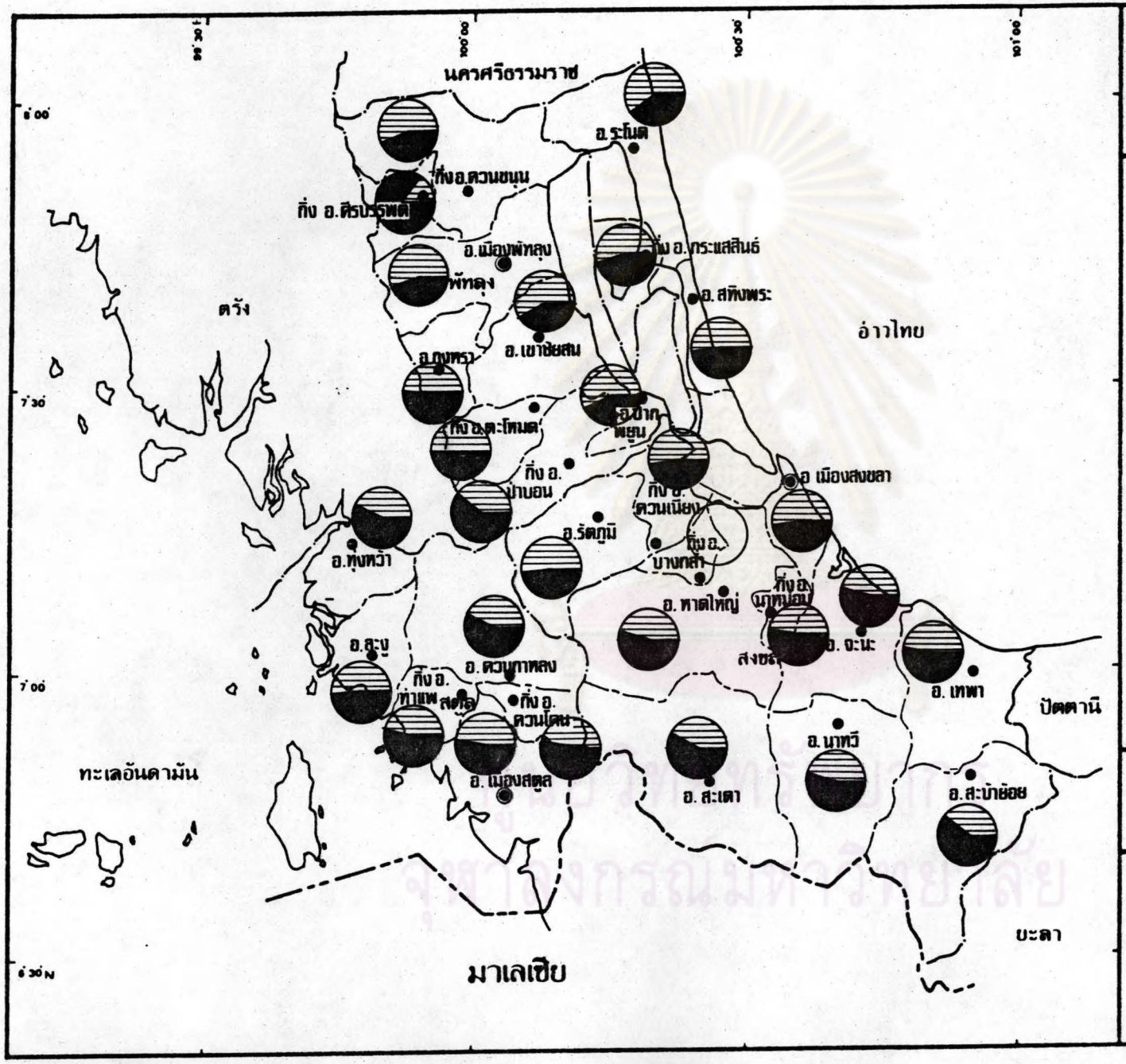

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

การย้ายถิ่นออก

การย้ายถิ่นเข้า

ไม่มีข้อมูล

แสดง การย้ายถิ่นของประชากรจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ปี 2528

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

ทิศเหนือ

แผนที่ 3.22

ที่มา: กองทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง

โดยเฉพาะในเขตเทศบาล และส่วนใหญ่จะย้ายไปยังอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัด ยกเว้น ประชากรในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ จะย้ายไปยังต่างจังหวัดมากกว่า อันอาจเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในย่านธุรกิจของหาดใหญ่ชบเซาลง ส่วนอำเภอที่มีประชากรย้ายออกไปยังต่างจังหวัดมากกว่าการย้ายภายในจังหวัด ได้แก่ อำเภอเขาชัยสนและกิ่งอำเภอป่าบอน เป็นต้น

4) <u>การพึ่งพาของประชากรวัยแรงงาน</u>

การศึกษาเกี่ยวกับการพึ่งพาของประชากรวัยแรงงานในพื้นที่ศึกษาใช้ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะปี 2523 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นการวิเคราะห์ถึงอัตราส่วนที่ประชากรวัยแรงงานจะต้องรับภาระเลี้ยงดูประชากรนอกวัยแรงงาน ซึ่งได้แก่ กลุ่มประชากรอายุระหว่าง 0 - 14 ปี และ 65 ปีขึ้นไปที่ไม่สามารถทำงานในเชิงเศรษฐกิจได้ อัตราการพึ่งพาสามารถชี้ให้เห็นสภาพของสังคมในชุมชนได้แนวหนึ่ง

จากตารางที่ 3.34 แสดงอัตราการพึ่งพาของประชากรวัยแรงงาน (Dependency Ratio) ของพื้นที่ศึกษา จะเห็นได้ว่า ลักษณะชุมชนในพื้นที่ศึกษาซึ่งมีประชากรกระจายตัวอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่อันเนื่องจากอำเภอหรือชุมชนขนาดใหญ่เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศูนย์กลางการบริหารราชการ ศูนย์ธุรกิจและสถาบันการศึกษาเป็นต้น เป็นสิ่งดึงดูดให้ประชากรหลั่งไหลเข้ามาอยู่ในชุมชนนั้นมากขึ้น และจะเห็นได้ว่า ชุมชนขนาดใหญ่ที่มีความหนาแน่นสูง มีอัตราการเพิ่มของประชากรต่อปีสูงมาก เมื่อเทียบกับอำเภอหรือชุมชนเล็กขนาดประชากรที่แตกต่างกันระหว่างชุมชนขนาดเล็กใหญ่นั้น ยังมีความแตกต่างในองค์ประกอบอื่น เช่น สัดส่วนประชากรวัยแรงงาน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรอายุระหว่าง 15 - 64 ปี ต่อกลุ่มประชากรนอกวัยแรงงาน ในที่นี้จะพบว่า ชุมชนขนาดใหญ่คือ อำเภอหาดใหญ่-สงขลา มีอัตราการพึ่งพาประชากรวัยแรงงานสูงมาก กล่าวคือ อำเภอเมืองสงขลามีอัตราสูงถึง 1.6 รองลงไปคือ อำเภอหาดใหญ่ในอัตรา 1.48 และอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดสงขลาซึ่งจัดเป็นกลุ่มอำเภอขนาดปานกลางค่อนข้างเล็ก ก็มีอัตราการพึ่งพาสูงกว่า ชุมชนหลักขนาดระดับปานกลางของจังหวัดพัทลุง กล่าวคือ กลุ่มอำเภอที่มีประชากรขนาดไม่เกิน 60,000 คน มีอัตราการพึ่งพาสูง เช่น อำเภอนาทวีในอัตรา 1.37 อำเภอจะนะในอัตรา 1.31 อำเภอสะเดาในอัตรา 1.36 และอำเภอสะบ้าย้อย อัตรา 1.29 เป็นต้น ในขณะที่ชุมชนหลักขนาดปานกลางของจังหวัดพัทลุงมีอัตราการพึ่งพาต่ำกว่า นั่นคือ อำเภอเมืองพัทลุง และอำเภอควนขนุนมีอัตราการพึ่งพา

ตารางที่ 3.34 อัตราการพึ่งพาของประชากรวัยแรงงาน รายอำเภอปี 2523

ที่ตั้ง	รวม ประชากร 2523	ประชากรวัย-แรงงาน (15 - 64 ปี)	ประชากรนอกวัยแรงงาน (0-14 และ 65 ขึ้นไป)	Dependency Ratio
จ. สงขลา	818,327	467,657	350,670	1.33
อ. เมือง	166,956	102,745	64,211	1.60
อ. สทิงพระ	43,288	22,811	20,477	1.11
อ. จะนะ	61,876	35,080	26,796	1.31
อ. นาทวี	31,637	18,311	13,326	1.37
อ. เทพา	42,228	23,404	18,824	1.24
อ. สะบ้าย้อย	34,006	18,978	14,688	1.29
อ. ระโนด	66,485	35,112	31,373	1.12
กิ่ง อ.กระแสสินธุ์	16,063	8,228	7,835	1.05
อ.รัตภูมิ	65,567	34,806	30,761	1.13
อ. สะเดา	61,123	35,216	25,907	1.36
อ. หาดใหญ่	229,098	136,597	92,501	1.48
จ. สตูล	156,485	85,599	70,886	1.21
อ. เมือง	60,494	34,267	26,227	1.31
อ. ละงู	34,352	18,433	15,919	1.56
อ. ทุ่งหว้า	11,588	5,931	5,657	1.05
อ. ควนกาหลง	23,125	12,317	10,808	1.14
กิ่ง อ.ท่าแพ	13,511	7,193	6,318	1.14
กิ่ง อ.ควนโดน	13,415	7,458	5,957	1.25
จ. พัทลุง	410,311	218,833	191,478	1.14
อ. เมือง	125,758	69,019	56,739	1.21
อ. ควนขนุน	104,451	56,474	47,977	1.18
อ. เขาชัยสน	63,132	33,010	30,122	1.09
อ. ปากพะยูน	64,894	33,621	31,273	1.07
กิ่ง อ.ตะโหมด	17,861	9,248	8,613	1.07
กิ่ง อ.ศรีบรรพต	11,760	6,067	5,693	1.06
กิ่ง อ.กงหรา	22,455	11,394	11,061	1.03
รวม	1,385,123	772,089	613,034	0.79

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2523 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

เพียง 1.21 และ 1.18 เท่านั้น ส่วนอำเภออื่น ๆ ในพื้นที่ศึกษามีอัตราที่ไม่สูงนัก ยกเว้นอำเภอละงู จังหวัดสตูลมีอัตราสูงถึง 1.56

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า อัตราการพึ่งพาประชากรวัยแรงงานในพื้นที่ศึกษาขึ้นอยู่กับลักษณะบทบาทความสำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่าลักษณะการกระจายตัวของประชากรและขนาดชุมชน

5) <u>การคาดการณ์จำนวนประชากร</u>

การคาดการณ์จำนวนประชากรในครั้งนี้ ใช้ข้อมูลประชากรในระดับอำเภอที่เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปี คือ ปี 2523 และปี 2528 เป็นฐานในการคำนวณการคาดการณ์จำนวนประชากรใน 5 และ 10 ปีข้างหน้า นั่นคือปี 2533 และ 2538 โดยใช้สูตร

$$P = Po\ e^{at}$$

การคาดการณ์จำนวนประชากรในที่นี้จะสนใจขนาดและอัตราการเพิ่มของประชากรรายอำเภอเป็นหลัก โดยคำนวณปรับค่าเป็นตัวเลขจำนวนเต็มร้อย (Round Number) แล้วจึงรวมตัวเลขเป็นจำนวนประชากรจังหวัดและพื้นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 3.35 และแผนที่แสดงอัตราการขยายตัวประชากร ปี 2523-2528 จะเห็นได้ว่า อัตราการเพิ่มประชากรของอำเภอสำคัญ ๆ ของพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นอำเภอในจังหวัดสงขลาและสตูล ในขณะที่จังหวัดพัทลุงมีอัตราการเพิ่มต่ำ และเพิ่มในอัตราลดในบางอำเภอ จังหวัดสตูลมีอัตราการเพิ่มประชากรต่อปีสูงที่สุดในพื้นที่ศึกษาคือ ร้อยละ 4.3 ต่อปี ส่วนในระดับอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มสูงสุดคือ อำเภอเมืองสตูล ประมาณร้อยละ 5.9 ต่อปี รองลงไปคืออำเภอสะเดาในอัตราร้อยละ 5.2 ต่อปี อำเภอหาดใหญ่และกิ่งอำเภอที่แยกจากอำเภอหาดใหญ่ และอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดสตูลและสงขลา อำเภอที่มีอัตราการขยายตัวประชากรน้อยที่สุดคือ อำเภอเขาชัยสนในจังหวัดพัทลุงขยายตัวในอัตราลดร้อยละ - 0.1

จากอัตราการขยายตัวประชากรดังกล่าว สามารถคาดการณ์จำนวนประชากรใน 5 และ 10 ปี ในอนาคตได้ดังนี้

จำนวนประชากรของพื้นที่ศึกษาในปี 2533 และ 2538 จะเพิ่มขึ้นเป็น 1.9 ล้าน และ 2.3 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรของจังหวัดสงขลาประมาณ 1.1 ล้าน และ 1.4 ล้านคน จังหวัดพัทลุงประมาณ 5 แสน และ 5.7 แสนคน และจังหวัดสตูลประมาณ

2.5 แสนคน และ 2.9 แสนคน ตามลำดับ อำเภอที่คาดว่าจะมีจำนวนประชากรมากที่สุดในอนาคตคือ อำเภอหาดใหญ่ซึ่งแม้ว่าจะได้แบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบบางส่วนไปตั้งเป็นกิ่งอำเภอใหม่อีก 2 กิ่ง คือ กิ่งอำเภอนาหม่อม และกิ่งอำเภอบางกล่ำแล้วก็ตามแต่จำนวนประชากรก็ยังคงเพิ่มในอัตราที่สูงมาก คาดว่าใน 5 - 10 ปีข้างหน้า อำเภอหาดใหญ่จะมีจำนวนประชากรถึง 2.8 - 3.8 แสนคน รองลงไปคือ อำเภอเมืองสงขลา คาดว่าจะมีจำนวนประมาณ 2.2 - 3.1 แสนคน อำเภอเมืองพัทลุงประมาณ 1.5 - 1.8 แสนคน อำเภอควนขนุนประมาณ 1.3 - 1.6 แสนคน อำเภอเมืองสตูลประมาณ 1 - 1.3 แสนคน ตามลำดับ ส่วนอำเภออื่น ๆ ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอำเภอที่น่าสนใจคือ อำเภอสะเดา คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 1 - 1.2 แสนคนในอนาคต ซึ่งเป็นไปตามลักษณะบทบาทความสำคัญด้านเศรษฐกิจของพื้นที่เป็นสำคัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.35 การคาดการณ์จำนวนประชากรปี 2533 และ 2538

(หน่วย : คน)

จังหวัด-อำเภอ	การคาดการณ์จำนวนประชากร				อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)
	2523	2528	2533	2538	
จังหวัดสงขลา	818,327	1,008,198	1,146,800	1,440,100	3.4
1. อ.เมืองสงขลา	166,956	211,788	222,200	315,600	4.9
2. อ.หาดใหญ่	229,098	254,297	280,600	378,900	4.9
3. กึ่ง อ.นาหม่อม		16,686	20,800	24,800	4.9
4. กึ่ง อ.บางกล่ำ		21,136	26,300	31,500	4.9
5. อ.ระโนด	66,485	75,479	85,300	95,100	2.6
6. กึ่ง อ.กระแสสินธุ์	16,063	17,118	18,200	19,300	1.3
7. อ.รัตภูมิ	65,567	50,836	61,800	72,700	4.3
8. กึ่ง อ.ควนเนียง		30,024	36,500	42,900	4.3
9. อ.สะเดา	61,123	78,640	99,100	119,500	5.2
10. อ.เทพา	42,228	49,746	58,000	66,200	3.3
11. อ.นาทวี	31,637	39,392	48,300	57,200	4.5
12. อ.สทิงพระ	43,288	49,959	57,200	64,500	2.9
13. อ.จะนะ	61,876	71,218	81,600	91,900	2.9
14. อ.สะบ้าย้อย	34,006	41,879	50,900	59,900	4.3
จังหวัดพัทลุง	410,311	431,966	502,000	572,300	2.5
1. อ.เมืองพัทลุง	125,758	128,424	154,100	179,800	0.4
2. อ.ควนขนุน	104,451	107,229	134,000	160,800	0.5
3. กึ่ง อ.ศรีบรรพต	11,760	12,726	13,700	15,000	1.6
4. อ.ปากพะยูน	64,894	43,496	50,500	57,400	3.2
5. กึ่ง อ.ป่าบอน		32,501	37,700	43,000	3.2
6. อ.เขาชัยสน	63,132	62,914	62,600	62,300	-0.1
7. อ.ตะโหมด	17,861	19,494	21,300	23,000	1.8
8. อ.กงหรา	22,455	25,182	28,100	31,000	2.3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.35 (ต่อ)

(หน่วย : คน)

จังหวัด-อำเภอ	การคาดการณ์จำนวนประชากร				อัตราการเพิ่มต่อปี (ร้อยละ)
	2523	2528	2533	2538	
จังหวัดสตูล	156,485	198,209	246,000	294,000	4.3
1. อ.เมืองสตูล	60,494	80,836	104,700	128,500	5.9
2. กิ่ง อ.ควนโดน	13,415	16,187	19,200	22,300	3.8
3. กิ่ง อ.ท่าแพ	13,511	17,216	21,400	25,700	4.9
4. อ.ละงู	34,352	42,459	51,500	60,700	4.3
5. อ.ทุ่งหว้า	11,588	14,205	17,200	20,200	4.2
6. อ.ควนกาหลง	23,125	27,306	32,000	36,600	3.4
รวมพื้นที่ศึกษา	1,385,123	1,638,373	1,894,800	2,306,400	3.3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

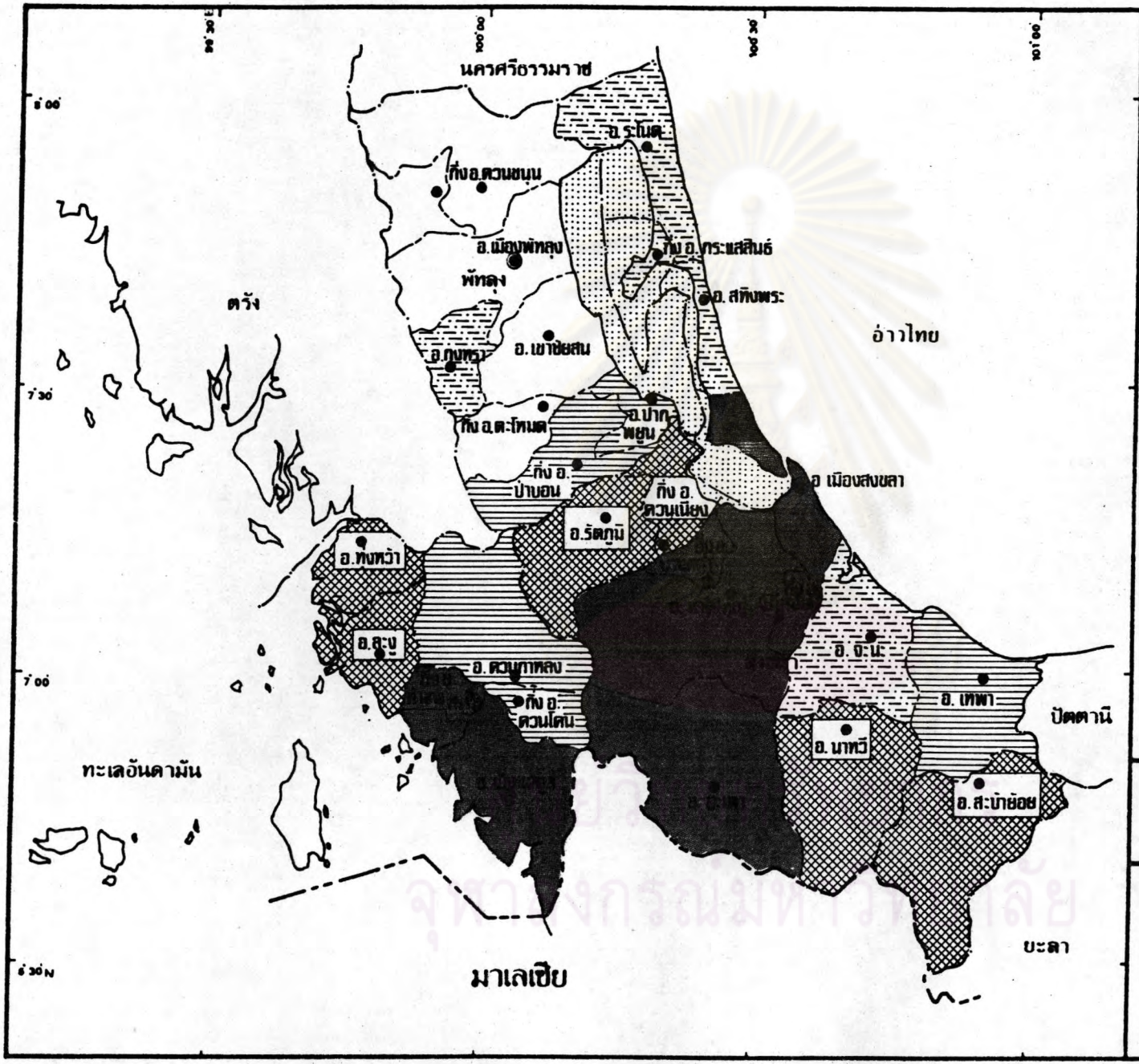

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

- มากกว่า 4.5%
- 4.2% - 4.5%
- 3.0% - 4.0%
- 2.0% - 3.0%
- -0.1% - 2.0%
- ทะเลสาบ

แสดง อัตราการขยายตัวของประชากร จ.สงขลา พัทลุง สตูล ปี 2523 - 2528

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผนที่ 3.23

ทิศเหนือ

ที่มา: กองทะเบียนราษฎร์ กรมการปกครอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา

การศึกษาภาวะอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษาได้กล่าวแล้วในหัวข้อภาวะการผลิตสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นการพิจารณาจากมูลค่าเพิ่มของสาขาอุตสาหกรรมการผลิต (Value added in manufacturing sector) โดยการชี้ให้เห็นลักษณะประเภทของอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดในพื้นที่ศึกษาเปรียบเทียบกับภาคใต้ การศึกษาสภาวะโรงงานอุตสาหกรรมที่จะกล่าวต่อไปนี้ เป็นการพิจารณาจากจำนวนโรงงาน และจำนวนการจ้างงานในโรงงานประเภทต่าง ๆ ในแต่ละอำเภอในพื้นที่ศึกษา และเป็นการวิเคราะห์ความชำนิชำนาญของพื้นที่ (Location Quotient; LQ) ของสภาวะอุตสาหกรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยพิจารณาจากจำนวนการจ้างงานในโรงงานของแต่ละอำเภอ ค่าความชำนาญในการผลิต (L.Q.) รายอำเภอนี้ สามารถใช้เป็นค่าคะแนน ปัจจัยแรงงาน เพื่อหาศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคตได้

10.1 จำนวนขนาดและการกระจายแหล่งที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม

การศึกษาเกี่ยวกับจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในที่นี้ใช้ข้อมูลจากทะเบียนสถิติโรงงาน กองควบคุมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นโรงงานที่จดทะเบียนจัดตั้งและประกอบกิจการโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512 กฎหมายดังกล่าวบังคับใช้กับโรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้า หรือกำลังเทียบเท่าตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไปโดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม ยกเว้นโรงงานของสถาบันการศึกษาที่ตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมหรือโรงงานที่ดำเนินงานเพียงเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการอื่นซึ่งมิใช่กิจการโรงงานและโรงงานที่ดำเนินงานในลักษณะเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวและไม่อาจเป็นอันตรายหรือรำคาญแก่ผู้ใด ดังนั้น จำนวนโรงงานที่ปรากฏในทะเบียนสถิติโรงงานจึงอาจจะต่ำกว่าจำนวนโรงงานที่มีอยู่จริง ซึ่งอาจเป็นโรงงานที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตหรืออาจเป็นโรงงานที่เปิดดำเนินการโดยผิดกฎหมาย

จากตารางที่ 3.36 จะเห็นได้ว่าในปี 2526 พื้นที่ศึกษามีโรงงานทุกประเภทจำนวนทั้งสิ้น 784 โรง ประกอบด้วยจำนวนคนงาน 12892 คน เฉลี่ยจำนวนคนงานโรงละประมาณ 16 คน ต่อมาในปี 2529 มีจำนวนโรงงานเพียง 731 โรง แม้ว่าจำนวนโรงงานจะน้อยลงกว่าปี 2526 แต่กลับมีจำนวนคนงานเพิ่มขึ้น ทำให้จำนวนคนงานเฉลี่ยต่อโรงสูงขึ้นเป็น 19 คน ซึ่งถือว่าเป็นโรงงานขนาดเล็ก อำเภอที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุดคือ

ตารางที่ 3.36 จำนวนโรงงานและคนงานในอุตสาหกรรมทุกประเภทที่เปลี่ยนแปลงในระหว่างปี 2526 - 2529

	2526			2529			เลิกกิจการ			ตั้งใหม่		
	จำนวนโรงงาน	คนงาน	เฉลี่ยขนาดคนงานต่อโรง	จำนวนโรงงาน	คนงาน	เฉลี่ยขนาดคนงานต่อโรง	จำนวนโรงงาน	คนงาน	เฉลี่ยขนาดคนงานต่อโรง	จำนวนโรงงาน	คนงาน	เฉลี่ยขนาดคนงานต่อโรง
พื้นที่ศึกษา	784	12892	16	731	13857	19	160	1508	9	107	2473	23
จังหวัด สงขลา	723	12268	17	652	12914	20	152	1438	10	81	2084	26
1. เมืองสงขลา	134	1992	15	116	2142	18	27	244	9	9	394	44
2. หาดใหญ่	491	8993	18	445	9293	21	107	1084	10	61	1384	23
3. กิ่ง อ.นาหม่อม	1	3	3	2	118	59	-	-	-	1	115	115
4. กิ่ง อ.บางกล่ำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. จะโนด	11	41	4	13	48	4	3	10	3	5	17	3
6. กิ่ง อ.กระแสสินธ์	1	12	12	1	12	12	-	-	-	-	-	-
7. รัตภูมิ	14	249	18	11	234	21	3	15	5	-	-	-
8. กิ่ง อ.ควนเนียง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. สะเดา	46	604	13	41	685	17	8	52	7	3	133	44
10. เทพา	1	13	13	2	36	18	-	-	-	1	23	23
11. นาทวี	13	189	15	11	189	17	3	18	6	1	18	18
12. สทิงพระ	1	12	12	1	12	12	-	-	-	-	-	-
13. จะนะ	9	151	17	8	136	17	1	15	15	-	-	-
14. สะบ้าย้อย	1	9	9	1	9	9	-	-	-	-	-	-
จังหวัดพัทลุง	33	251	8	43	244	6	7	69	10	17	62	4
15. เมืองพัทลุง	22	160	7	26	134	5	7	69	10	11	43	4
16. ควนขนุน	5	21	4	9	36	4	-	-	-	4	15	4
17. กิ่ง อ.ศรีบรรพต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18. ปากพะยูน	4	32	8	4	32	8	-	-	-	-	-	-
19. กิ่ง อ.ป่าบอน	-	-	-	1	3	3	-	-	-	1	3	3
20. เขาชัยสน	2	38	19	2	38	19	-	-	-	-	-	-
21. ตะโหมด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22. กงหรา	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	1	1
จังหวัดสตูล	28	373	13	36	699	19	1	1	1	9	327	36
23. เมืองสตูล	20	190	10	27	480	18	1	1	1	8	291	36
24. กิ่ง อ.ควนโดน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25. กิ่ง อ.ท่าแพ	1	8	8	1	8	8	-	-	-	-	-	-
26. ละงู	2	55	28	3	91	30	-	-	-	1	36	36
27. ทุ่งหว้า	1	21	21	1	21	21	-	-	-	-	-	-
28. ควนกาหลง	4	99	25	4	99	25	-	-	-	-	-	-

ที่มา : กองควบคุมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

อำเภอหาดใหญ่ กล่าวคือปี 2526 มีจำนวน 491 โรง และคนงาน 8993 คน ต่อมาในปี 2529 มีโรงงาน 445 โรงและจำนวนคนงานเพิ่มขึ้นเป็น 9293 คน หรือคิดเฉลี่ยจำนวนคนงาน 21 คน ต่อโรง แสดงว่าโรงงานในปี 2529 มีขนาดใหญ่กว่าปี 2526 ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากขนาดของโรงงานที่เลิกกิจการในระหว่างปี 2526 - 2529 เป็นโรงงานที่มีขนาดเล็กมาก โดยเฉลี่ยประมาณโรงละ 10 คน แต่โรงงานที่ตั้งใหม่ในระหว่างปีดังกล่าว เป็นโรงงานขนาดปานกลางประมาณโรงละ 23 คน อำเภอที่มีจำนวนโรงงานมากรองลงไปคือ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอสะเดา อำเภอเมืองสตูล อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอระโนดและอื่น ๆ กล่าวคือ ปี 2529 อำเภอเมืองสงขลามีจำนวนโรงงาน 116 โรง ซึ่งน้อยกว่าของอำเภอหาดใหญ่ประมาณ 4 เท่า และมีจำนวนคนงาน 2142 คน โดยเฉลี่ยเป็นโรงงานขนาดเล็กประมาณโรงละ 18 คน โรงงานที่เลิกกิจการไปส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก อำเภอสะเดามีจจุบันมีโรงงานจำนวน 41 โรง โดยเฉลี่ยเป็นโรงงานขนาดเล็กประมาณโรงละ 17 คน โรงงานที่เลิกกิจการไปส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็กมาก อำเภอเมืองพัทลุงมีจำนวนโรงงานใกล้เคียงกับอำเภอเมืองสตูล กล่าวคือ ปี 2526 อำเภอเมืองพัทลุงมีโรงงาน 22 โรง ขนาดของโรงงานเฉลี่ยโรงละ 7 คน ในขณะที่อำเภอเมืองสตูลมี 20 โรง ขนาดเฉลี่ยโรงละ 10 คน ต่อมาปี 2529 โรงงานของอำเภอเมืองพัทลุงได้เพิ่มเป็น 26 โรง ขนาดเฉลี่ยโรงละ 5 คน ซึ่งน้อยกว่าขนาดโรงงานของอำเภอเมืองสตูลที่มีขนาดเฉลียโรงละ 18 คน เป็นต้น ส่วนอำเภอที่ไม่มีโรงงานปรากฏในทะเบียนโรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิ่งอำเภอที่จัดตั้งขึ้นใหม่โดยแยกเขตการปกครองมาจากพื้นที่อำเภอเดิม แต่ทั้งนี้ในสภาพเป็นจริงมิได้หมายความว่า พื้นที่นั้นไม่มีโรงงานตั้งอยู่เลย

10.2 <u>การเปลี่ยนแปลงจำนวนและขนาดของโรงงานในช่วงปี 2526-2529</u>

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ในช่วงปี 2526 - 2529 สามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 1 และ 2 จะเห็นได้ว่า พื้นที่ศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าวมีโรงงานที่เลิกกิจการไปทั้งสิ้น 160 โรง ซึ่งโดยเฉลี่ยเป็นโรงงานขนาดเล็กมาก โรงงานที่เลิกกิจการนี้ส่วนใหญ่เป็นโรงงานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลาโดยเฉพาะที่อำเภอหาดใหญ่เลิกกิจการไปเป็นจำนวน 107 โรง และมีโรงงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่อีก 61 โรง เป็นโรงงานขนาดไม่เกิน 10 คน จำนวน 40 โรง ขนาดไม่เกิน 20 คน จำนวน 10 โรง ที่เหลือเป็นโรงงานขนาดปานกลางถึงใหญ่อีกจำนวน 11 โรง โดยเฉพาะโรงงานขนาดใหญ่ที่มีคนงานเกิน 100 คน เป็นจำนวนถึง 5 โรง ซึ่งนับว่าเป็นอำเภอที่มีโรงงานขนาดใหญ่จัดตั้งขึ้น

ใหม่มากที่สุดในพื้นที่ศึกษา อำเภอที่มีการจัดตั้งโรงงานขนาดปานกลางถึงใหญ่มากที่สำคัญรองจากอำเภอหาดใหญ่ ได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา มีประมาณ 5 โรง เป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่มีคนงานเกิน 100 คน จำนวน 1 โรง อำเภอสะเดา เพิ่มขึ้นจำนวน 3 โรง และกิ่งอำเภอนาหม่อมซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ในเขตอำเภอหาดใหญ่ก็มีโรงงานขนาดคนงานเกิน 100 คน ตั้งขึ้นใหม่จำนวน 1 โรง นอกจากนั้น จังหวัดสตูลก็มีการตั้งโรงงานขนาดปานกลางถึงใหญ่ ที่อำเภอเมืองสตูล จำนวน 7 โรง เป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่มีคนงานเกิน 100 คน จำนวน 1 โรง และอำเภอละงูมีโรงงานขนาดปานกลางตั้งใหม่อีกจำนวน 1 โรง ในช่วงปีดังกล่าว จังหวัดสตูลนับได้ว่ามีความสำคัญทางด้านโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่สูงกว่าจังหวัดพัทลุง ซึ่งส่วนใหญ่มีการตั้งโรงงานใหม่เป็นจำนวน 17 โรง แต่เป็นโรงงานขนาดเล็ก ขนาดคนงานไม่เกิน 10 คน ทั้งสิ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.37 จำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้นในระหว่างปี 2526 - 2529 จำแนกตามขนาดของโรงงาน

อำเภอ	จำนวนโรงงาน 2526	จำนวนโรงงานที่เพิ่มระหว่างปี 2526 - 2529	ขนาดของโรงงาน *				
			1 - 9	10 - 19	20 - 49	50 - 99	+ 100
พื้นที่ศึกษา	784	107	66	12	17	4	8
สงขลา	723	81	48	12	10	4	7
พัทลุง	33	17	17	-	-	-	-
สตูล	28	9	1	-	7	-	1
1. เมืองสงขลา	134	9	3	1	3	1	1
2. หาดใหญ่	491	61	40	10	4	2	5
3. กิ่ง อ.นาหม่อม	-	1					1
4. กิ่ง อ.บางกล่ำ	-	-					
5. ระโนด	11	5	5				
6. กระแสสินธุ์	1	-					
7. รัตภูมิ	14	-					
8. ควนเนียง	-	-					
9. สะเดา	46	3			2	1	
10. เทพา	1	1			1		
11. นาทวี	13	1		1			
12. สทิงพระ	1	-					
13. จะนะ	9	-					
14. สะบ้าย้อย	1	-					
15. เมืองพัทลุง	22	11	11				
16. ควนขนุน	5	4	4				
17. ศรีบรรพต	-	-					
18. ปากพะยูน	4	-					
19. กิ่ง อ.ป่าบอน	-	1	1				
20. เขาชัยสน	2	-					
21. กิ่ง อ.กะไหมด	-	-					
22. กงหรา	-	1	1				
23. เมืองสตูล	20	8	1		6		1
24. ควนโดน	-	-					
25. ท่าแพ	1	-					
26. ละงู	2	1			1		
27. ทุ่งหว้า	1	-					
28. ควนกาหลง	4	-			-		

ที่มา : รวบรวมจากทะเบียนโรงงานปี 2526 และ 2529 กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

* ขนาดของโรงงานวัดจากจำนวนคนงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10.3 การวิเคราะห์ความชำนิชำนาญด้านอุตสาหกรรม (Industrial Location Quatient)

การวิเคราะห์ความชำนิชำนาญด้านอุตสาหกรรม (Industrial Location Quatient; LQ) เป็นการวิเคราะห์จากสภาพปัจจุบันของการจ้างงานในอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ในแต่ละอำเภอเปรียบเทียบกับการจ้างงานทั้งหมดในพื้นที่ศึกษา โดยวัดจากจำนวนแรงงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภทในอำเภอต่าง ๆ

ค่า LQ หาได้จากสูตร

$$LQ = \frac{Xr/RVr}{Xn/RVn}$$

$$\text{หรือ} = \frac{Xr/Xn}{RVr/RVn}$$

Xr = จำนวนการจ้างงานในอุตสาหกรรม X ของอำเภอ

Xn = จำนวนการจ้างงานในอุตสาหกรรม X ของพื้นที่ศึกษา

RVr = Reference Variable หรือจำนวนการจ้างงานรวมของอำเภอ

RVn = Reference Variable หรือจำนวนการจ้างงานรวมของพื้นที่ศึกษา

การตีความหมาย

$LQ > 1$ หมายความว่า อำเภอนั้นมีความชำนาญในการผลิตอุตสาหกรรม X มากกว่าความสามารถของพื้นที่ศึกษาโดยเฉลี่ยถ้า LQ มีค่าใหญ่มากแสดงว่าอำเภอนั้นมีความได้เปรียบหรือมีความชำนาญเป็นพิเศษ หรือเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ในจำนวนน้อยรายของอุตสาหกรรมชนิดนั้นในพื้นที่ศึกษา และยังหมายความว่าอุตสาหกรรมนั้นเป็นอุตสาหกรรมหลักสำคัญที่ผลิตเพื่อส่งออกจำหน่ายไปยังพื้นที่นอกอำเภอนั้น ๆ

$LQ < 1$ หมายความว่า อำเภอนั้นมีความชำนาญในการผลิตอุตสาหกรรม X น้อยกว่าความสามารถผลิตโดยเฉลี่ยของพื้นที่ศึกษา อุตสาหกรรมนั้นเป็นอุตสาหกรรมรองซึ่งอาจจะมีการนำสินค้าอุตสาหกรรมประเภทนี้จากนอกพื้นที่อำเภอนั้น

LQ = 1 หมายความว่า อำเภอและพื้นที่ศึกษามีความชำนาญในการผลิตอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันใกล้เคียงกัน แสดงว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตกันโดยทั่วไปและเป็นการผลิตเพื่อบริโภคเฉพาะภายในอำเภอนั้นเท่านั้น

การศึกษาครั้งนี้จะใช้ค่า LQ ของอุตสาหกรรมรวมทุกประเภทเป็นคะแนนปัจจัยแรงงานอุตสาหกรรมของแต่ละอำเภอ อำเภอใดที่มีค่า LQ มาก แสดงว่าอำเภอนั้นมีศักยภาพด้านอุตสาหกรรมสูงกว่าอำเภออื่น ๆ ที่มีค่า LQ น้อย อำเภอใดที่ LQ เป็นศูนย์ แสดงว่า อำเภอนั้นไม่มีความสำคัญด้านอุตสาหกรรมเลย ดังนั้น ศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอนั้นจึงต่ำมาก

จากตารางที่ 3.38 เป็นค่าความชำนาญด้านอุตสาหกรรมของแต่ละอำเภอที่วัดจากจำนวนการจ้างงานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมในปี 2529 สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. <u>การจัดลำดับความสำคัญของประเภทอุตสาหกรรม</u>

การพิจารณาความสำคัญของอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ของจังหวัดหรืออำเภอ เปรียบเทียบกับพื้นที่ศึกษาโดยเฉลี่ย พบว่า อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของจังหวัดสงขลาได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมเกี่ยวกับยางพารา พลาสติค โลหะ และผลิตภัณฑ์เครื่องไฟฟ้า เนื่องจากจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดเดียวในพื้นที่ศึกษาที่ผลิตอุตสาหกรรมเหล่านี้ ส่วนอุตสาหกรรมของจังหวัดสงขลาได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อโลหะ ผลิตภัณฑ์ไม้ อาหาร และเครื่องดื่ม เครื่องจักรอุปกรณ์ และเครื่องบริภัณฑ์ขนส่ง จังหวัดพัทลุงและสตูลมีประเภทโรงงานอุตสาหกรรมน้อยกว่าจังหวัดสงขลา ประเภทอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดพัทลุง ได้แก่ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับ เครื่องจักรอุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์จากไม้ และสิ่งพิมพ์ ส่วนของจังหวัดสตูลได้แก่ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการขนส่ง อาหาร และผลิตภัณฑ์จากไม้ เนื่องจากจังหวัดนี้มีท่าเรือประมง จึงเกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการประมง เช่น โรงน้ำแข็งขนาดใหญ่ อู่ต่อและซ่อมแซมเรือ นอกจากนั้นยังมีโรงเผาถ่านฟืนอีกจำนวนมาก

2. <u>การจัดลำดับความสำคัญความชำนาญด้านอุตสาหกรรมของพื้นที่รายอำเภอ</u>

ความชำนาญด้านอุตสาหกรรมของอำเภอต่าง ๆ พิจารณาจากค่า LQ ของการจ้างงานในอุตสาหกรรมทุกประเภทที่มีอยู่ในอำเภอนั้น ๆ เปรียบเทียบกับการจ้างงานทั้งหมดของพื้นที่ศึกษา โดยใช้จำนวนการจ้างงานรวมของจังหวัดเป็นฐานสำหรับการคำนวณค่า LQ ของอำเภอในจังหวัดนั้น ๆ ผลการศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 3.38 ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

2.1 จังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลามีอำเภอที่มีความสำคัญด้านอุตสาหกรรม เรียงตามลำดับความชำนาญ 5 อันดับแรกได้แก่

1) อำเภอหาดใหญ่ (LQ_2) มีความชำนาญในอุตสาหกรรมยางพาราและผลิตภัณฑ์โลหะ

2) อำเภอเมืองสงขลา (LQ_1) มีความชำนาญด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า อาหารบรรจุกระป๋องและแช่แข็ง บริภัณฑ์ขนส่ง และเครื่องจักรอุปกรณ์ เป็นต้น

3) อำเภอสะเดา (LQ_9) ซึ่งมีอุตสาหกรรมหลักคือ ผลิตภัณฑ์พลาสติค สิ่งพิมพ์ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะและอโลหะ เป็นต้น

4) กิ่งอำเภอนาหม่อม (LQ_3) ซึ่งมีโรงงานบ่มยางพาราขนาดใหญ่และโรงงานผลิตภัณฑ์อโลหะตั้งอยู่

5) อำเภอนาทวี (LQ_{11}) มีอุตสาหกรรมหลักคือ ผลิตภัณฑ์จากไม้และอโลหะ

2.2 จังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงมีอำเภอที่มีความชำนาญด้านอุตสาหกรรมได้แก่

1) อำเภอเมืองพัทลุง (LQ_{15}) มีอุตสาหกรรมหลัก เช่น เครื่องจักรและอุปกรณ์เดียวกับการเกษตร ผลิตภัณฑ์ไม้และอโลหะ

2) อำเภอปากพะยูน (LQ_{18}) มีอุตสาหกรรม เพียง 2 ประเภท เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ และอาหาร

3) อำเภอควนขนุน (LQ_{16}) ชำนาญทางด้านผลิตภัณฑ์ไม้ สิ่งพิมพ์และเครื่องจักร

4) อำเภอเขาชัยสน (LQ_{20}) มีอุตสาหกรรม เพียงประเภทเดียวคือผลิตภัณฑ์ไม้

5) กิ่งอำเภอป่าบอน (LQ_{19}) ซึ่งมีอุตสาหกรรม เกี่ยวกับเครื่องจักรอุปกรณ์

2.3 จังหวัดสตูล

จังหวัดสตูลมีอำเภอที่มีความสำคัญด้านอุตสาหกรรม ได้แก่

1) อำเภอเมืองสตูล (LQ_{23}) มีความชำนาญด้านอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการขนส่ง เช่นอู่ต่อเรือ และโรงน้ำแข็ง

2) อำเภอควนกาหลง (LQ_{28}) โดยเฉพาะอุตสาหกรรมด้านผลิตภัณฑ์จากไม้ และโรงเผาอิฐ

3) อำเภอละงู (LQ_{26}) ซึ่งมีโรงงานทำอิฐและผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ และโรงผลิตน้ำแข็ง

4) อำเภอท่าแพ (LQ_{25}) มีอุตสาหกรรมเพียงประเภทเดียวคือผลิตภัณฑ์ไม้ เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.38 แสดงค่าความชำนาญด้านอุตสาหกรรม (Location Quotient; LQ) รายอำเภอ วัดจากจำนวนคนงานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม ปี 2529

จังหวัด-อำเภอ	จำนวนคนงานทุกประเภทอุตสาหกรรม	สิ่งทอ	ผลิตภัณฑ์จากไม้	กระดาษและสิ่งพิมพ์	เคมีภัณฑ์	ยางพารา	ผลิตภัณฑ์พลาสติค	ผลิตภัณฑ์อโลหะ	ผลิตภัณฑ์โลหะ	เครื่องจักรอุปกรณ์	ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า	เครื่องบริภัณฑ์ขนส่ง	อาหารและเครื่องดื่ม	อื่น ๆ
จังหวัดสงขลา	12962	Na	1766	83	120	3719	80	1597	584	685	59	431	3069	769
LQ_{Skl}			0.96	1.0	1.1	1.1	1.1	0.99	1.1	0.97	1.1	0.78	0.96	1.1
จังหวัดพัทลุง	192	-	82	2	-	-	-	26	-	48	-	-	34	-
LQ_{Pt}			3.0	1.7	-	-	-	1.1	-	4.6	-	-	0.72	-
จังหวัดสตูล	687	-	110	2	-	-	-	98	-	18	-	157	302	-
LQ_{St}			1.1	0.5	-	-	-	1.1	-	0.5	-	5.4	1.8	-
พื้นที่ศึกษา	13,841	Na	1958	87	120	3719	80	1721	584	751	59	588	3405	769
1. เมืองสงขลา	2143	Na	100	7	10	-	7	104	37	143	34	119	1264	318
LQ_1	0.2		0.3	0.5	0.5	-	0.6	0.4	0.4	1.2	3.7	1.3	2.4	2.7
2. หาดใหญ่	9316	-	1364	41	51	3341	21	990	510	523	25	308	1691	451
LQ_2	0.8		1.0	0.7	0.6	1.3	0.4	0.9	1.3	1.0	0.6	0.8	0.7	0.9
3. กิ่ง อ.นาหม่อม	118	-	-	-	-	115	-	3	-	-	-	-	-	-
LQ_3	0.1	-	-	-	-	3.6	-	0.2	-	-	-	-	-	-
4. กิ่ง อ.บางกล่ำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_4														
5. ระโนด	35	-	4	3	-	-	-	12	4	6	-	-	6	-
LQ_5	0.003	-	0.8	13.6	-	-	-	2.8	2.7	3.2	-	-	0.7	-
6. กระแสสินธุ์	12	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
LQ_6	0.001							8.0						
7. รัตภูมิ	242	-	25	-	45	-	-	172	-	-	-	-	-	-
LQ_7	0.02	-	0.7	-	21.4	-	-	5.7	-	-	-	-	-	-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.38 (ต่อ)

จังหวัด-อำเภอ	จำนวนคนงานทุกประเภทอุตสาหกรรม	สิ่งทอ	ผลิตภัณฑ์จากไม้	กระดาษและสิ่งพิมพ์	เคมีภัณฑ์	ยางพารา	ผลิตภัณฑ์พลาสติค	ผลิตภัณฑ์อโลหะ	ผลิตภัณฑ์โลหะ	เครื่องจักรอุปกรณ์	ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า	เครื่องบริภัณฑ์ขนส่ง	อาหารและเครื่องดื่ม	อื่น ๆ
8. ควนเนียง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_8														
9. สะเดา	684	-	127	32	14	222	52	116	33	4	-	4	80	-
LQ_9	0.1		1.3	7.4	2.4	1.2	13.1	1.4	1.1	0.1	-	0.1	0.5	-
10. เทพา	36	-	23	-	-	-	-	13	-	-	-	-	-	-
LQ_{10}	0.003	-	4.5	-	-	-	2.9	-	-	-	-	-	-	-
11. นาทวี	204	-	94	-	-	11	-	71	-	-	-	-	28	-
LQ_{11}	0.02	-	3.3	-	-	0.2	-	2.8	-	-	-	-	0.6	-
12. สทิงพระ	12	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{12}	0.001		7.1											
13. จะนะ	151	-	8	-	-	30	-	104	-	9	-	-	-	-
LQ_{13}	0.01	-	0.4	-	-	0.7	-	5.5	-	1.1	-	-	-	-
14. สะบ้าย้อย	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{14}	0.001		7.1											
15. เมืองพัทลุง	122	-	30	-	-	-	-	26	-	41	-	-	25	-
LQ_{15}	45.7	-	1.7	-	-	-	-	1.7	-	6.2	-	-	0.8	-
16. ควนขนุน	25	-	18	2	-	-	-	-	-	4	-	-	1	-
LQ_{16}	9.4	-	5.1	12.7	-	-	-	-	-	2.9	-	-	0.2	-
17. ศรีบรรพต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{17}														

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.38 (ต่อ)

จังหวัด-อำเภอ	จำนวนคนงานทุกประเภทอุตสาหกรรม	สิ่งทอ	ผลิตภัณฑ์จากไม้	กระดาษและสิ่งพิมพ์	เคมีภัณฑ์	ยางพารา	ผลิตภัณฑ์พลาสติค	ผลิตภัณฑ์อโลหะ	ผลิตภัณฑ์โลหะ	เครื่องจักรอุปกรณ์	ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า	เครื่องบริภัณฑ์ขนส่ง	อาหารและเครื่องดื่ม	อื่น ๆ
18. ปากพะยูน	32	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-
LQ_{18}	12.0	-	5.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.0	-
19. กิ่ง อ.ป่าบอน	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
LQ_{19}	1.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18.4	-	-	-
20. เขาชัยสน	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{20}	3.7	-	7.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21. กิ่ง อ.ตะโหนด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{21}														
22. ควนขนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{22}														
23. เมืองสตูล	481	-	19	2	-	-	-	32	-	18	-	157	253	-
LQ_{23}	14.1	-	0.3	0.7	-	-	-	0.5	-	0.7	-	7.7	2.1	-
24. ควนโดน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{24}														
25. ท่าแพ	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{25}	0.2	-	7.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26.ละงู	91	-	-	-	-	-	-	42	-	-	-	-	49	-
LQ_{26}	2.7	-	-	-	-	-	-	3.7	-	-	-	-	2.2	-
27. ทุ่งหว้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LQ_{27}														
28. ควนกาหลง	107	-	83	-	-	-	-	24	-	-	-	-	-	-
LQ_{28}	3.1	-	5.5	-	-	-	-	1.8	-	-	-	-	-	-

ที่มา : รวบรวมจากทะเบียนโรงงาน ปี 2529 กรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม

ค่า LQ คำนวณจากสูตร $LQ = \frac{Xr/RVr}{Xn/RVn}$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

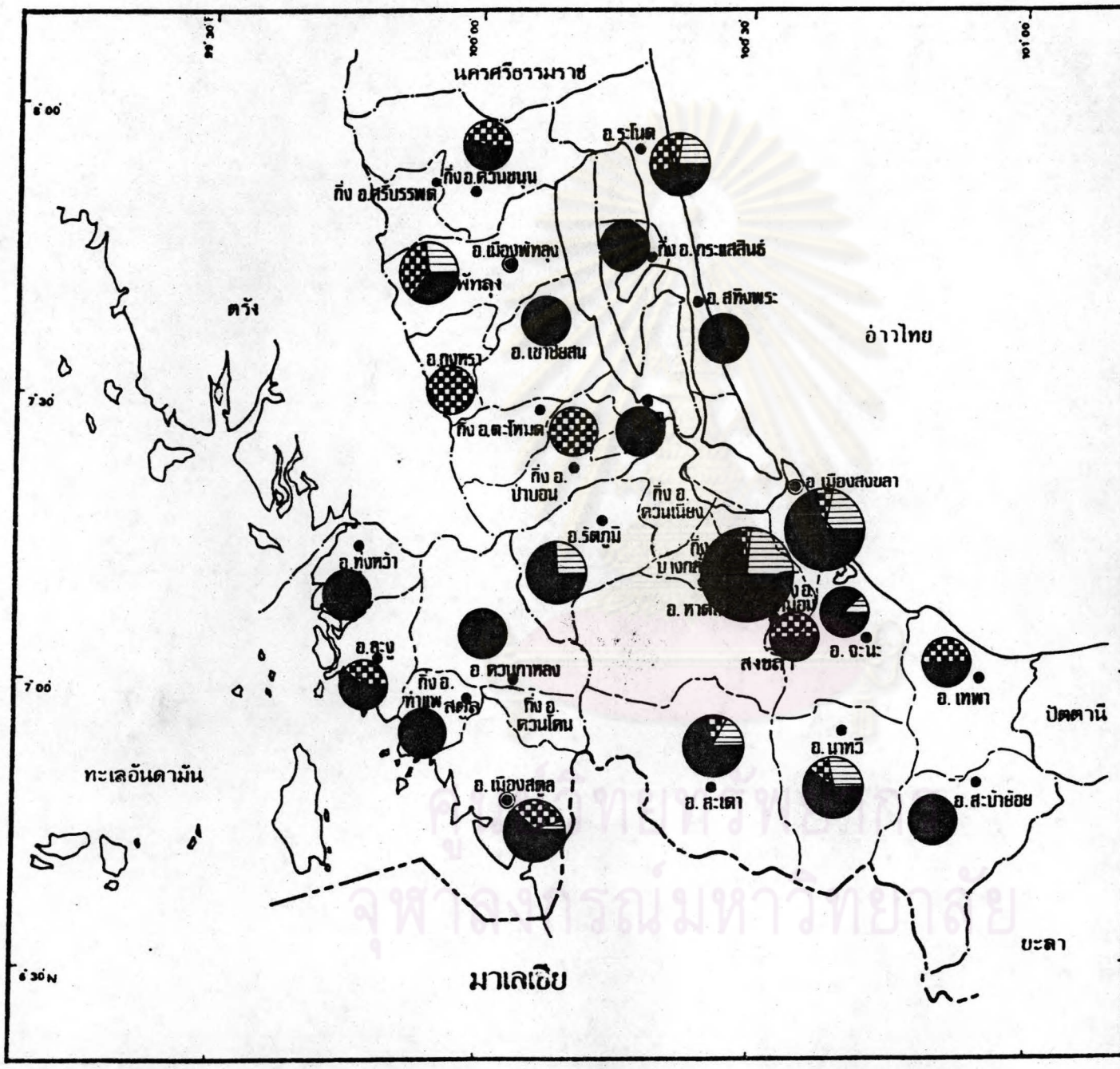

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

1 - 10 โรงงาน

11 - 50 โรงงาน

51 - 120 โรงงาน

121 - 500 โรงงาน

สัดส่วนโรงงานที่เลิกกิจการ

สัดส่วนโรงงานที่ตั้งใหม่

แสดง การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมระหว่างปี 2526 - 2529

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผ่นที่ 3.24

ทิศเหนือ

ที่มา: ตารางที่ 3.36

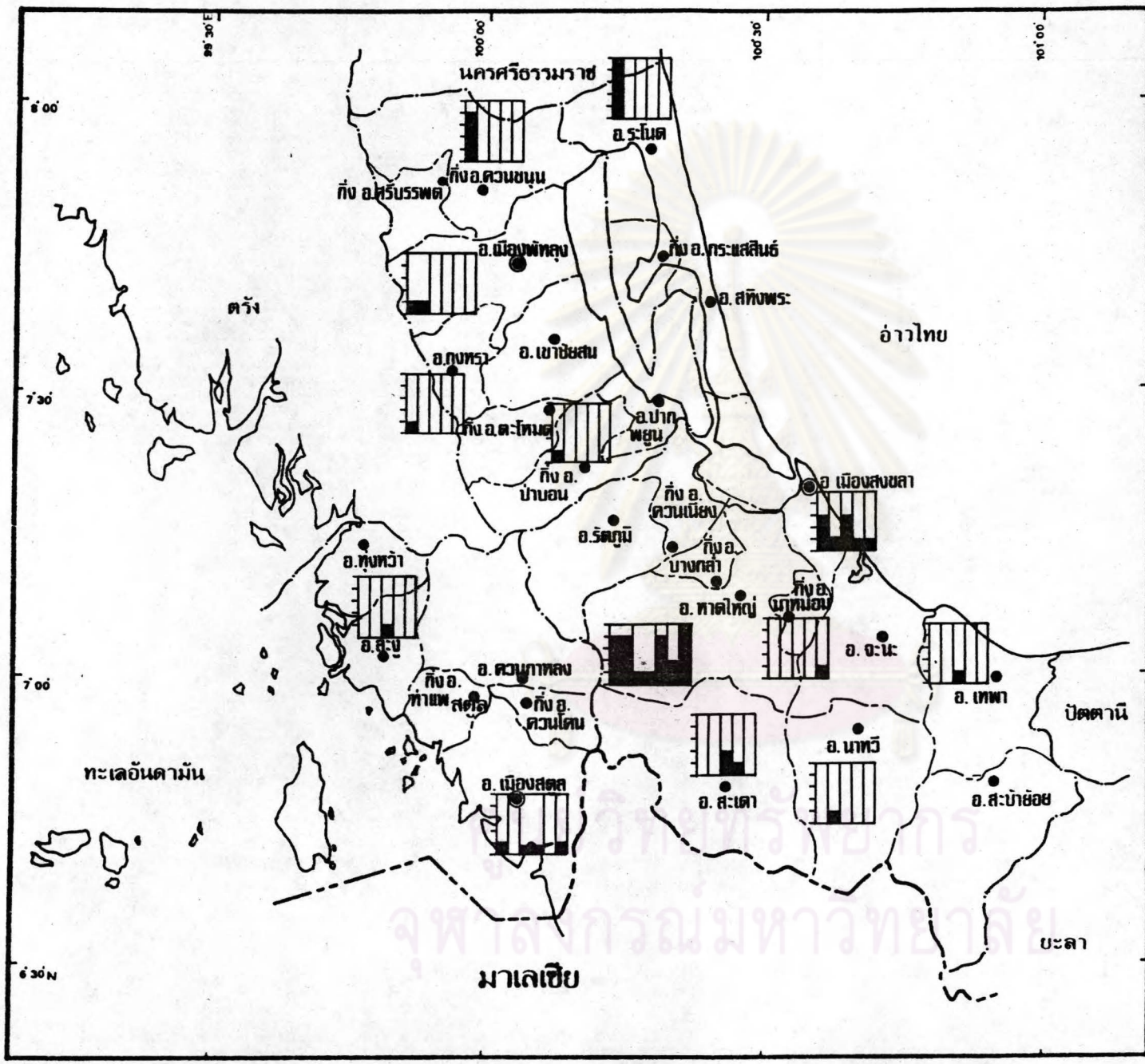

ศักยภาพในการรองรับแหล่งที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

สัญญลักษณ์

50 โรงงาน

5 โรงงาน

1) 1 - 9 คน
2) 10 - 19 คน
3) 20 - 49 คน
4) 50 - 99 คน
5) มากกว่า 100 คน

แสดง จำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้นระหว่างปี 2526 - 2529 จำแนกตามขนาดของโรงงาน

มาตราส่วน

0 10 20 30 40 กม.

แผ่นที่ 3.25

ทิศเหนือ

ที่มา: ตารางที่ 3.37

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นไปได้สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ศึกษาในบทนี้จะ เห็นได้ว่าลักษณะภูมิประ เทศที่ เป็นที่ราบชายฝั่งทางตะวันออกและตะวันตก เฉียงใต้ของพื้นที่ศึกษานั้น มีความสำคัญที่ เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ เกษตรกรรมโดย เฉพาะพื้นที่ปลูกพืช เศรษฐกิจหลายชนิด รวมทั้งการประมง เป็นแหล่งที่ตั้งของชุมชนหรือ เมืองหลักของภาคใต้ ตลอดจนความ เป็นศูนย์กลางของระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ทั้งทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางอากาศและทาง เรือ และจากการศึกษาลักษณะสินค้าที่ส่งออกจากภาคใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นสินค้าแปรรูปผลผลิตทางการ เกษตร เพียงขั้นต้นที่ส่งไปยังแหล่งผลิตอื่น ๆ ทั้งภายในประ เทศและต่างประ เทศ การผลิตขั้นปฐมภูมิ เหล่านี้ เป็นฐานที่กว้าง เพียงพอและมีโอกาสที่จะก่อให้ เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตหลายสาขาในภูมิภาคนี้ แต่โรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ เป็นโรงงานขนาด เล็กที่ผลิต เพื่อจำหน่ายในตลาดท้องถิ่น หรือ เป็นอุตสาหกรรมแปรรูป เพียงขั้นต้น เท่านั้น ดังนั้นความสำคัญใน เรื่องดังกล่าวจึงทำให้พื้นที่ศึกษามีความจำ เป็นและมีความ เป็นไปได้ที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น (Local resource based industries) อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานในท้องถิ่น (Labour intensive industries) และอุตสาหกรรมที่มีตลาดในภูมิภาคและอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออก (Domestic market oriented and exports industries) แต่ทั้งนี้ความ เป็นไปได้สำหรับการลงทุนของนักพัฒนาอุตสาหกรรม ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอีกหลายอย่างนอก เหนือจากความสำคัญของพื้นที่ นั่นคือ ปัญหาทางสังคมซึ่งการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้หยิบยกขึ้นมา เป็นประ เด็นในการศึกษา คือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้แก่ ปัญหาโจรผู้ร้าย การลักพาตัว และการ เรียกค่าคุ้มครอง เป็นต้น ผู้ศึกษามีความ เห็นว่าหน่วยราชการที่ เกี่ยวข้องควรจะมีการปราบปรามอย่างจริงจัง เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อการพัฒนาในท้องถิ่นนั้น เอง

การศึกษาลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมในบทนี้ สามารถนำมาวิ เคราะห์ข้อจำกัดของพื้นที่โดยวิธี Threshold Analysis เพื่อหาพื้นที่ที่สามารถนำมาพัฒนาได้ แล้วจึงวิ เคราะห์ศักยภาพของพื้นที่นั้นด้วยวิธี Potential Surface Analysis อีกครั้งหนึ่ง ดังรายละ เอียดปรากฏในบทต่อไป